

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV MANAGEMENTU

INSTITUTE OF MANAGEMENT

**SROVNÁNÍ INOVAČNÍCH AKTIVIT VE VYBRANÝCH
ZEMÍCH**

COMPARISON OF INNOVATION ACTIVITIES IN SELECTED COUNTRIES

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Marie Soukupová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA

BRNO 2021

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav managementu
Studentka: **Marie Soukupová**
Studijní program: Procesní management
Studijní obor: bez specializace
Vedoucí práce: **doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA**
Akademický rok: 2020/21

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Srovnání inovačních aktivit ve vybraných zemích

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Vymezení problému a cíl práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů
Závěr
Seznam literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Práce přinese srovnání inovačních aktivit ve vybraných zemích, jejich hlubší analýzu a závěry poukazující na významné inovační faktory. Práce vychází ze statistických údajů a využívá komparativní metody.

Základní literární prameny:

CHESBROUGH, Henry. Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Cambridge: Harvard Business Review Press, 2006. ISBN 978-1422102831.

DAVILA, Tony, Marc J. EPSTEIN a Robert SHELTON. Making Innovation Work: How to manage it, measure it, and profit from it. Philadelphia: Wharton School Publishing, 2005. ISBN 978-0-13-149-86-3.

KOŠTURIÁK, Ján a Ján CHALĽ. Inovace: vaše konkurenční výhoda! Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1929-7.

HEŘMAN, Jan, Olga HOROVÁ a Martina JAKL. Průmyslové inovace. V Praze: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1445-1.

TIDD, Joseph, J. R. BESSANT a Keith PAVITT. Řízení inovací: zavádění technologických, tržních a organizačních změn. Brno: Computer Press, 2007. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-1466-7.

JÁČ, Ivan, Petra RYDVALOVÁ a Miroslav ŽIŽKA. Inovace v malém a středním podnikání. Brno: Computer Press, 2005. Business books (Computer Press). ISBN 80-251-0853-8.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2020/21

V Brně dne 28.2.2021

L. S.

---

doc. Ing. Robert Zich, Ph.D.
ředitel

---

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Klíčová slova

inovace, inovační aktivity, inovační faktory, Česká republika, Kanada, Polsko, statistika

Key Words

innovation, innovation activities, innovation indicators, Czech Republic, Canada, Poland, statistics

Abstrakt

Bakalářská práce přináší srovnání tří vybraných zemí, České republiky, Kanady a Polska, z pohledu šesti indikátorů, a to inovativnosti firem, korupce vnímané občany, zapojení zainteresovaných stran při tvorbě legislativy, zastoupení žen v parlamentu, schopností a dovedností studentů a budoucí kvality života. Práce obsahuje hlubokou analýzu závislostí těchto indikátorů a vyvozuje z nich doporučení, která by zvýšila četnost a kvalitu inovací v českých firmách.

Abstract

The bachelor thesis brings comparison of three selected countries, the Czech Republic, Canada and Poland, from the perspective of six indicators – innovativeness of companies, corruption perceived by citizens, engagement of stakeholders in forming legislation, female representation in the parliament, skills and abilities of students and future quality of life. The thesis includes thorough analysis of dependence among these indicators and provides recommendations derived from them that would increase the quantity and quality of innovation within Czech companies.

Bibliografická citace

SOUKUPOVÁ, Marie. *Srovnání inovačních aktivit ve vybraných zemích* [online]. Brno, 2021. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/134457>. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav managementu. Vedoucí práce Anna Putnová.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovaná samostatně její autorkou. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná a že v celé bakalářské práci nebyla porušena autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 29. dubna 2021

.....

podpis autorky

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala za odborné vedení a cenné rady své vedoucí bakalářské práce, doc. RNDr. Anně Putnové, Ph.D., MBA, a Ing. Václavu Sojkovi z Českého statistického úřadu.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE PRÁCE.....	12
1.1 Cíle	12
1.2 Metodika a postup zpracování.....	12
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	14
2.1 Inovace	14
2.1.1 Vymezení pojmu inovace	14
2.1.2 Motivy inovací firem	15
2.1.3 Četnost úspěšně implementovaných inovací	16
2.1.4 Členění inovací	17
2.1.5 Metody měření inovací ve firemním prostředí	20
2.1.6 Podstata inovačních aktivit	21
2.1.7 Inovace napříč hospodářskými odvětvími	24
2.1.8 Indikátory inovací	26
2.2 Vládní instituce	29
2.2.1 Veřejné služby zaměřené na občany.....	30
2.2.2 Digitalizace státní správy a regulatorní vláda	33
2.2.3 Veřejné finance a rozpočty	34
2.2.4 Zaměstnanost ve veřejném sektoru	35
2.2.5 Zásadní výsledky dosažené vládní garniturou	35
2.3 Kvalita života	36
2.3.1 Přírodní kapitál.....	37
2.3.2 Schopnosti a dovednosti populace a lidský kapitál.....	38
2.3.3 Work-Life Balance.....	39
2.3.4 Občanská angažovanost a sociální kapitál	40
2.3.5 Ekonomický kapitál	41

3	VÝSLEDKY ANALÝZ PROBLÉMU	43
3.1	Česká republika	48
3.1.1	Makroekonomická situace	48
3.1.2	Inovace	50
3.1.3	Vládní garnitura	52
3.1.4	Kvalita života	53
3.2	Kanada.....	54
3.2.1	Makroekonomická situace	54
3.2.2	Inovace	56
3.2.3	Vládní garnitura	61
3.2.4	Kvalita života	62
3.3	Polsko	63
3.3.1	Makroekonomická situace	63
3.3.2	Inovace	65
3.3.3	Vládní garnitura	67
3.3.4	Kvalita života	68
4	VLASTNÍ DOPORUČENÍ A JEJICH PŘÍNOS.....	70
4.1	Souvislost analyzovaných problémů	70
4.2	Výhled z dat za období 2016–2018.....	77
4.3	Současná situace.....	82
4.4	Konkrétní doporučení.....	84
	ZÁVĚR.....	88
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	91
	SEZNAM ZKRATEK.....	101
	SEZNAM GRAFŮ	102
	SEZNAM OBRÁZKŮ	104
	SEZNAM TABULEK	105

ÚVOD

Stěžejním tématem bakalářské práce jsou inovace. Jedná se o často používaný pojem, pod nímž si každý dost možná představí něco trochu jiného. Práce na něj pohlíží z ekonomického hlediska a sleduje inovace ve smyslu procesních a produktových zlepšení ve firmě. Obecně lze inovace považovat za stupeň pokroku, který posouvá úroveň hospodářství i kvalitu života v dané zemi. Pro firmu jsou pak konkurenční výhodou, která jí poskytuje jedinečné postavení na trhu.

V nedávné minulosti provedly organizace jako OECD a Eurostat větší počet průzkumů, jež sledovaly, jak podniky v jednotlivých zemích světa inovují. Autorka práce z těchto průzkumů vychází a porovnává výsledky států na globální úrovni. Následně se soustředí na specifika vybraných zemí. Zaměřuje se na zemi s vysokou mírou inovací – Kanadu – a indikuje kritéria úspěchu, která z ní učinila světového inovačního lídra. Jako protiklad porovnává její výsledky s Polskem, které je z hlediska inovací na opačném konci seznamu zemí.

Autorka práce si také pokládá otázku, jak využívají inovací české firmy. Je přitom třeba zdůraznit, že české prostředí je ze své podstaty pro inovace ideální. Češi jsou ve světě proslulí jako „koumáci“ a „kutilové“ a rčení „zlaté české ručičky“ naznačuje přínos českých pracovníků pro soukromý sektor. Jsme národem typickým vynalézáním „zlepšováků“ a „vychytávek“, což je podstata inovací. Důkazem těchto tvrzení je vynalézavost zdejších občanů prokázaná při mnoha příležitostech.

Ne nadarmo mají světové firmy své pobočky aplikovaného výzkumu a vývoje v Praze, Brně a dalších velkých českých městech. Zahraniční investoři dospěli ke zjištění, že se jim vyplatí vsadit na českého zaměstnance, jenž je schopen přicházet s unikátními řešeními. Českou republiku také čím dál častěji vyhledávají cizinci s vidinou lákavých pracovních příležitostí i dalších možností seberealizace a nalézají zde příznivé prostředí k uskutečnění svých životních cílů.

I proto považuje autorka práce problematiku kvality života za neoddělitelnou od tématu inovací. Podmínky, v nichž se konkrétní jedinec nachází, značně ovlivňují jeho život i pracovní výkon. Kromě tzv. „základních potřeb“ (stravy, odpočinku a dalších) posuzuje práce další parametry, které umožňují vznik tvůrčího prostředí, ideálního pro rozvoj inovací. Pro doporučení formulovaná v této práci je důležitým indikátorem

zejména budoucí kvalita života. Ta může sloužit jako výhled do dalších období a ukazuje pravděpodobnost, s jakou se změní podmínky pro tvorbu inovací v prostředí dané země v následujících letech.

Třetím neopomenutelným hlediskem jsou instituce, které ovlivňují právní rámec, v němž se pohybují subjekty soukromého i veřejného sektoru. Predikovatelnost jejich rozhodnutí, míra důvěry občanů ve stát a jeho nezkorumpovatelnost i vědomí, že hlas jednotlivce je vyslyšen, jasně modifikují vztah subjektů k orgánům veřejné moci. Mimo jiné je také třeba si uvědomit, že vládní garnitura dohlíží na chod důležitých institucí jako veřejné školství, zdravotnictví a dalších, na nichž nepřímo závisí i fungování firem.

Bakalářská práce nabízí unikátní souhrn mezinárodních analýz, který v českém odborném prostředí v tomto okamžiku nemá obdoby. Skýtá tak mnoho podkladů pro českou akademickou obec. Inovace a související problémy by bylo možné zpracovat i v rámci rozsáhlejších studií, než umožňuje rozsah této bakalářské práce.

Zároveň má práce sloužit pro zástupce soukromého sektoru jako přehledný souhrn kladných a záporných stránek inovačních strategií firem napříč světem. Má také ambici inspirovat veřejné instituce k inovacím v rámci státní správy, jež následně pozitivně ovlivní inovace ve firmách (např. digitalizace žádostí o veřejnou podporu zjednoduší firmám podání žádostí a přiměje je k vlastní digitalizaci).

Autorka si zvolila dané téma práce zaprvé z důvodu přesahu do mnoha odborných oblastí, pro něž může být reálným přínosem, zadruhé z důvodu relevantnosti pro široké spektrum obchodních společností, potažmo řízení celého státu, zatřetí z důvodu záliby v datové a statistické analýze. Věří, že naplněním těchto pohnutek předkládá práci komplexní, založenou na podložených vědních základech a vyvozující validní závěry, které mohou značně ovlivnit vývoj inovativnosti firem v České republice.

1 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE PRÁCE

V první kapitole práce je definován hlavní cíl a dílčí cíle bakalářské práce, zároveň je popsána metodika a postup zpracování této práce.

1.1 Cíle

Práce přinese srovnání inovačních aktivit ve vybraných zemích, jejich hlubší analýzu a závěry poukazující na významné inovační faktory. Jejím hlavním cílem je sestavení konkrétních doporučení vedoucích ke zvýšení četnosti a kvality inovací firem v České republice. Dílčími cíli jsou indikátory srovnání, díky nimž bude možné tato doporučení sestavit. Ke specifikaci dílčích cílů dochází v průběhu sběru podkladů pro teoretická východiska.

1.2 Metodika a postup zpracování

Práce je postavena na teoretických základech. Jako podklady k jejímu sepsání sloužily mezinárodní statistiky a konzultace s lidmi pohybujícími se na mezinárodní úrovni. Využívá sekundárních dat jak k analýze v určitých oblastech, tak k syntéze v jiných. Prostudována byla odborná literatura zejména ze zdrojů OECD, Eurostatu a statistických úřadů vybraných zemí.

Teoretická část bakalářské práce využívá statistik z posledních zásadních analýz OECD z oblasti inovací (*OECD Innovation Indicators 2019*) a souvisejících problémů. Těmi jsou kvalita života (a jí odpovídající nejnovější průzkum *OECD How's Life? 2020*) a vládní instituce (a ty mapující průzkum *OECD Government at a Glance 2019*). Jedná se o analýzy, které OECD provádí periodicky (typicky ve dvouletých obdobích), a díky tomu má autorka práce možnost porovnávat časové řady dat sahající zpět až do roku 2008.

Stěžejní teorie této bakalářské práce leží na nejaktuálnějších vydáních zmíněných publikací – jedná se často o páté či šesté vydání s nejnovějšími daty. Každé vydání publikace je ovšem doplněno o nové či pozměněné indikátory, což naopak práci autorky komplikuje, neboť data potřebná pro tuto práci nejsou dostupná ve všech obdobích, ale pouze v některých z nich. Právě dostupnost dat se tak stala jedním ze stěžejních parametrů pro definování konkrétních doporučení v návrhové části.

Prostředkem k dosažení stanovených cílů je hluboká analýza dat ze zemí vybraných na základě určitých společných i odlišných vlastností. Práce se orientuje v první řadě na Českou republiku, vzhledem k jazyku a prostředí, v nichž byla sepsána. Následně porovnává zdejší podmínky se sousedním Polskem a přidává pohled kanadský pro rozšíření obzorů za hranice střední Evropy. U Kanady jakožto inovačního lídra hledá další oblasti, v nichž exceluje, a srovnává je s výsledky v ostatních zemích.

Na základě komparativně statistických metod vyvozuje práce v návrhové části závěry v podobě konkrétních doporučení. Ta jsou postavena na předchozích analýzách a korelaci vybraných indikátorů. Dochází zde k ověřování hypotéz na základě korelačních trendů jevů za využití spojnicových a paprskových diagramů, které umožňují sledování většího množství parametrů v určitém roce (v případě paprskového diagramu), či v průběhu let (v případě spojnicového diagramu).

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Teorie je pro následující části práce stěžejním podkladem a je shrnuta v této kapitole. Vychází z renomovaných zahraničních i domácích zdrojů, pokryty jsou zde nejaktuálnější poznatky o inovacích a souvisejících tématech.

2.1 Inovace

Inovace jsou pojmem velmi používaným. Úkolem této práce je v první řadě tento pojem vymezit ve specifickém smyslu jejích dalších potřeb a hospodářského prostředí jako celku, oprostit ho v maximální míře od obecnosti a neurčitosti a identifikovat jeho skutečný dopad na míru ekonomického úspěchu firem.

2.1.1 Vymezení pojmu inovace

Načněme tuto práci pohledem na slovo, jež v ní bude nesčetněkrát skloňováno. „*Pojem inovace vznikl z latinského slovesa „innovare“ – obnovovat. Z významu slova je zřejmé, že jde o novinku, novost či obnovu v lidské činnosti i myšlení*“ (Heřman, 2008, s. 14). Schumpeter (1942), považovaný za otce tohoto pojmu, označil kdysi inovaci za tvořivou destrukci. Autorka této práce si dovoluje konstatovat, že inovace je jakási změna k lepšímu.

Heřman a spol. (2008) chápe inovaci jako záměrnou a výhodnou změnu stavu, která má praktické uplatnění a je nová minimálně na úrovni podniku. Jejím předmětem jsou výrobky, služby nebo výrobní postupy a jejím výsledkem je technický, ekonomický nebo celospolečenský prospěch. Stává se nositelem technického rozvoje, pokud přináší ekonomický efekt (Heřman, 2008). Proto jsou inovace často spojovány s výzkumem a vývojem a jsou nejčastější právě ve společnostech, kde je vlastní výzkum prováděn.

Košuriak a Chal' (2008) upozorňují na nepominutelnou podmínku. Inovace nebude na trhu úspěšná, ačkoli se bude jednat o technicky průlomové řešení, pokud nebude mít takovou hodnotu pro zákazníka, aby byl ochoten do ní investovat.

Inovace zároveň odlišuje konkurenceschopný výrobek od nekonkurenceschopného. Zde se dostáváme k meritu věci – hlavnímu důvodu, proč firmy inovují. Nikdo nemá rád změny (v zavedených postupech a procesech zejména), tím méně zaměstnanci. Hlavní

motivací k nim ovšem zůstává statisticky prokazatelná jistota, že firma schopná přizpůsobit se turbulentnímu prostředí a dynamickým požadavkům svých zákazníků má větší pravděpodobnost prosperity na přesyceném trhu, kde nabídka převyšuje poptávku, než firma trvající na osvědčených postupech.

Co však tento pojem znamená pro běžnou firmu? Heřman (2008, s. 15) uvádí, že *„inovace představuje proces provádění neustálých změn, který přináší výrobcí určité konkurenční výhody a dovolí mu zlepšit svou konkurenční pozici na trhu.“*

Inovace tedy poskytují „náskok před konkurencí“ – při jejich použití má firma šanci být o krok napřed. Tato práce pozoruje vliv geografických faktorů na inovační ambice firem (zejména států, v nichž soukromé subjekty sídlí), od nichž se odvíjí celá řada podmínek k vzniku inovací jako např. legislativa, míra jistoty, nastavení státní podpory, otevřenost zákaznických segmentů k novinkám a mnoho dalších. Právě důvody, na jejichž základě se vedení firem rozhodují inovovat či naopak, budou rozebrány v podkapitole Motivů inovací firem.

2.1.2 Motivů inovací firem

„Podstatné je si uvědomit, proč dochází k technickým změnám, proč firmy inovují. Samotný J. A. Schumpeter doložil ve svých studiích, že důvodem je dosahování trvalého příjmu, protože nové materiály, technické prostředky, technologické postupy, procesy apod. jsou pro podnikatele zdrojem určitých výhod. Výsledkem takových inovačních aktivit jsou nižší náklady vzniklé vyšší produktivitou z procesní inovace, v případě patentu inovovaného výrobku může firma získat monopolní postavení, což umožňuje stanovit vyšší cenu, atd.“ (Jáč, 2005, s. 55). Přestože se zdá, že inovace jsou riskantní disciplínou a výsadou firem s přebytky, mohou podnikům zajistit úspory a dlouhodobou prosperitu skrze konkurenční výhody.

„Dnešní super-konkurence nenechává žádný prostor pro odpočinek, žádá po organizacích inovace na trvalé bázi. Je to konkurenční nezbytnost“ (Urbancová, 2012, s. 108). A tak zatímco dříve, kdy byla konkurence poměrně pomalá a zákazník neinformovaný, stačilo firmě zavést jednu inovaci za řadu let, dnes je inovační proces nepřetržitou snahou o zlepšování, zefektivňování a zeštíhlování, bez něhož se firma neobejde.

Trend inovací je v soudobé historii již tak zavedený, že lze pozorovat postupnou změnu v inovovaných oblastech. „Dříve se kladl důraz na inovace technické a technologické (historickým důkazem je technologická revoluce na přelomu 18. a 19. století), později na produktivitu (revoluce produktivity vytvářející vyspělé ekonomiky 20. století, příkladem mohou být USA a po II. světové válce Německo, Japonsko či později Taiwan a Korejská republika), zatímco dnes je třeba inovovat management (začátkem devadesátých let 20. st. propukla manažerská revoluce)“ (Slinták, 2013, s. 2).

Slinták (2013) zde naráží na problém administrativy, dnes v rámci konceptu štíhlé výroby (která chápe cokoli, co nepřináší přímou hodnotu pro zákazníka, jako plýtvání) běžně definovaný jako „nadvýroba“. Ve správní odnoži podniku se za ni dá označit tvorba nadbytečných reportů, zpráv a analýz, které nikdo nečte a které jsou generovány, jen aby zaměstnanec vykazoval činnost – lidsky řečeno „papírování“. Specifikem administrativy jsou pozice bez přesného popisu práce.

Správa firmy se tak stává její finanční zátěží a slouží často jako příležitost zaměstnat známé ředitele útvaru. Inovativní firma dbající zásad štíhlé výroby si takto nákladný aparát nemůže dovolit. Snaží se odstranit bariéry mezi stupni hierarchické organizační struktury a poskytnout běžným zaměstnancům příležitost vyjadřovat svůj názor. Jedině tak může dosáhnout požadované míry nápadů k experimentování a následné implementace inovací.

Jak přiznávají Tidd a spol. (2007), inovace znamenají pro firmu reálnou šanci zvýšit svou konkurenceschopnost, ale ty opravdu úspěšné inovace vyžadují zvláštní manažerské schopnosti a znalosti – především takové, které motivují pracovníky kreativně přemýšlet a snažit se o kontinuální zlepšování procesů i produktů firmy.

2.1.3 Četnost úspěšně implementovaných inovací

„Inovace podléhají zákonu druhé mocniny. Jen sto nápadů z tisíce je hodno experimentování. Z těchto sto nápadů je ne více než deset vhodných k významnějšímu financování. A z těchto deseti investic se stanou skutečnou tržní příležitostí jen dva až tři původní nápady“ (Slinták, 2013, s. 7). Proto je pro firmy existenčně důležité podporovat tvůrčí atmosféru na pracovišti. Hierarchická organizační struktura s neprostupnými úrovněmi, uzavřené kanceláře na pracovišti, kde během dne nedochází prakticky

k žádnému intersociálnímu kontaktu, to je minulost inovujících firem a mnohdy současná realita těch, které neinovují.

Náklady na inovace disponují nízkou a především nejistou mírou návratnosti a není divu, že ačkoli mají z dlouhodobého hlediska smysl, v krátkodobém horizontu do nich společnosti často nechtějí investovat. S tím se setkáváme zejména u firem s dlouhou historií, které věří, že jejich postavení na trhu je neotřesitelné. Lze uvést mnohé příklady firem, které „usnuly na vavřínech“ a přestaly se rozvíjet – ukázkovým příkladem je Xerox (Chesbrough, 2006). Následně byly předstiženy konkurencí.

Tidd a spol. (2007) přiznává, že řízení inovací je pro firmu riskantní a složité, jelikož většinu z návrhů se nikdy nepodaří uvést na trh a řada z těch, které se firma rozhodne uvést, zde neuspěje. To, zda se inovace aplikovaná firmou nadále udrží v jejích procesech, není však tak podstatné jako samotný fakt, že firma experimentuje. Znamená to totiž, že je schopná měnit již zaběhlé cesty i směr. A to je v dnešním turbulentním světě ta nejpodstatnější věc. Z výše uvedeného vyvozujeme, že inovujícím firmám se oproti firmám bez inovačních ambic šance na budoucí prosperitu zvyšují.

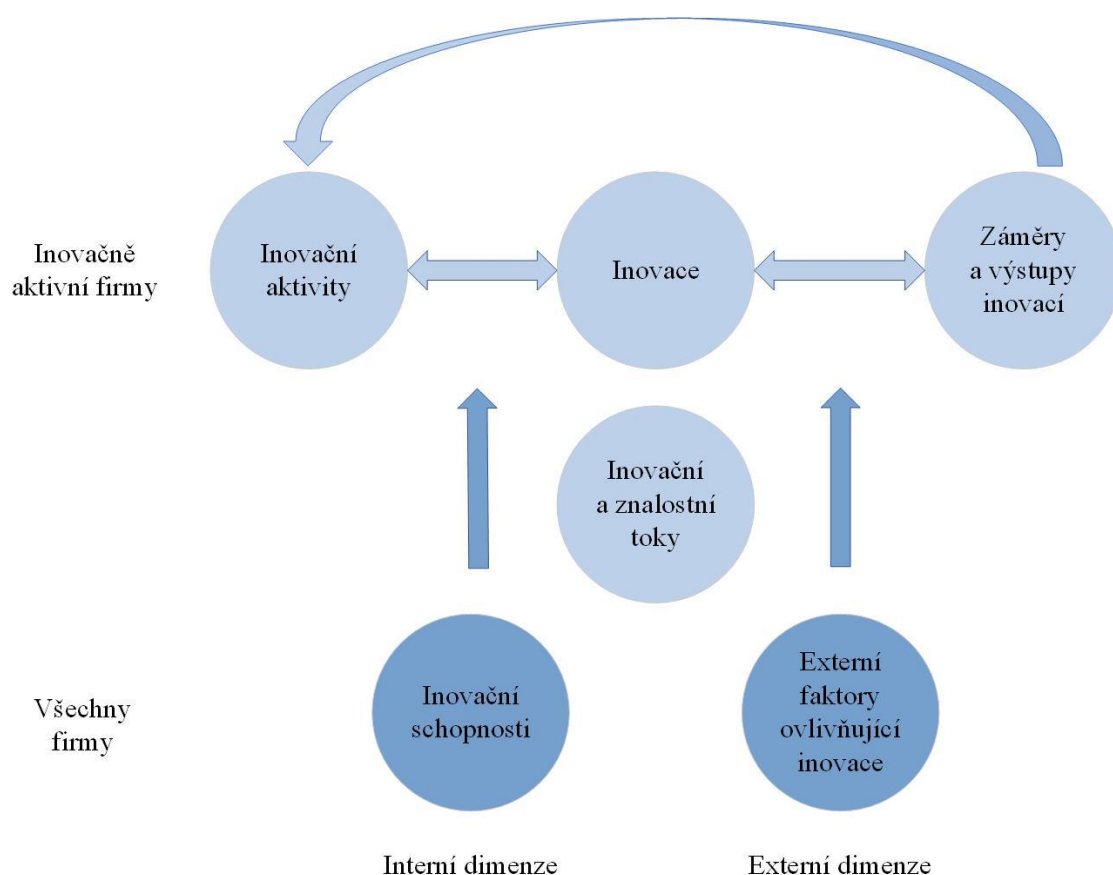
2.1.4 Členění inovací

Jako v jiných vědních oblastech, i v tomto případě existuje tolik členění inovací, kolik je autorů zabývajících se touto tematikou. Příkladem toho je Theodorovo dělení (2008, s. 2): „*Inovace vznikají, protože existují podněty, které vyvolají potřebu inovace. Tyto podněty mohou být uvnitř podniku nebo v okolí podniku. Podle tohoto hlediska můžeme rozčlenit i samotné inovace.*“ S vnitřními podněty se setkáváme nejčastěji při nutnosti změny technologie nebo nastavených procesů (snaha firmy o snižování nákladů, zvyšování efektivnosti apod.). Pod vnějším podnětem si lze představit třeba legislativu nebo zákazníka. Právě uspokojování zákazníka je na základě Theodorova výzkumu (2008) zdaleka nejčastějším podnětem k inovacím.

Bakalářská práce se však řídí dělením inovací dle OECD. Ta definovala indikátory inovací v roce 2019, na jejichž základě analyzovala data z 39 zemí. Tyto indikátory slouží organizaci k porovnávání inovačních aktivit jednotlivých zemí ve dvouletých obdobích. Tato práce se zaměřuje na nejaktuálnější dostupné výsledky analýz z let 2014–2016.

Parametry, na jejichž základě byly státy a jejich inovační iniciativy posuzovány, jsou popsány v dokumentu *Oslo Innovation Manual 2018* (OECD). Jedná se o čtvrté vydání tohoto dokumentu. Ten sloužil statistickým úřadům jednotlivých států ke sběru a analýze dat, která jsou dále zpracovávána Eurostatem a OECD pomocí dokumentu *Innovation Indicators 2019* (OECD, 2019a).

Tento manuál (OECD, 2018, s. 44) říká, že „*inovace je víc než jen nová myšlenka nebo vynález. Žádá si implementaci, buď zavedením nebo zpřístupněním třetím stranám.*“ Tedy buď určitou změnou procesů ve firmě či uvedením na trh. „*Ekonomický a sociální dopad nové myšlenky či vynálezu pak závisí na tom, jak se inovace uchytí*“ (OECD, 2018, s. 44).

Obrázek 1: Ukázka dělení firem

(Zdroj: Vlastní zpracování v softwaru Microsoft Visio dle OECD, 2018, s. 33)

Na Obrázek 1 (OECD, 2018, s. 33) je zdůrazněn rozdíl mezi tímto vydáním dokumentu a vydáním z roku 2005. Tentokrát (tmavě modré buňky) byla data čerpána od všech firem, nejen od těch inovačně aktivních (jak tomu bylo v předešlém vydání). Díky tomu je možné lépe pochopit inovační kapacity podniků a interpretovat, proč je některé

do inovací investují a jiné nikoli. V novém vydání není také opomenuto okolí firem, a tedy externí faktory ovlivňující inovace.

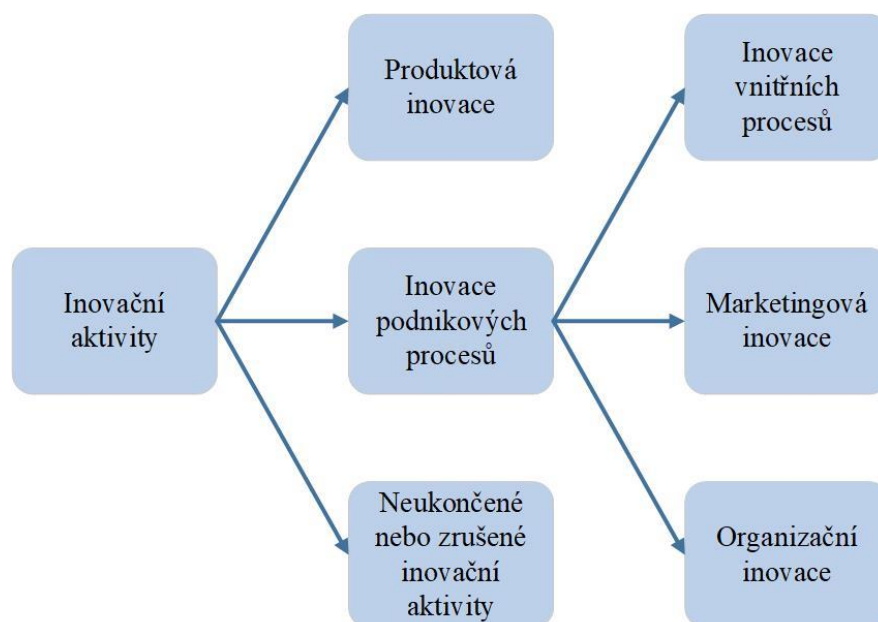
Inovaci lze vnímat jako proces i jako výstup; inovační aktivity zahrnují všechny rozvojové, finanční a komerční akce, které firma podstupuje, aby vyústily v její inovaci. Konkrétně chápeme pod pojmem inovace nový nebo inovovaný produkt nebo proces (případně jejich kombinaci), který se znatelně odlišuje od původních výrobků nebo procesů ve firmě a byl firmou uveden na trh (OECD, 2018).

„Přestože za hlavní projev inovace na trhu jsou často považovány právě nové produkty, stejně strategickou roli hraje i inovace procesů. Významným zdrojem výhody může být schopnost udělat něco, co nikdo jiný neumí, nebo to udělat lepším způsobem, než který používají ostatní“ (Tidd, 2007, s. 7).

Zde se problematika této práce prolíná s oborem její autorky, jímž je procesní management, a zároveň s principy štihlé výroby, jež jsou s ním neodmyslitelně spjaty. Patří mezi ně neustálá snaha o hospodárnost a snižování nákladů, jíž lze dosáhnout pomocí změny (neboli inovace) hlavních, vedlejších, řídicích či podpůrných procesů probíhajících v podniku.

Je možné rozlišit inovaci produktovou a procesní. Firmu pak lze označit buď za inovativní (pokud zaznamená alespoň jednu inovaci během sledovaného období), nebo inovačně aktivní (pokud se podílí alespoň na jedné inovační aktivitě během sledovaného období) (OECD, 2018). Firma může být jak inovativní, tak neinovativní, a přitom být označena za inovačně aktivní, protože inovační aktivity nemusí vždy být zakončeny úspěšnou inovací. Také může inovaci iniciovat plně či částečně (ve spolupráci s jinou, např. dceřinou či partnerskou organizací).

Toto dělení dle metodiky *Oslo Manual 2018* znázorňuje Obrázek 2 (Český statistický úřad, 2018a). Je zde naznačeno i dělení inovací dle předchozího vydání *Oslo Manual* z roku 2005, které rozlišovalo také marketingové a organizační inovace. Dnes se již zaměřuje jen na ty produktové a procesní, do nichž zahrnuje i předchozí skupiny.

Obrázek 2: Klasifikace inovačních aktivit

(Zdroj: Vlastní zpracování v softwaru Microsoft Visio dle Český statistický úřad 2018a)

2.1.5 Metody měření inovací ve firemním prostředí

„Výběr metod k měření inovací je závislý na kvalitě poskytnutých vstupních dat a jejich plánovaném využití“ (OECD, 2018, s. 56). V některých případech může být výhodná kombinace různých metod měření. S tím souvisí také zodpovědnost spojená se sběrem dat, která, jak víme, je v záležitostech statistiky nepominutelná.

Jako při jiných průzkumech probíhá i v případě sběru dat týkajících se inovací dotazníkové šetření, a to buď plošné (oslovením všech relevantních firem v daných státech), které je však extrémně nákladné, nebo selektivní (kde jsou dotazy kladeny jen reprezentativnímu vzorku těchto firem). Při použití druhé možnosti roste pravděpodobnost chybovosti výstupů. Navíc je zřejmé, že provádění dotazníkového šetření ve firemním prostředí je složitější než jeho provádění mezi jednotlivci, především protože osoba zodpovědná za vyplnění dotazníku v dané organizaci nemusí rozumět celému pracovnímu prostředí a všem procesům, jichž se šetření týká.

Darrell Huff ve své knize „Jak lhát se statistikou“ (2013, s. 32) přiznává: „Je otázkou, jak získat ideální vzorek v rámci určitého rozvrstvení. Nejjednodušší je začít se seznamem všech, vzít jméno za jménem a náhodně vybírat: to je ale příliš drahé. Tak vyrazíte do ulic – a vyřazujete ze svého vzorku lidi, kteří jsou doma. Jdete od domu k domu během dne

– a pominete tak většinu zaměstnaných lidí. Přejdete na večerní dotazování – a zanedbáte návštěvníky kin a nočních klubů. “

Sledování inovací pracuje také se dvěma druhy dat; kvantitativními (tedy vyjádřenými čísly, preferovanými, avšak v některých ohledech obtížně interpretovatelnými) a kvalitativními (slovními, které nelze vyčíslit, a tudíž změřit).

2.1.6 Podstata inovačních aktivit

Oslo Manual 2018 (s. 89-93) definuje inovační aktivity, na základě nichž je firma označena za inovačně aktivní či dokonce inovativní. Tento dokument rozeznává osm druhů inovací firem: aktivity spojené s výzkumem a vývojem, designem a kreativní činností, marketingem a hodnotou značky, duševním vlastnictvím, vzděláváním zaměstnanců, vývojem softwaru a databází, pořízením nebo zbavením se hmotných aktiv a řízením inovací.

U aktivit spojených s výzkumem a vývojem jsou hodnotícími kritérii jedinečnost záměru, kreativita, míra nejistoty výstupu, systematickosti a opakovatelnosti výzkumu. Oblast designu a kreativní činnosti je často s výzkumem propojena, ale nesplňuje všech pět uvedených kritérií. U inovací v oblasti marketingu a hodnoty značky jsou posuzovány metody průzkumu a testování trhu, určování ceny, product placement nebo vývoj marketingových a reklamních strategií spojených s inovovaným produktem (OECD, 2018, s. 89-93).

Mezi inovační aktivity související s duševním vlastnictvím počítáme uchovávání a rozšiřování vědomostí nabytých výzkumem a vývojem, administrativní a právní úkony související s licencemi, patenty, ochrannými značkami, obchodním tajemstvím nebo copyrightem inovace nebo vynálezu. Pod inovativním vzděláváním zaměstnanců si lze představit např. workshop na seznámení zaměstnanců s novým softwarem, pod vývojem softwaru a databází zavádění cloudového úložiště, vývoj nástroje na zefektivnění procesů ve firmě nebo nový logistický informační systém (OECD, 2018, s. 89-93).

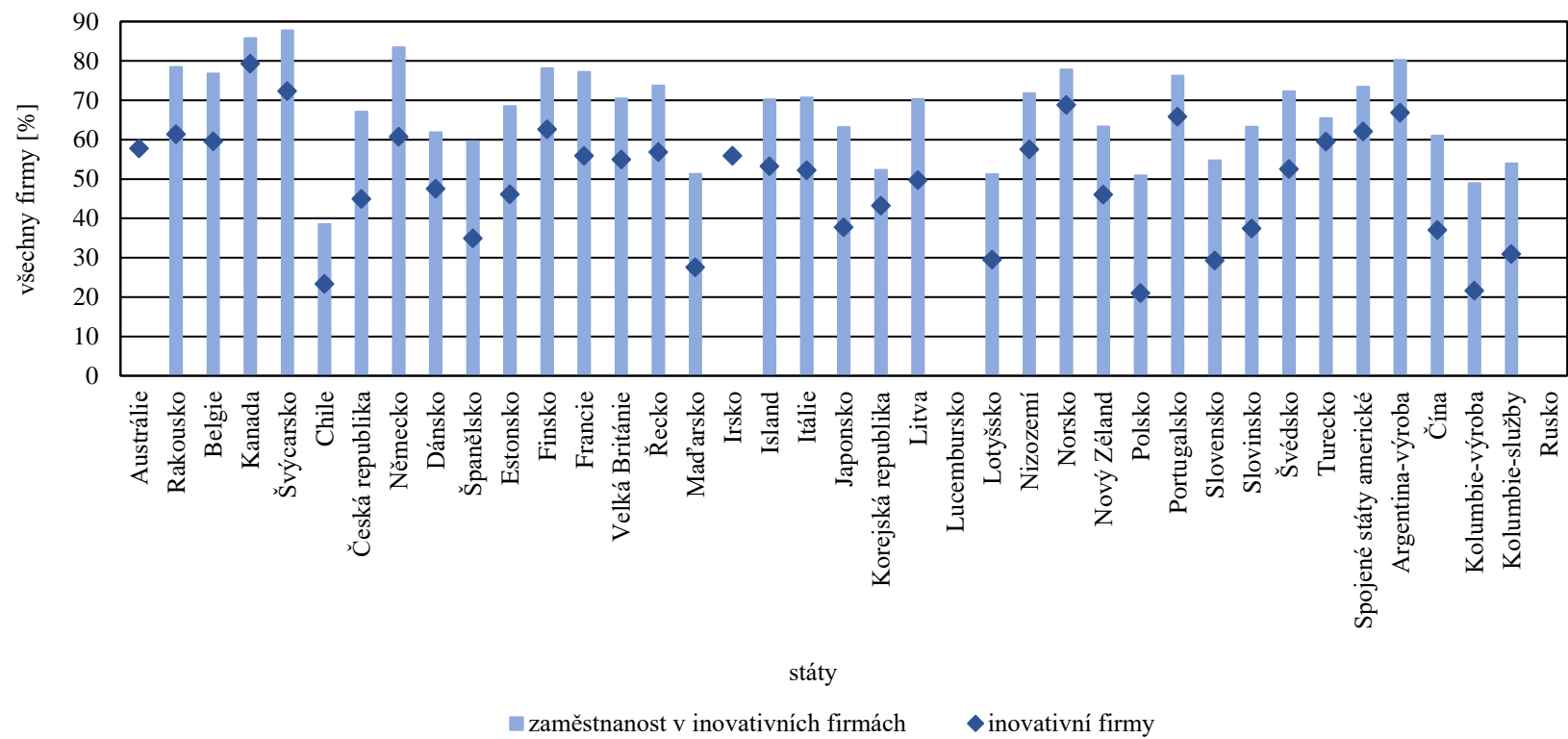
Za inovativní pořízení nebo zbavení se hmotných aktiv považujeme pořízení (či prodání) majetek zásadně odlišný od majetku stávajícího. Řízením inovací chápeme plánování, řízení a kontrolu interních a externích zdrojů pro inovace v podniku (OECD, 2018, s. 89-93).

Nejnovější publikace *Innovation Indicators 2019* (OECD) poskytuje informace nejen o tom, do jaké míry firmy v jednotlivých státech ve sledovaném období inovovaly, ale také o úrovni jedinečnosti a ekonomické důležitosti inovací, o objemu investic na ně vynaloženém a roli trhů a státní podpory v různých státech. Z výstupů za období 2014–2016 je zřejmé, že mezi inovační lídry patří Kanada, Švýcarsko, Finsko a do první desítky se zařadilo i Turecko. Česká republika je naproti tomu na 24. místě z celkem 39 zemí. Data o Kanadě mohou být částečně zkreslena jejím referenčním obdobím 2015–2017, o rok posunutým oproti datům Eurostatu, z nichž OECD čerpala u států EU.

Do první desítky zemí dle míry inovativnosti firem se řadí i USA. Nassim Taleb ve své knize *Černá labuť* (2011) tvrdí, že Spojené státy americké jsou odborníkem na rizika, která se nebojí podstupovat na rozdíl od asijských či evropských zemí, jež chápou neúspěch často jako osobní porážku. Vysvětluje si tím nadměrnou inovativnost amerických firem. Jakkoli bychom mohli toto tvrzení obhajovat (například velice dlouhým seznamem celosvětově úspěšných amerických firem), v dnešní době není možné opomenout i asijské státy. Jejich data jsou sice co do kvantity a kvality spíše nedostačující, ale zejména Čínu dnes na mezinárodním trhu ignorovat nelze.

Graf 1 ukazuje inovativnost firem napříč státy OECD. Tmavě modrá barva bodových symbolů v grafu zvýrazňuje inovativní firmy jako procento všech firem. Světle modrá barva sloupců značí zaměstnanost v inovativních firmách jako procento zaměstnanosti ve všech firmách. Tato hodnota je oproti první uvedené hodnotě v České republice pozitivnější. Zatímco inovativních firem je v ČR 44,94 %, je v tomto sektoru zaměstnáno 67,07 % zaměstnanců.

Záleží pak na tom, zda by inovativní firma měla skutečně být tou, která zaměstnává více lidí než firma neinovativní (zda by se neměla spíše snažit o eliminaci lidské práce a její nahrazení automatizovanými zařízeními). Na druhou stranu známe tvrzení, že každá průmyslová revoluce přinesla ve svém důsledku více pracovních míst, než kolik jich díky ní zaniklo. S tím počítáme i při nyní probíhající revoluci tzv. „průmyslu 4.0“. V případě inovujících firem jde očividně o přeměnu pracovních míst s rutinní činností (nahrazenou automatizací) za místa s tvůrčí náplní práce.

Graf 1: Inovativní firmy

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD 2019g)

Všimněme si nepřesností spojených se syntézou dat jednotlivých států z různých zdrojů. Nejednotnost dotazníků vyplňovaných firmami způsobila prázdná místa v grafu u některých států (Irsko, Austrálie, Lucembursko a Rusko).

„Medián měřených OECD států hlásí, že 53 % všech firem uvedlo mezi roky 2014–2016 nový produkt nebo podnikový proces a zaměstnalo 70 % zaměstnanců v soukromém sektoru“ (OECD, 2020a, s. 1). Řada podniků zaznamenala více než jednu inovaci v daném období (např. nejen ve výrobních procesech a výrobku jako takovém, ale i v procesu distribuce k zákazníkovi). *„Mnoho z indikovaných firem neprovádí vlastní výzkum a jen část z nich aplikovala inovace nové na svém trhu vzhledem k číslu difuze inovací dříve vyvinutých ostatními firmami“* (OECD, 2020a, s. 1).

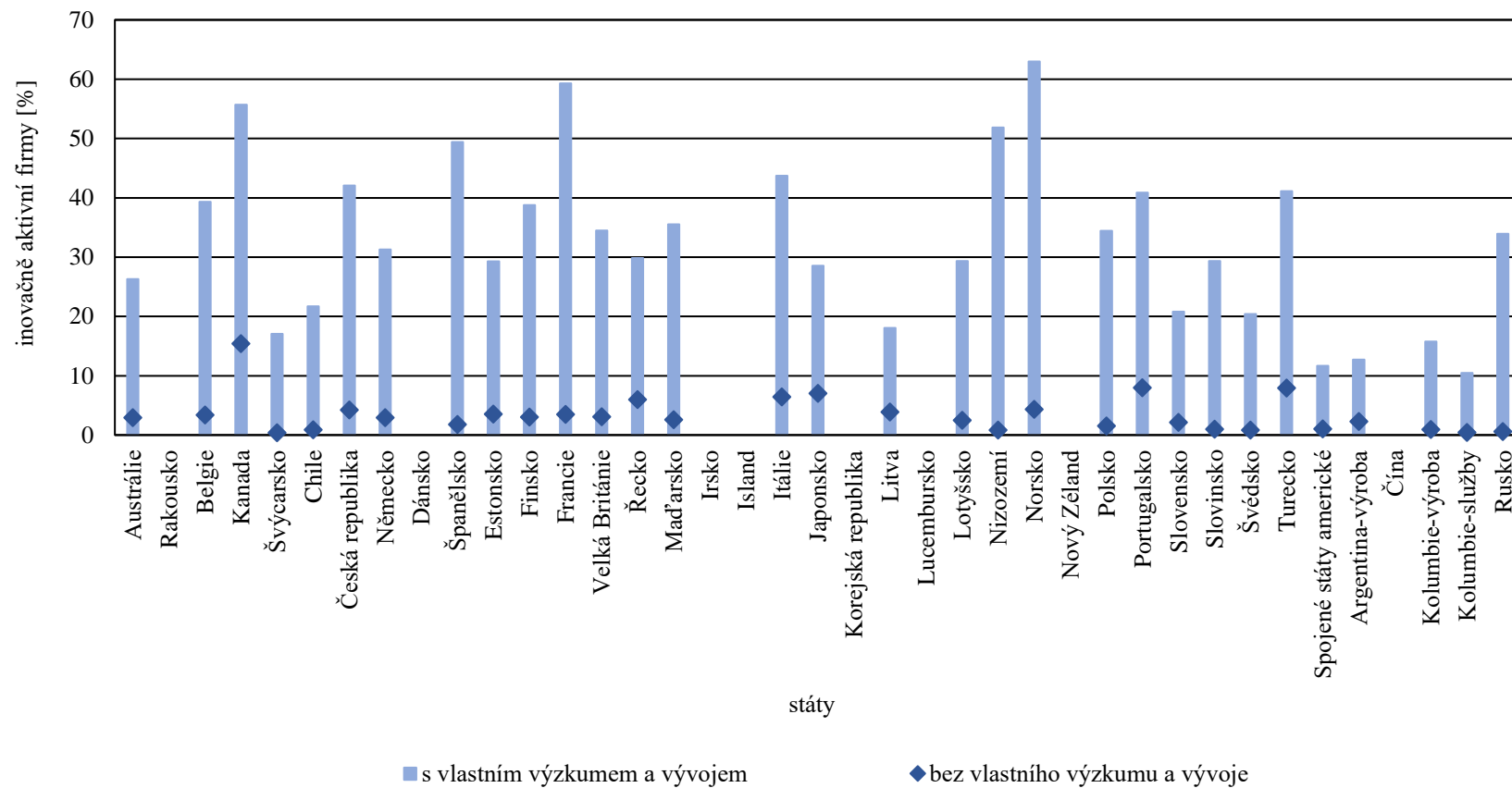
Citovaný průzkum OECD prokázal, že *„firmy aktivní na mezinárodních trzích mají větší pravděpodobnost inovativnosti a naopak. Státní dotace často získávají firmy s vlastním výzkumem a vývojem“* (OECD, 2020a, s. 1). Právě to ověřuje Graf 2, který znázorňuje firmy, které obdržely ve sledovaném období veřejnou podporu (v podobě dotací) jako procento všech (ať už produktově či procesně) inovativních firem.

Můžeme si všimnout, že největší objem společností čerpajících tyto prostředky je v Norsku a Francii. Česká republika zde zaujímá sedmé místo. Dotace čerpá 42,05 % jejích inovativních firem s vlastním výzkumem a vývojem a pouhých 4,27 % firem bez vlastního výzkumu (OECD, 2020a). Mohli bychom prohlásit, že dotace členských států EU často přicházejí z Evropské unie, musíme si ale přiznat, že ani Kanada jako inovační lídr se nedrží v tomto případě pozadu. Naopak nejméně dotací čerpají firmy v USA, Švýcarsku a Kolumbii.

2.1.7 Inovace napříč hospodářskými odvětvími

Graf 3 nám dokazuje, že *„inovace nejsou exkluzivní záležitostí výroby a ICT průmyslu nebo zaměstnavatelů vysokého počtu vědců, jako např. farmaceutických firem. Nicméně jsou zde velmi znatelné rozdíly v podílu inovací napříč sektory v hlavních světových ekonomikách, dokazující potenciál jak v radikální inovaci, tak ve větší difuzi“* (OECD, 2020a, s. 2). Graf 3 (OECD, 2019g) ukazuje, že se společností vyplatilo zavádět jak zcela nové inovace, tak implementovat ty již zavedené jinými organizacemi. Oba způsoby vedly k růstu produktivity.

Graf 2: Firmy čerpající veřejnou podporu pro inovace

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD 2020a)

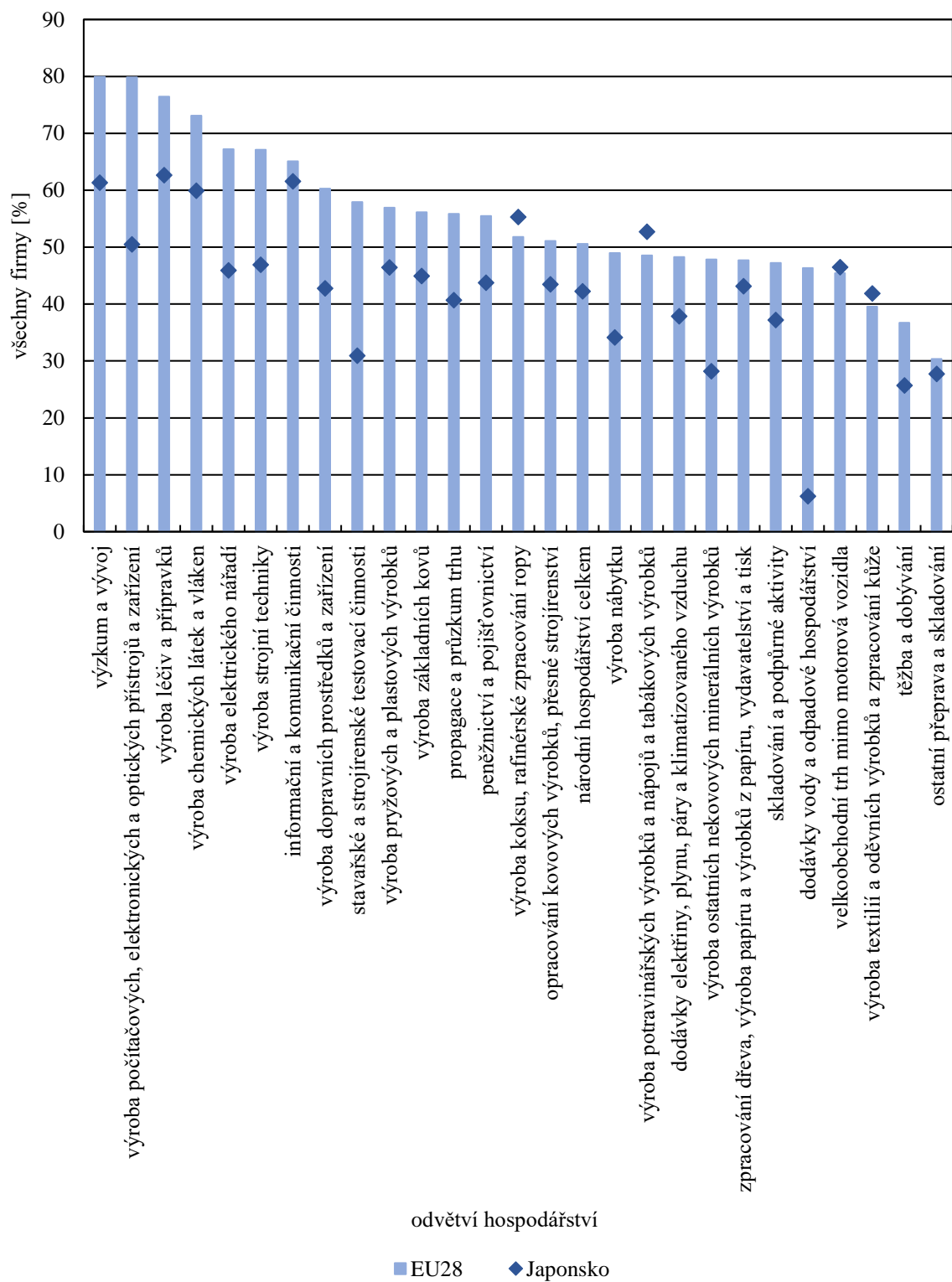
Světle modrá barva sloupců reprezentuje státy EU a tmavě modrá barva bodových symbolů Japonsko. Tuto asijskou zemi je nezbytné brát v potaz kvůli jejímu nepopíratelnému inovačnímu dopadu na výrobní procesy drtivé většiny západních firem. Připomeňme si společnost Toyota a její výrobní manuál, poprvé přeložený do angličtiny v devadesátých letech. Díky němu si západní firmy na přelomu tisíciletí osvojily principy štíhlé výroby, které byly v Japonsku vyvinuty již na konci čtyřicátých let (Kocakülâh, 2008). V mnoha směrech proto aktivity, které jsou v Evropské unii inovacemi, jsou v Japonsku již standardem.

Evropská unie Japonsko v určitých odvětvích v poměru inovací předčila (pozastavit se můžeme nad sektory architektury a vodohospodářství, kde je rozdíl markantní), v některých tomu bylo naopak (jako např. v potravinářství, tabákovém a textilním průmyslu). Inovace byly hojně využívány jak v průmyslových odvětvích, tak ve finančnictví a pojišťovnictví, naopak méně v hornictví a těžbě či skladování.

2.1.8 Indikátory inovací

Ze zemí, které poskytly data o inovacích a byly zahrnuty do *Innovation Indicators 2019* (OECD), je státem s nejmenším procentem inovačně aktivních firem Rusko (dosahuje pouze 8 %). Mezi inovujícími firmami vládne převaha inovací ve výrobě, jež platí pro všechny země vyjma Portugalska – v produktových inovacích dosahují tamní služby 82 % a výroba 42 % (OECD, 2019a). Výjimkou jsou organizační inovace, které jsou hojně zastoupeny i ve službách a vyrovnávají zde bilanci s výrobou (OECD, 2019a). Je třeba si uvědomit, že organizační změny je vhodné zavádět jak ve výrobním, tak v nevýrobním podniku.

V procesních inovacích je na prvním místě Kanada s 53 %, ale velmi dobře si vede i Argentina v oblasti výroby s 50 % (OECD, 2019a). U marketingových inovací se nedaleko za opět vedoucí Kanadou (54 %) umístilo Turecko (42 %) (OECD, 2019a). Co se týče firem inovačně aktivních (což jsou ty, které se pokoušely o implementaci inovací, ale ve sledovaném období jí nedosáhly), největší podíl má v této kategorii Nizozemí. Jeho výsledky z pohledu inovativních firem nejsou přitom zas až tak závratné – dosahuje 50 %, což je srovnatelné s ostatními státy v regionu západní Evropy, jako třeba Belgií, která zaznamenala 54 % nebo Francií s 41 % (OECD, 2019a).

Graf 3: Zavádění inovací napříč hospodářstvím

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD 2019g)

Vysoké procento inovačně aktivních firem, které nebyly schopny inovace realizovat, může značit inovační potenciál, který je něčím brzděn. Důvody mohou být na straně legislativy, malé motivace ze strany státu ve smyslu daňových a jiných zvýhodnění (ačkoli z dat o veřejné podpoře vyplývá, že nizozemské firmy čerpají dotace více než třeba firmy české) nebo v malé poptávce po nových či inovovaných produktech. Je pravdou, že zatímco procento obrátu z nových či zásadně modifikovaných produktů českých firem je 13 %, v Nizozemí je to pouze 10 % (OECD, 2019a).

Již víme, že vlastní výzkum a vývoj významně ovlivňuje pravděpodobnost získání státní podpory (která je na výzkum a vývoj orientována). Jen 5 % lucemburských výrobních podniků investuje do výzkumu a vývoje (OECD, 2019a). Tato nízká hodnota by mohla být vysvětlena malým počtem výrobních podniků v zemi celkem. Když vezmeme v potaz malou rozlohu státu a fakt, že se jedná o lokalitu západní Evropy, již vévodí služby (a ty jsou v Lucembursku inovativní mnohem zásadněji), je 5 % opodstatněná hodnota.

Jednou z dalších částí *Innovation Indicators 2019* (OECD) je mezinárodní trh. Jak víme, předpokládá se, že z dlouhodobého hlediska mají inovující podniky větší pravděpodobnost celosvětového úspěchu. Tento fakt však může mít setrvačnost přesahující sledované (většinou dvouleté) období. Inovaci je třeba nejprve zavést, pak se firma obvykle rozhodne s ní oslovit lokální trh a až po zdejším úspěchu dochází ke zvyšování výrobních kapacit a objemu výroby inovovaného výrobku a k následné expanzi na mezinárodní trh.

Podle autorky této práce je proto na místě počítat s faktem, že množství inovativních firem na celosvětový trh proniklo až po skončení období, v němž byly označeny za inovativní. Mezinárodní trh je pochopitelně doménou států Evropské unie, které profitují z možnosti volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu. Pozorujeme znatelný rozdíl mezi sousedícími státy jako je Švédsko (jehož firmy působí na mezinárodním trhu z 56 %) a Norsko (se 30 %) nebo Řecko a Turecko – opět 56 % v prvním případě a 30 % v druhém (OECD, 2019a).

Z toho vyplývá, že firmy v zemích mimo EU mají obecně nižší pravděpodobnost expanze na mezinárodní trh, kde jsou reprezentovány méně než firmy sídlící v zemích EU. Hledají způsob, jak se diverzifikovat od zbytku obchodních společností a lépe tak proniknout na světový trh, k čemuž jim často pomáhají právě inovace. Dokladem je podíl

neinovativních firem států mimo EU na mezinárodním trhu (dosahující v průměru 19 %) (OECD, 2019a).

2.2 Vládní instituce

Vláda ovlivňuje občany jako jednotlivce, ale také příslušníky skupin společnosti či institucí veřejného i soukromého sektoru. Podílí se zásadně na formování legislativy, jíž se řídí všechny tyto zainteresované skupiny. Zatímco v některých státech dokonce reguluje trh, v jiných do něj téměř nezasahuje.

Bakalářská práce čerpala zejména z dokumentu *Government at a Glance 2019* (OECD, 2019b), který zahrnuje výstupy z dat poskytnutých 36 státy OECD a dalšími nečlenskými státy (jako např. Brazílie, Čínské lidové republiky, Kostariky nebo Indie). Primárním zdrojem dat, jenž tvůrci dokumentu využívali při sestavování zhruba dvou pětín výstupů („indikátorů“), byli vládní představitelé. Zbytek informací pocházel ze sekundárních zdrojů, jimiž byly „*administrativní záznamy, průzkumy domácností nebo expertní analýzy jiných organizací*“ (OECD, 2019b, s. 19).

Government at a Glance 2019 (OECD) poukazuje na paradox stárnoucí populace a rapidních technologických změn (na něž se právě starší lidé nejhůře adaptují). Ve spojení s narůstajícími dluhy jednotlivých států OECD, které po hospodářské krizi v roce 2008 stále nebyly splaceny (v roce 2017 činil průměrný státní dluh 110 % HDP), se tato fakta jeví jako závažný problém do budoucna (OECD, 2019b).

Dokument se zabývá rolemi a zodpovědnostmi vybraných institucí, praktikami a procesy rozpočtování, řízením lidských zdrojů, řízením regulací, informovaností veřejnosti a transparentností a digitalizací vlád a státní správy. Vstupní data jsou orientována na veřejné finance a zaměstnanost, zatímco výstupní data zahrnují indikátory hlavních výsledků vlády – jako důvěra v ni, politická korektnost, role vlády ve vyvažování nerovností příjmů, otázky přístupu, odpovědnosti, kvality služeb a spokojenosti obyvatel se vzděláváním, zdravotnictvím a soudnictvím (OECD, 2019b).

Autorka bakalářské práce doplní, že výsledky jednotlivých států v této kapitole jsou značně závislé na složení centrálních vlád (i vlád decentralizovaných), jež v době sběru dat byly u moci. Nejenže určitá vláda může prosazovat některé politiky v rámci svého programu a tím ovlivňovat sledované parametry OECD, ale občané si mimoděk vládní

institute spojují právě se současnou vládní garniturou a hodnotí situaci na základě osobních pocitů a názorů.

Všeobecný trend vzrůstajícího státního dluhu snižuje schopnost vlád povzbuzovat ekonomický růst a zamezit zvětšujícím se nerovnostem mezi pracujícími. To vede k rostoucí nespokojenosti občanů s vládou. Mají pocit, že ta zastupuje jen vybranou skupinu společnosti. Dle dat z roku 2016 pouze 37 % respondentů věřilo, že mohou sami ovlivnit, co vláda v jejich státě dělá. Státy se snaží získat zpět přízeň voličů především pokusy o tzv. „*people-centric public services*“ (OECD, 2019b, s. 27), veřejné služby zaměřené na občany (jejichž výsledkem může být např. participativní rozpočet), v čemž jsou jednotlivé vlády porůznu úspěšné.

Nejvíce občanů je v průměru OECD spokojeno se zdravotnictvím (70 %), nejméně se systémem soudnictví (56 %) a spokojenost obecně v rámci let 2010–2018 konstantně roste (OECD, 2019b). Spokojenost s veřejnými službami sestává z očekávání a zkušeností s nimi. Daří se také snižovat procento mladých lidí, kteří nestudují, nepracují ani se na zaměstnání nepřipravují, nicméně rozdíly ve společnosti přetrvávají. Lidé z nízkopříjmových skupin jsou podstatně méně uspokojeni z hlediska zdravotních potřeb než lidé s vyššími příjmy (OECD, 2019b).

Pod pojmem „*vládní instituce*“ dokument (OECD, 2019b, s. 20) chápe „*všeobecnou vládní garnituru*“ u dat o veřejných financích, tedy ministerstva/resorty, agentury, kanceláře a některé neziskové organizace na státní, centrální a lokální úrovni, stejně jako fondy sociálního zabezpečení. Za „*veřejný sektor*“ dokument označuje jak „*všeobecnou vládní garnituru*“, tak i organizace a společnosti vlastněné státem. Data o výdajích a příjmech se vztahují ke všeobecné vládní garnituře, stejně jako data o veřejné zaměstnanosti (s výjimkou zaměstnanosti jednotlivých pohlaví, která je vztažena na celý veřejný sektor). Data o praktikách a postupech veřejného řízení jsou orientována pouze na centrální úroveň vládní garnitury (OECD, 2019b, s. 20).

2.2.1 Veřejné služby zaměřené na občany

Veřejné služby významně ovlivňují fungování soukromého sektoru. Aby mohly tvořit vlastní strategie a rozpočty, potřebují být firmy schopny vládě důvěřovat a předvídat její kroky. Zároveň se mohou inspirovat inovativností služeb poskytovaných státem pro vlastní inovace.

Důvěru v řízení státu, která ochabla v důsledku hospodářské krize započaté v roce 2008, bylo a v některých státech stále je třeba obnovit. Nástrojem k opětovnému zvýšení důvěry občanů ve vládní instituce může být orientace veřejných služeb na jejich potřeby. Ty se v průběhu let mění, především s ohledem na stárnutí obyvatelstva způsobené prodlužující se dobou dožití a klesající porodností produktivní skupiny obyvatel ve většině členských států OECD (OECD, 2019b). Na základě těchto faktů jsou stále častěji skloňovány reformy důchodového systému, zvyšování věku odchodu do důchodu apod. (OECD, 2019b). S odchodem početných skupin obyvatel do důchodu musíme však počítat nejen se zvyšujícími se výdaji na sociální dávky, ale i například na zdravotní služby (OECD, 2019b).

Dalším důležitým faktorem je rozdělení světového bohatství v populaci. Pozorujeme nárůst příjmových rozdílů mezi pracujícími a kumulaci finančních prostředků u poměrně malé skupiny obyvatel – „nejbohatších 10 % domácností drží 52 % celkového čistého bohatství“ (OECD, 2019b, s. 26), což způsobuje menší odolnost méně movitých občanů vůči finančním šokům.

Světový trh dnes také významně ovlivňují digitální technologie. Digitalizace, často rychleji implementovaná soukromým sektorem, poskytuje vládám možnost zjednodušit komunikaci s obyvateli a snížit náklady a rozměry byrokratického aparátu (OECD, 2019b). Je považována za ideální prostředek vládnutí přístupného občanům. Toho nelze dosáhnout pouze zařazením digitalizace do strategie té či oné politické strany či hnutí, ale také průběžným motivováním občanů k participaci a sledováním jejich zapojení (OECD, 2019b).

Data (především takzvaná „Big Data“) mohou být vládními institucemi využívána k predikci a plánování potřeb, dodání informací a výstupů zainteresovaným stranám a k monitoringu a hodnocení dopadů politik (OECD, 2019b). Všechna data by v „otevřeném vládnutí“ měla být přístupna veřejnosti, v ideálním případě s otevřenou licencí, bez poplatku a ve strojově čitelném formátu (OECD, 2019b). Nakolik státy pracují s tzv. strategií „otevřeného vládnutí“ (OECD, 2015d), ukazuje Obrázek 3.

„Zaměření na občany znamená přihlížení k potřebám a hlasům občanů při návrhu, dodání, implementaci a hodnocení veřejných politik a služeb“ (OECD, 2019b, s. 27). Toho lze dosáhnout přímým zapojením obyvatel do procesu rozhodování, výzvami

k přímé participaci, konzultacemi s občany či sběrem dat o očekáváních občanů a jejich hodnocení jednotlivých rozhodnutí (OECD, 2019b).

Obrázek 3: Existence strategie otevřeného vládnutí ve státech OECD

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019b, s. 37)

Vyžadován je inkluzivní a reprezentativní výběr úředníků, kteří jsou schopni ztotožnit se s požadavky rozličných skupin obyvatel (OECD, 2019b). Problémem je určení příslušnosti jedince k té či oné skupině. Zatímco k zastoupení pohlaví na různých pozicích veřejného sektoru existuje řada statistik, zastoupení ostatních minorit není tak dobře zmapováno především z důvodu důvěrnosti dat. „*Kontrast diverzních perspektiv může zesílit inovace*“ (OECD, 2019b, s. 27), což je motivací k inkluzi.

Tabulka 1: Rámec veřejných služeb

Přístupnost	Schopnost reakce	Kvalita
Cenová dostupnost	Slušnost a chování	Efektivní dodání služeb a výstupů
Geografická blízkost	Propojení služeb se speciálními potřebami	Soudržnost dodání služeb a výstupů
Přístup k informacím	Včasnost	Bezpečnost

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019b, s. 28)

Tabulka 1 definuje tři základní dimenze rámce veřejných služeb zaměřených na občany, který umožňuje OECD hodnotit, nakolik daná země poskytuje veřejné služby zaměřené na občany (OECD, 2019b). Všechny tři dimenze (přístupnost, schopnost reakce a kvalita) musí přitom být v rovnováze. Při převaze jedné z nich dochází k upozadění ostatních a mívá se tak účinkem.

2.2.2 Digitalizace státní správy a regulatorní vláda

Důležitou součástí strategických cílů vlády by měla být digitalizace. Jedná se o typický příklad inovací, které jsou vhodné pro veřejný i soukromý sektor. Chápejme rozdíl mezi elektronickým vyplněním žádosti občanem a kompletním přechodem vlády do online prostoru, který vyžaduje mnohonásobně vyšší investice (OECD, 2019b). V dnešní době se tento přechod děje, a to poněkud překotně. V situaci pandemie COVID-19 je jak pro občany, tak pro zástupce vlád stále běžnější setkávat se mimo kancelář (v online prostoru).

„Data jsou jedním z nejdražších zdrojů dnešních společností, ekonomik a vlád“ (OECD, 2019b, s. 148). Nejdůležitější vlastností otevřených dat veřejnosti je jejich dostupnost. OECD hodnotí skutečnou dostupnost dat dle *„obsahu politiky otevřených dat, zapojení zainteresovaných stran do publikování a implementace“* (OECD, 2019b, s. 150). Na špici žebříčku je Korejská republika, Francie a Kanada. První ze zmíněných zemí naplnila kritéria OECD na 94 % (OECD, 2019b).

Cílem k dostupnosti je přizpůsobování online platform pomocí nastavení *„user-friendly“*, které motivuje uživatele (jak vně, tak uvnitř veřejného sektoru) data nejen čerpat, ale i přidávat či upravovat. V tomto směru si nejlépe vede Rakousko. Propagace těchto dat (tak, aby byla co nejvíce využívána) je dalším úkolem vlády. Zde hrají roli různá vládní *„partnerství (a sponzoři), datová gramotnost ve vládě a dopad monitoring“* (OECD, 2019b, s. 156). Korejská republika je v tomto směru lídrem se 100% naplněním kritérií OECD (OECD, 2019b).

Dalším aspektem je regulatorní vláda. Do tvorby legislativy je dobré zapojit všechny zainteresované strany (občany, ziskový i neziskový sektor a další). Tyto strany mohou poskytnout diverzní pohledy na danou problematiku, a tak zvýšit kvalitu výstupů (OECD, 2019b). Tvorbou srozumitelných zákonů ulehčí veřejná moc administrativě

fírem, která se tak může věnovat jiným (například inovačním) problémům. Nejvíce angažuje zainteresované strany Mexiko, Velká Británie či Slovensko (OECD, 2019b).

Po úplné implementaci vládních nařízení je důležitá i zpětná evaluace jejich přínosů, nákladů a benefitů. Vlády typicky nerady investují do retrospektivy, zdá se jim zbytečně nákladná a zapomínají, že na základě jejích výsledků mohou nařízení novelizovat, případně se poučit pro další postupy. Mezi státy, které mají skutečně propracovanou strukturu zpětné evaluace, patří Austrálie, Velká Británie či Korejská republika (OECD, 2019b).

2.2.3 Veřejné finance a rozpočty

Veřejné finance utváří obraz o fungování státu, s nímž je firma při působení na zahraničním trhu často asociována. V této oblasti se zaměříme na „gender rozpočtování“ (tzv. „Gender Budgeting“). „Gender rozpočtování je praktika, jež může pomoci zajistit, že k důrazu na rovnost pohlaví je systematicky přihlíženo při rozhodování o rozpočtu“ (OECD, 2019b, s. 110). Téměř polovina států OECD již tyto praktiky v jisté míře zavedla, ačkoli žádnou z těchto zemí zatím nelze označit za pokročilou dle kritérií OECD (2019b). Existuje již nicméně několik zemí, které mají „gender rozpočtování“ natolik zautomatizované, že ho považují za běžné (Kanada, Mexiko, Japonsko, Norsko, Rakousko atd.) (OECD, 2019b).

Samozřejmě zde narážíme na otázku, zda protěžování příležitostí žen tímto způsobem je správnou cestou k jejich většímu zastoupení. Je pravděpodobné, že takto dojde k většímu obsazení žen dříve, nevíme však, zda bude dodrženo pouze kvantitativní, či i kvalitativní hledisko.

Dalším problémem spojeným s rozpočty je rozpočtová transparentnost, prostředek, který „znamená kompletní zveřejnění všech relevantních fiskálních informací v časově a systematicky ukotveném způsobu“ (OECD, 2019b, s. 112). Souvisí se srozumitelností, dostupností, spolehlivostí a použitelností veřejných finančních reportů a také se zapojením občanů do procesu rozpočtování (OECD, 2019b). Vlády k těmto principům přistupují kvůli navázání větší důvěry občanů, ale i zkvalitnění rozpočtů jako výstupů těchto snah. Státy publikují schválené verze rozpočtů, rozpracované návrhy či zápisy z debat o rozpočtu (OECD, 2019b).

2.2.4 Zaměstnanost ve veřejném sektoru

Zaměstnanost ve veřejném sektoru nám může naznačit robustnost (potažmo efektivitu) byrokratického aparátu, s nímž soukromý sektor přichází do styku například při žádosti o podporu inovací.

Pojem „*zaměstnanci veřejného sektoru*“ má v různých zemích OECD různý význam. Některé vlády považují za zaměstnance státu učitele, lékaře a záchranné složky, jiné tyto služby občanům zajišťují pomocí smluv se soukromými subjekty. Od této skutečnosti se také odvíjí odlišný podíl zaměstnanců veřejného sektoru na celkové zaměstnanosti – od 30 % v Norsku po 6 % v Japonsku (OECD, 2019b). Jedná se o počty, které v rámci výkyvů hospodářského cyklu zůstávají pozoruhodně stabilní – ani v krizi nedochází k drastickému propouštění zaměstnanců státu (OECD, 2019b).

V otázce zaměstnanosti je nezbytné pohlížet na problematiku zastoupení pohlaví, které by mělo pro dosažení požadované diverzity být vyrovnané. Ženy jsou v průměru reprezentovány více než polovinou pracovní síly veřejného sektoru, ačkoli existují velké rozdíly napříč jednotlivými státy – zatímco v Turecku dosahují pouze 25 % zaměstnanců, v Norsku je to přibližně 71 % (OECD, 2019b).

Obecný trend naznačuje vzrůstající zastoupení žen. To bývá ve veřejném sektoru vyšší než v celkové zaměstnanosti. Může to být také dáno tím, že některé profese ve veřejném sektoru jsou považovány za tradičně ženské (zdravotní sestry, učitelky apod.). Cílem vyspělých zemí je nejen absolutní 50% podíl, ale zejména rovné zastoupení pohlaví na různých úrovních organizačních struktur složek státu (OECD, 2019b).

Státní správa by měla jít příkladem soukromému sektoru jak v případě rovných příležitostí žen a mužů, tak v mnoha dalších ohledech. Její čelní výkladní skříní v tomto směru je politika jakožto veřejně známá a často sledovaná oblast veřejné služby. Zde ovšem zdaleka není dosaženo cíle. Průměrem OECD je 30,1 % žen v politice a různí se od 45 % ve Finsku a Mexiku k 15 % v Maďarsku (OECD, 2019b).

2.2.5 Zásadní výsledky dosažené vládní garniturou

Výsledky práce vlády ukazují na příznivost prostředí, které vláda vytváří pro soukromý sektor a jeho inovační aktivity. Jedním z nejdůležitějších faktorů je důvěra ve vládu, bez níž bývají jakákoli nařízení přijata velmi vlažně až odmítavě. „*Důvěra je*

definována jako víra člověka, že se další člověk či instituce zachová konzistentně dle jeho představ o pozitivním chování“ (OECD, 2019b, s. 158). Důvěra je hlavním manévrovacím nástrojem a v podstatě oprávněním každé vlády k implementaci jí prosazovaných politik. Nezasahují do ní pouze ekonomické faktory, ale i faktory demografické (příslušnost k věkové skupině), sociální (integrita k vrstvě obyvatelstva) a jiné.

Největší důvěře se ve sledovaném období těšila vláda ve Švýcarsku, Indonésii či Lucembursku (ve všech případech nad 70 %). Důvěra dle věkových skupin se ve většině zemí zásadně neliší, avšak nejvyšší hodnoty pozorujeme u občanů do 50 let věku (OECD, 2019b). S důvěrou také souvisí míra korupce vnímaná občany.

2.3 Kvalita života

Dokument *How's Life? 2020* (OECD) dokazuje, že jakkoli mohou být prosté průměry vhodné pro nastínění globálních trendů, ve stejné míře mohou být zavádějící a nepřesné. Zatímco oproti předchozím vydáním publikace, jež dlouhodobě sleduje totožné indikátory, kvalita života obecně roste, nemůžeme posoudit, zda roste u skupiny lidí, která již dříve měla kvalitu života vyšší než průměr, či u té, která na průměr nedosahovala. Globální průměr též postrádá jistou vypovídací hodnotu. Například s obnosem peněz, s nímž bychom si ve východní Evropě koupili dům, bychom si možná ve Spojených státech amerických nekoupili ani automobil. Proto OECD (2020b) při zpracovávání dat přistoupilo k více metodám průměrování a korelace.

V dokumentu je definováno 11 dimenzí kvality života, mezi něž patří příjem a bohatství domácností, bydlení, kvalita práce a zaměstnání, zdraví, schopnosti a dovednosti populace, kvalita životního prostředí, subjektivní pocit pohody, bezpečí, Work-Life Balance, sociální vztahy a občanská angažovanost (OECD, 2020b).

V jednotlivých státech lze pozorovat značné rozdíly mezi tím, jaká je kvalita života v různých skupinách společnosti, proto rozlišujeme rozdíly mezi pohlavími, generacemi, mezi jedinci úspěšnými a méně úspěšnými (např. nejbohatšími a nejchudšími) a deprivace (např. část populace spadající pod hranici minimální úrovně zdraví).

Existují také indikátory ovlivňující budoucí kvalitu života, mezi něž patří přírodní, ekonomický, lidský a sociální kapitál (OECD, 2020b). Vnímáme rozdíl mezi

zajišťováním současné kvality života a té budoucí. Ne vždy je výnosné to, co je správné pro zlepšení kvality života občanů – typickým příkladem je používání toxických látek při výrobě, jejichž inhalace způsobí zdravotní potíže lidem v okolí podniku.

„Někteří členové OECD jako Irsko, Švýcarsko a Spojené státy komparativně získali mnohem více ve zdrojích pro budoucí kvalitu života, než o kolik se zlepšili ve výsledcích „tady a teď“. Ostatní jako Kolumbie, Turecko a Slovensko zvýšili kvalitu života občanů dnes mnohem více, než kolik investovali do budoucích zdrojů“ (OECD, 2020b, s. 51). OECD (2020b) doporučuje vždy zvažovat dopady jak pro současnou, tak i budoucí situaci, aby nevznikaly nerovnováhy mezi generacemi. Toto riziko je stěžejní především v kontextu přírodního kapitálu, který lze obtížně obnovit (OECD, 2020b).

2.3.1 Přírodní kapitál

Přírodní kapitál na první pohled neovlivňuje inovativnost firem. Už nyní však vnímáme tlak na ochranu životního prostředí, který často kvůli své nerentabilitě, a tedy neatraktivnosti pro firmy, musí být zaštiťován institucemi „svrchu“. Právě podporou institucí a svému potenciálu do budoucna se tak ekologie stává jedním z nejčastějších podnikatelských záměrů dnešních start-upů (iniciátorů mnoha inovací).

Mezi indikátory určující úroveň přírodního kapitálu jakožto ukazatele budoucí kvality života patří podíl přírodní složky země, chráněná území (suchozemská i mořská), index ohrožených druhů, emise skleníkových plynů, uhlíková stopa, energie z obnovitelných zdrojů, materiální stopa (materiál použitý k uspokojení ekonomických potřeb), míra recyklace a další (OECD, 2020b). Přírodní kapitál úzce souvisí se životním prostředím, což je indikátor současné kvality života.

Přírodní zdroje jsou často protikladem ekonomického faktoru tradičních podniků. Je proto stěžejní, aby vlivné organizace ve společnosti využily svůj dopad a prosazovaly ochranu přírody a zachování pestrosti druhů, ačkoli pro soukromý sektor (developery, průmyslníky apod.) stejně jako pro některé občany se to z krátkodobého hlediska může jevit jako nepopulární řešení.

2.3.2 Schopnosti a dovednosti populace a lidský kapitál

Schopnosti a dovednosti populace významně ovlivňují úroveň pracovní síly, která je zdrojem přidané hodnoty a nápadů na inovace ve firmách. Výstupy, z nichž vychází OECD (2020b), vznikly na základě mezinárodního šetření PISA, zkoumajícího kognitivní dovednosti dospívajících ve věku 15 let v oblasti čtení, matematiky a vědy (Schleicher, 2019) a dále na základě mezinárodního výzkumu dospělých PIAAC v oblasti gramotnosti, matematických znalostí a řešení problémů (2011).

Nejlepších matematických výsledků dosáhly asijské státy (Japonsko, Korejská republika), velice podobně si však vedou i Poláci či Novozélandčané (OECD, 2020b). Ve čtení excelovali žáci v Estonsku, Kanadě a Finsku (OECD, 2020b). Podobně tomu bylo s vědou. Ačkoli známe průměry, pozorujeme různě velké rozdíly mezi dětmi s percentily 90 a 10 v jednotlivých státech. Tyto rozdíly jsou nejvíce patrné například v Izraeli či Lucembursku, naopak nejméně v Korejské republice či Portugalsku (OECD, 2020b).

Výzkum dospělých PIAAC v podstatě opisuje výsledky PISA – na vrcholu se umístily tytéž země (OECD, 2020b). Platí, že země s nejlepšími výsledky zaznamenaly minimální rozdíly mezi nejsilnějšími a nejslabšími jedinci. Rozdíly mezi schopnostmi jednotlivých pohlaví jsou tím větší, čím slabší jsou výsledky daného státu. V zemích jako Kolumbie či Mexiko dosahují lepších matematických výsledků chlapci a lepších výsledků ve čtení dívky. Tyto rozdíly se stírají u zemí, kde žáci celkově dosahují lepších výsledků. U dospělých lze rozdíl mezi muži a ženami nalézt ve všech státech OECD (OECD, 2020b).

Nerovnosti jsou i v různých věkových skupinách. Lidé mezi 45 a 65 lety věku mají horší výsledky v testech než jejich mladší kolegové (OECD, 2020b). Výsledky dětí prokazatelně ovlivňuje úroveň vzdělání jejich rodičů – děti, jejichž rodiče disponují vysokoškolským vzděláním, mívají lepší výsledky (OECD, 2020b).

Lidský kapitál jakožto indikátor budoucí kvality života ukazuje na úroveň budoucí pracovní síly a je tak důležitým aspektem při posuzování inovativnosti firem. Z hlediska lidského kapitálu posuzuje OECD (2020b) výši dosaženého vzdělání dospělých lidí mezi 25 a 34 lety věku, nevyužití pracovní síly (podíl potenciálně pracujících, kteří jsou nezaměstnaní, nedobrovolně pracují na zkrácený úvazek či nehledají zaměstnání, ačkoli

by byli schopni pracovat), předčasná úmrtí, rozšíření obezity a kouření mezi občany nad 15 let věku (OECD, 2020b).

„Výše dosaženého vzdělání mezi mladými dospělými lidmi reflektuje kapacitu schopností a dovedností pravděpodobně přístupnou budoucím generacím“ (OECD, 2020b, s. 224). V rámci OECD pozorujeme v průběhu let nárůst vzdělanosti ve skupině dospělých mezi 25 a 34 lety věku. Nejvíce vzdělaných má Korejská republika – 95 %, naopak nejméně Mexiko – pouhých 50 % (OECD, 2020b). Kromě běžné úrovně nezaměstnanosti indikátor nevyužití pracovní síly popisuje také příčiny, které k ní vedou, a většinou se jeho hodnota pohybuje výše než oficiální nezaměstnanost. I tento faktor se v průběhu let 2010–2018 ve většině států OECD zlepšil (OECD, 2020b).

2.3.3 Work-Life Balance

Work-Life Balance souvisí s osobní pohodou zaměstnance, která je pro tvůrčí prostředí a tvorbu inovací nezbytná. Tento pojem vyjadřuje rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, jíž je obtížné dosáhnout zejména v současné hektické době. Tuto rovnováhu měří dokument *How's Life?* (OECD, 2020b) dle kritérií času mimo práci (u zaměstnance na plný úvazek), dlouhých hodin neplacené práce (u produktivní populace, která tráví více než 60 hodin týdně prací, z čehož minimálně 30 hodin prací neplacenou), rozdíl mezi pohlavími v odpracovaných hodinách a spokojenost s využitím času (na stupnici od 0 do 10).

Pokud posuzujeme čas mimo práci, můžeme říci, že „v evropských zemích mají zaměstnanci na plný úvazek obecně více času než jinde“ (OECD, 2020b, s. 160). Nejvíce času mimo zaměstnání mají Italové (16,5 hodin denně), naopak nejméně Japonci (14 hodin denně). Minimum lidí trávících dlouhé hodiny placenou i neplacenou prací je ve Francii (kolem 7 % z celkové produktivní populace) a maximum v Irsku (téměř 17 %) (OECD, 2020b).

Zatímco muži tráví v průměru více času v zaměstnání (jsou v práci asi o hodinu a 40 minut denně déle než ženy), ženy je v kumulovaných pracovních hodinách předčí především neplacenou prací v domácnosti (asi o dvě hodiny denně zde pracují déle), přičemž nejmarkantnější rozdíly zaznamenala Itálie (zde pracují ženy v průměru celkem o hodinu denně více). Výjimkou je Norsko, kde muži pracují denně o zhruba 20 minut více, když bereme v potaz placenou i neplacenou práci (OECD, 2020b).

2.3.4 Občanská angažovanost a sociální kapitál

Občanská angažovanost ukazuje, do jaké míry se jednotlivci i vedení firem zapojují do veřejného dění. To může být výhodou jak pro veřejný, tak pro soukromý sektor.

Občanskou angažovanost posuzuje dokument OECD z hlediska volební účasti, tedy „*poměru odevzdaných hlasů k celkové populaci oprávněné volit*“ (OECD, 2020b, s. 184), a pocitu přímého vlivu na činy vlády u populace ve věku 16–65 let. Ačkoli průměrně volí 68,7 % voličů, mezi jednotlivými státy panují velké rozdíly, jež jsou navíc v čase proměnlivé (OECD, 2020b). Zatímco v Austrálii se volební účast v roce 2010 pohybovala kolem 91 % a srovnatelně vysoká zůstala i v nadcházejících volbách v roce 2016, v Chile klesla pod 50 % (OECD, 2020b). Starší lidé chodí k volbám nejčastěji, naopak mladí jsou zde zastoupeni nejméně. Vysokoškolsky vzdělaní lidé volí častěji než jejich vrstevníci s nižším vzděláním (OECD, 2020b).

Mimo průměr OECD, který říká, že zhruba 30 % populace ve věku 16–65 let věří, že má na vládní rozhodování vliv, pozorujeme zásadní mezistátní rozdíly. Řekové věří svému vlivu ze 70 %, Francouzi jen z 10 % (OECD, 2020b). Ačkoli mezipohlavní rozdíly zde nejsou příliš patrné, ve většině států jsou angažovanější ženy (OECD, 2020b).

Mezi indikátory sociálního kapitálu jakožto ukazatele budoucí kvality života patří dle OECD dobrovolnictví skrze organizace minimálně jednou měsíčně, vnímaná korupce, důvěra v druhé, důvěra v policii a vládu, zapojení zainteresovaných stran v legislativních procesech a zastoupení žen a mužů v politice (OECD, 2020b).

Průměrně každý šestý občan OECD (2020b) se pravidelně věnuje dobrovolnictví skrze neziskové organizace, charitu apod. Nejnižší podíl dobrovolníků mezi pracujícími pozorujeme ve státech východní Evropy (dříve tzv. „*východního bloku*“), naopak nejběžnější je dobrovolnictví v západní Evropě a zemích *Commonwealth* (OECD, 2020b).

Důvěra v druhé byla ve sledovaném období nejvyšší ve skandinávských zemích. Míra korupce vnímané občany se dle Transparency International (2021) pohybovala průměrně kolem 67 bodů (kdy 0 značí vysoce zkorumpovaný a 100 velmi korektní stát). Trend zůstává v průběhu let nezměněn, ovšem s výraznějšími výkyvy v některých zemích – zvýšenou míru korupce zaznamenaly Řecko, Itálie či Lotyšsko, naopak sníženou Island či Austrálie (OECD, 2020b).

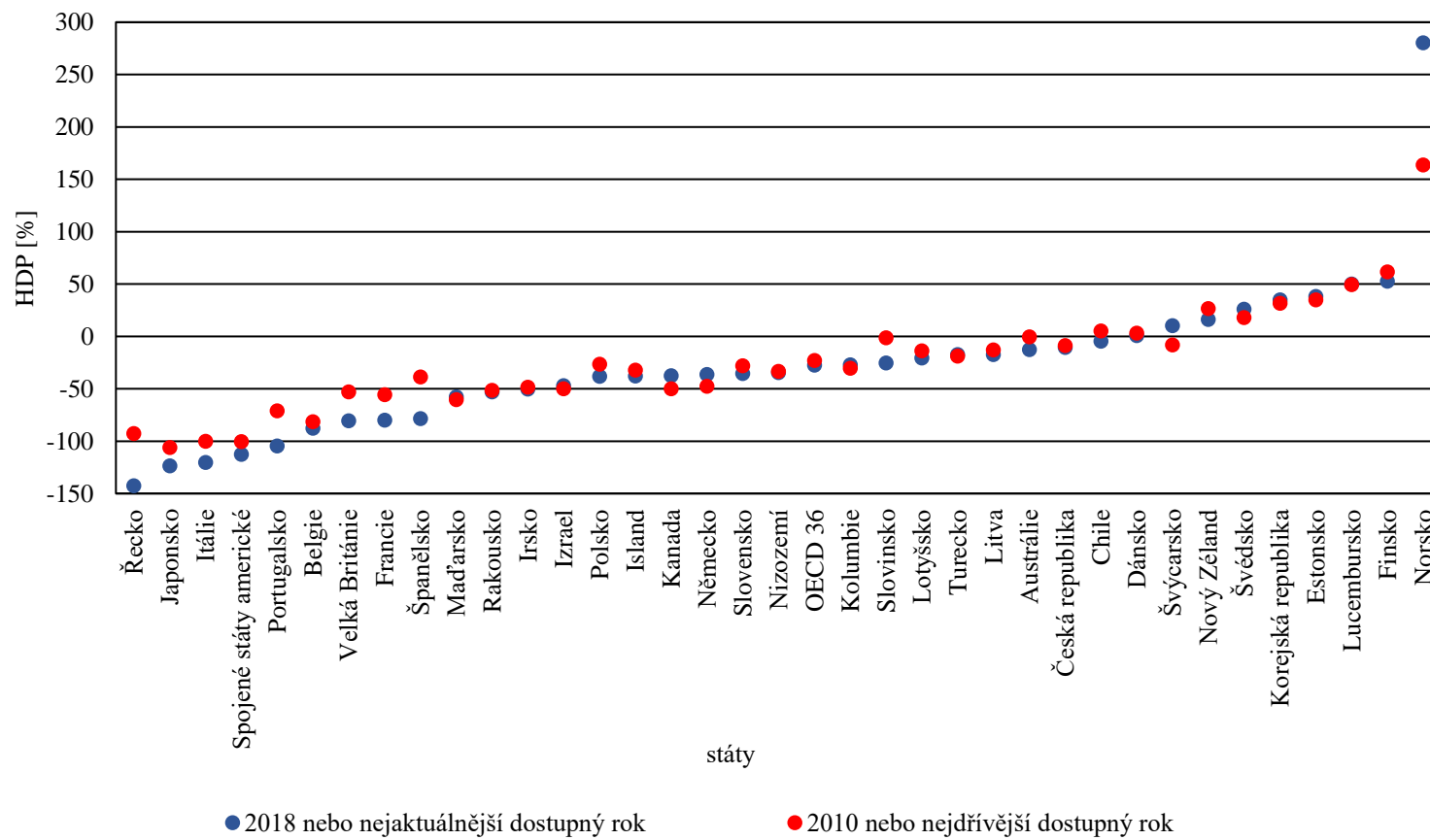

2.3.5 Ekonomický kapitál

„Ekonomický kapitál zahrnuje množství vyprodukovaného i finančního majetku“ (OECD, 2020b, s. 193). Patří sem duševní vlastnictví, investice do výzkumu a vývoje, čistá finanční hodnota vládní garnitury a ekonomiky jako celku, dluh domácností atd. (OECD, 2020b).

Investice do výzkumu a vývoje neodmyslitelně souvisí s inovacemi. Jejich největší objem zaznamenala Korejská republika (OECD, 2020b). *„Čistá finanční hodnota ekonomiky státu indikuje expozici riziku, rezervy bohatství a zdroje budoucích příjmů“* (OECD, 2020b, s. 198). Téměř dvě třetiny států OECD mají zápornou čistou hodnotu především z důvodu vysokého zadlužení. Nejvyšší kladnou hodnotou disponuje Norsko. Ve finanční hodnotě vlády se odráží udržitelnost veřejných financí a další aspekty. I zde se většina států nachází v záporné části křivky, jak ukazuje Graf 4 (OECD, 2020b).

„Dluh domácnosti může být závažným břemenem jak po finanční, tak po psychologické stránce, a může představovat riziko pro širší ekonomický systém“ (OECD, 2020b, s. 199). Největší dluh zaznamenaly dánské domácnosti (OECD, 2020b).

Graf 4: Čistá hodnota vládních garnitur států OECD

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2020b, s. 199)

3 VÝSLEDKY ANALÝZ PROBLÉMU

V analytické části se bakalářská práce zaměřuje na detailní rozbor hodnot indikátorů z teoretické části ve vybraných zemích. Těmi se po posouzení diverzních kritérií staly Kanada, Česká republika a Polsko. Českou realitu, vzhledem k jazyku a prostředí, v nichž byla práce sepsána, nelze pominout. Hlavním faktorem rozhodujícím o výběru zbylých zemí byla míra inovací místních firem ve sledovaném období 2014–2016.

V užším výběru států se nachází Kanada jakožto země vévodící většině inovačních indikátorů (OECD, 2019a), kterou by si Česká republika mohla vzít za vzor. V neposlední řadě, především pro zajištění statisticky vypovídajících výstupů této práce a ověření jejích hypotéz, je sem zařazeno Polsko jakožto země z konce pořadí zemí dle počtu inovativních firem (OECD, 2019a). Českou situaci lze s polskou vzhledem k sousedící poloze a podobné historii snadno porovnat. Kanada může v tomto směru sloužit jako naprostý protipól, a to jak svou lokalitou, tak i historií.

V Polsku inovuje pouhých 21 % všech firem (OECD, 2019a). Velké firmy inovují nepoměrně více (60 %) než firmy malé a střední (19 %) (OECD, 2019a). V České republice inovuje 76 % velkých a 43 % malých a středních, v průměru 45 % všech podniků (OECD, 2019a). V Kanadě jsou čísla znatelně vyšší, inovuje zde 86 % velkých a 79 % malých a středních společností, což tvoří průměr 79 % (OECD, 2019a). Nutno dodat, že ve všech případech vážíme průměr počtem velkých, středních a malých podniků. Ve všech třech zemích jsou inovace četnější ve výrobě než ve službách, avšak ne významně (OECD, 2019a).

Z interpretovaných dat je zřejmé, že pokud se chceme přiblížit inovačnímu lídrovi, za něhož Kanadu lze označit, měli bychom logicky aspirovat na to, aby průměrné procento inovativních firem bylo vyšší. Rovněž by rozdíl mezi procentem velkých a malých inovativních firem neměl být tak zásadní jako byl v případě České republiky.

Tabulka 2, která je vytvořena z vybraných dat z *Innovation Indicators 2019* (OECD), nám říká, že na rozdíl od Polska má Česká republika slušné zastoupení firem inovujících v oblasti výrobků, ale podstatně nižší počet firem inovujících v organizační sféře. Nejmenší rozdíl mezi malými a velkými firmami pozorujeme u obratu výrobků nových na trhu, který je uveden v procentech celkového obratu (OECD, 2019a). U všech tří států však stále platí, že vyšší procento obratu nových výrobků měly ve sledovaném období

2014–2016 velké firmy (OECD, 2019a). Při bližším pohledu si lze všimnout, že v České republice je až propastný rozdíl mezi tím, zda výrobek uvádí velká, či malá firma (OECD, 2019a). V Kanadě tomu tak není (OECD, 2019a).

Tabulka 2: Srovnání inovačních indikátorů vybraných států

	KANADA [%]			ČR [%]			POLSKO [%]		
	malé	velké	rozdíl	malé	velké	rozdíl	malé	velké	rozdíl
inovativní firmy	79	86	7	43	76	33	19	60	41
produktově inovativní firmy	52	59	7	24	54	30	9	38	29
procesně inovativní firmy	52	64	12	26	57	31	12	47	35
organizačně inovativní firmy	59	70	11	16	42	26	8	32	24
marketingově inovativní firmy	54	61	7	25	41	16	8	26	18
obrat výrobků nových na trhu	5	6	1	2	10	8	1	4	3
firmy na mezinárodním trhu	24	44	20	61	86	25	51	80	29
inovativní firmy na mezinárodním trhu	21	39	18	31	66	35	12	50	38

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

Zajímavé je zaměření na mezinárodní trh. Česká proexportní ekonomika je v tabulce potvrzena podílem velkých i malých firem – 61 % všech malých českých firem překračuje svou obchodní aktivitou hranice země (OECD, 2019a). Přitom jen polovina těchto malých firem je inovativní (OECD, 2019a). Výsledky porovnáme s Kanadou, která se z geografických důvodů na mezinárodním trhu podílí procentuálně méně. Pozorujeme, že

významná většina kanadských firem pohybujících se na mezinárodních trzích je inovativní, což platí i pro firmy střední a velké (OECD, 2019a).

Právě podíl firem na mezinárodním trhu je jediným faktorem, v němž Česká republika a Polsko ve sledovaném období předčily Kanadu (OECD, 2019a). Je to dáno geografickými podmínkami a konkurenční výhodou zemí v regionu Evropské unie, která jim poskytuje volnost pohybu zboží, osob, služeb i kapitálu.

Bez širšího kontextu má Tabulka 2 své vypovídací meze. Nelze ji paušalizovat především proto, že neznáme strukturu polského a kanadského hospodářství, poměr velkých a malých firem na domácích trzích a poměr zahraničního a domácího kapitálu v těchto firmách. Tyto podrobnosti budou analyzovány v následujících podkapitolách práce, kde se na každou ze tří zemí zaměříme individuálně.

Ze zdrojů OECD (2019a) lze vyvodit jisté odchylky, ke kterým přirozeně dochází při globálním sběru dat. Příkladem je fakt, že Česká republika definovala sankce za nezodpovězení průzkumu firmami a dosáhla díky tomu 92,01 % odpovědí ze všech možných oproti kanadským 77,4 % a polským 75,5 % odpovědí bez stanovených postihů (OECD, 2019c).

Zajímavé je porovnat syntézy dat vytvořené státními statistickými úřady. Kanadské syntézy jsou podrobněji okomentovány, zato se uživatel komplikovaně dostává k metadatům (Statistics Canada, 2019b). V případě České republiky jsou k dispozici tabulky s přesnými hodnotami a analytická část je strohá, ačkoli přehledná a graficky slušně zpracovaná (Český statistický úřad, 2018c). Polský statistický úřad publikuje množství informací v anglickém jazyce (Walkowska, 2020). OECD získává data od firem s minimálně 10 zaměstnanci, Kanada v momentu, kdy je zaměstnanců alespoň 20. OECD považuje za malé firmy ty do 50 zaměstnanců, Kanada ty do 99 zaměstnanců. Hranice velkých firem zůstává na 250 zaměstnancích v obou případech.

Z parametrů analyzovaných států zmiňme kvalitu zdravotní péče, která je mimořádná v České republice. Její vysoké pokrytí v rámci rozlohy státu, malý počet pacientů s neuspokojenými potřebami i poměrně nízké výdaje domácností na zdravotní péči tuto proklamovanou kvalitu potvrzují. Je však nutno podotknout, že Česká republika je z analyzovaných států rozlohou nejmenší a výhodně geograficky situovaná, a je proto logické, že zajistit pokrytí péče je zde jednodušší než například v Kanadě.

Naopak se vzděláváním jsou nejvíce spokojeni Poláci (OECD, 2019b). Polské školství se umístilo na 8. místě žebříčku států OECD (OECD, 2019b). Vysoké procento studentů zde navštěvuje státní školy a školství bylo ve sledovaném období schopno dosáhnout hodnot minimálního nedostatku výukového vybavení (OECD, 2019b).

Kanaďané jsou nejspokojenější s justicí (OECD, 2019b). Ta dosáhla na 5. místo států OECD díky nezasahování vlády do průběhu soudních řízení a nízkému procentu občanů užívajících násilí pro vyrovnání se s osobními křivdami (OECD, 2019b). Má však ze všech tří zemí nejmenší podíl žen mezi soudci (OECD, 2019b).

Pozorujeme, že zatímco ČR a Polsko distribuují většinu hrubého dluhu do centrální vlády, Kanada se o něj dělí s vládami jednotlivých provincií (OECD, 2019b). Stejný trend pozorujeme u příjmů rozpočtů (OECD, 2019b). Je to především z důvodu značné decentralizace kanadských provincií. Česká republika získává největší podíl příjmů státního rozpočtu ze sociálního pojištění, Kanada z daní z příjmů a zisku a Polsko z daní za zboží a služby (OECD, 2019b).

Co se týče struktury výdajů státního rozpočtu, v Kanadě putuje ze všech tří států největší procento výdajů na okamžitou spotřebu (OECD, 2019b). V Polsku byly výrazně vyšší výdaje na sociální benefity a v České republice na dotace (OECD, 2019b). Ve vztahu k životnímu prostředí je Kanada jediným z analyzovaných států, který bere v potaz změnu klimatu ve všech programech rozpočtování (OECD, 2019b). Jako jediná má také jasně vytyčené cíle udržitelného rozvoje (OECD, 2019b).

Struktura výdajů vlády na veřejné zakázky byla zveřejněna pouze v Polsku a České republice (OECD, 2019b). Zatímco česká vláda vynakládá větší peněžní prostředky na zdravotnictví, ochranu životního prostředí, sociální ochranu a vzdělávání, polská vláda investuje více do obrany, ekonomických záležitostí a kultury (OECD, 2019b). Kanadská vláda ve srovnání s českou a polskou vládou poskytuje nejdostupnější a nejčastěji znovu zpracovávaná data (OECD, 2019b).

České domácnosti zaznamenávají největší nerovnost v příjmech před a po zdanění, nejmenší nerovnost je v domácnostech kanadských (OECD, 2019b). Tento fakt potvrzuje protesty mnohých českých pracujících, že práce je na území tohoto státu nadprůměrně zdaněna. V České republice jsou minimální rozdíly mezi nejvyššími a nejnižšími příjmy v porovnání se situací v ostatních zemích (OECD, 2019b).

Ve všech třech sledovaných zemích došlo v rámci let ke zlepšení šesti parametrů kvality života (poloviny celkového počtu parametrů), ačkoli v každé zemi jiných (OECD, 2020b). Ve smyslu zmenšování rozdílů mezi různými skupinami společnosti (muži a ženami, staršími a mladšími apod.) se v období 2010–2018 nejvíce posunula Česká republika a nejméně Kanada, ačkoli zde je třeba podotknout, že v Kanadě jsou ve většině parametrů tyto rozdíly nejméně patrné (OECD, 2020b). Kanada se orientuje zejména na zajištění budoucí kvality života, Polsko a Česká republika bilancují a investují podobné prostředky do současné i budoucí kvality života (OECD, 2020b).

Největší růst příjmů domácností zaznamenalo Polsko, ačkoli z trojice analyzovaných států zde domácnosti v průměru stále vydělávají nejméně (OECD, 2020b). V České republice žije nejmenší část populace v relativní příjmové chudobě (s příjmy nedosahujícími ani 50 % národního mediánu), naopak v Kanadě je tato část největší ze tří sledovaných států (OECD, 2020b). Češi jsou v rámci OECD nejméně zatíženi náklady na bydlení – pouze 5 % domácností s nejnižšími příjmy vynakládala ve sledovaném období více než 40 % svých příjmů na bydlení (OECD, 2020b).

České domácnosti disponují širokopásmovým internetovým připojením častěji než domácnosti kanadské či polské, a to zejména díky výraznému zvýšení jeho dostupnosti na českém území mezi lety 2010–2018 (OECD, 2020b). V České republice nestuduje, nepracuje ani se na zaměstnání nepřipravuje 5 % mladých dospělých (mezi 15 a 24 lety věku), což je procentuálně polovina stejné skupiny v Kanadě i Polsku (OECD, 2020b). Na této hodnotě může mít podíl celková míra nezaměstnanosti, která je v České republice v posledních letech rekordně nízká v porovnání s ostatními státy (OECD, 2020b).

Hrubý roční příjem zaměstnance na hlavní pracovní poměr je naopak v ČR nejnižší ze tří analyzovaných zemí (OECD, 2020b). Zatímco v České republice a Polsku si zaměstnanec v hlavním pracovním poměru vydělá ročně průměrně 30 000 USD, v Kanadě činí jeho příjem 50 000 USD (OECD, 2020b). Navíc pozorujeme, že růst mezd byl v období 2010–2018 vyšší v Kanadě, což znamená, že trend mezistátních rozdílů přetrvává, případně se stává výraznějším (OECD, 2020b).

Část Čechů (3,2 % populace) ve sledovaném období udala, že v uplynulých dvou týdnech pocítila symptomy deprese (OECD, 2020b). Jedná se o nejnižší hodnotu v rámci OECD (2020b). Deprese má vliv na výkon, motivaci a chování pracovníka – v jejím

důsledku může dojít k jeho vyhoření, popřípadě odchodu ze zaměstnání, a proto je i tento aspekt pro firmu důležitý a měla by dbát na kondici svých zaměstnanců.

Co se týče vzdělání, v časovém srovnání výsledků testů PISA pozorujeme, že všechny tři země byly schopny udržet či zvýšit (na rozdíl od mnoha jiných států) úroveň znalostí studentů ve čtení, matematice i ve vědě (OECD, 2020b). Kanadští a polští studenti dosahují velmi podobných výsledků, čeští obdrželi ve všech kategoriích méně bodů, ačkoli se i přesto umístili nad průměrem OECD (OECD, 2020b).

Z hlediska vzdělání dospělých se tento poměr obrací. Jak v literární, tak v matematické gramotnosti dosahují nejlepších výsledků z těchto tří národů Češi (OECD, 2020b). Je otázkou, zda z toho lze vyvodit, že si Češi ze vzdělávacího procesu odnesli více (ačkoli se naučili méně), či zda se systém vzdělávání v České republice za léta věkového rozdílu mezi studenty a dospělými zhoršil.

Česká republika a Kanada mají hodnotu duševního vlastnictví ve výši přibližně 4 000 USD na osobu, zatímco v Polsku činí tato hodnota pouze asi 1 500 USD (OECD, 2020b). Nízká hodnota duševního vlastnictví může být spojena s nízkou mírou inovací polských firem (především pak výzkumu a vývoje, jehož výstupy je často třeba chránit).

3.1 Česká republika

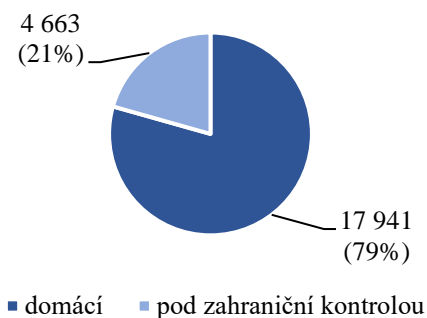
Česká republika je neoddiskutovatelným objektem zájmu autorky bakalářské práce, především protože tato práce je psána v českém jazyce a lze předpokládat, že bude sloužit potřebám zástupců české akademické obce, veřejného i soukromého sektoru. V první řadě věnujme pozornost makroekonomické situaci země, která nám poskytne širší kontext. Dále se zaměříme na inovační a související aspekty v tomto konkrétním případě.

3.1.1 Makroekonomická situace

České firmy (stejně jako firmy v jiných státech) jsou ovlivňovány makroekonomickou situací, která byla ve sledovaném období příznivá. Česká republika se vzpamatovala z nejzávažnějších následků hospodářské krize započaté v roce 2008. Nicméně rok 2014 byl ve znamení tzv. „krize uprchlické“, během níž docházelo k masivním přesunům běženců z blízkovýchodních zemí postižených válkou na západ.

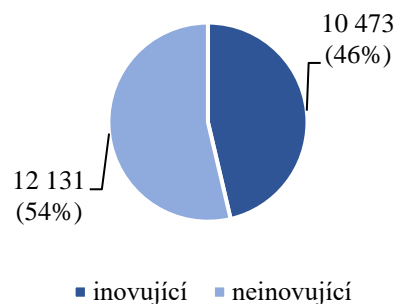

V České republice se rozmohla xenofobie a strach z možných následků imigrace. Tyto faktory, podporované médii a politiky, dopomohly ve volbách do poslanecké sněmovny k moci populistům a extrémistům, již razantně odmítali pomoci cizincům v nouzi. To mělo dopad na vztahy s klíčovým partnerem, Evropskou unií, avšak zejména na diplomatické (nikoli ekonomické) bázi.

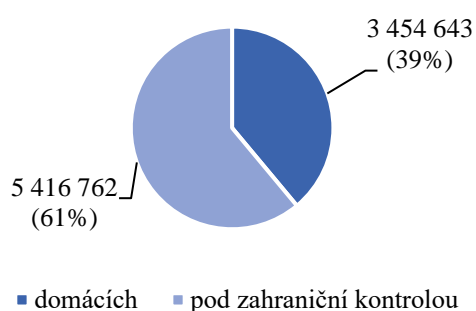
Graf 5: Vlastnictví českých podniků

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2018b)

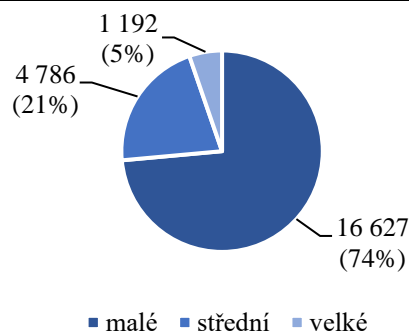
Graf 6: České podniky

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2018b)

Graf 7: Tržby českých podniků v mil. Kč

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2018b)

Graf 8: Velikost českých podniků

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2018b)

Jak je možno vidět na grafech zpracovaných autorkou práce z dat poskytnutých Českým statistickým úřadem (2018b), domácí podniky tvořily ve sledovaném období bezmála tři čtvrtiny všech firem v České republice. To vypadá na první pohled velmi dobře. Všimněme si však, že při porovnání objemů tržeb těchto podniků s podniky pod zahraniční kontrolou se poměr obrací (Český statistický úřad, 2018b).

Podniky pod zahraniční kontrolou inkasovaly zhruba dvě třetiny celkových tržeb za výrobky a služby, o téměř dva biliony korun více než podniky domácí (Český statistický

úřad, 2018b). Z toho lze vyvodit, že zatímco domácí firmy jsou v České republice čtenější, jedná se pravděpodobně o firmy menší velikosti než firmy pod zahraniční kontrolou. Ty jsou současně inovačními iniciátory, což vyvrací obecně známou ekonomickou teorii, že inovace podněcují především podniky malé a střední. Tato teorie má přitom své logické opodstatnění.

Malé firmy jsou v rozhodování flexibilnější, jsou méně zatíženy byrokracií a jsou ochotny riskovat, mají ale méně zkušený management (Muška, 2009). Komunikují na rozdíl od velkých rychle a efektivně, ale vypracovávání analýz jim často přijde jako ztráta času. Nedisponují dostatečným počtem pracovníků, který by se analýzami zabýval, a proto se nad možnými inovacemi dlouze nezamýšlí (Muška, 2009). Snáze zvládají reagovat na měnící se požadavky trhu, ale často mají značně omezené možnosti vstupovat na nové trhy. Inovace pro ně bývají méně nákladné – např. z důvodu malé kapacity výroby a velké znalosti procesů ve firmě (Muška, 2009).

I v rámci výzkumu a vývoje mívají malé firmy problémy. Neuplatní úspory z rozsahu jako firmy velké a nedisponují špičkovými specialisty, protože je nejsou schopny zaplatit (Muška, 2009). Na druhou stranu neznají rutinu a umí se učit novým věcem. Mohou se pokusit o získání státní podpory, ale pravděpodobně se setkají s problémy v dotačních a patentových řízeních – opět z důvodu nedostatku expertů (Muška, 2009). Mají růstový potenciál, ale mohou mít potíže ho finančně a manažersky zvládnout (Muška, 2009).

3.1.2 Inovace

Na inovačních aktivitách podniků se podepsala hospodářská krize započatá v roce 2008. Její dopady na tyto aktivity se v zemích EU projeví různě. V České republice došlo v tomto období k poklesu inovačních tendencí a zdejší podniky dosud nedosáhly na úroveň četnosti inovací před krizí. Důvodem mohla být éra tzv. „*utahování opasek*“, která byla odezvou české vlády na světovou krizi a projevila se všeobecným šetřením státu, domácností i firem, a tedy omezením inovačních investic (ČT24, 2012).

Nyní se věnujme aktuálním datům. Veřejnou podporu čerpaly v období 2014–2016 nejvíce podniky střední a velké (45,6 % a 44 %), zavádějící technické inovace, zatímco malé podniky čerpaly dotace od státu a Evropské unie jen ve dvoutřetinové výši podniků větších (Český statistický úřad, 2018b). Všimněme si také, že čerpání veřejné podpory mezi podniky v České republice obecně stoupá – zatímco v období 2006–2008 čerpalo

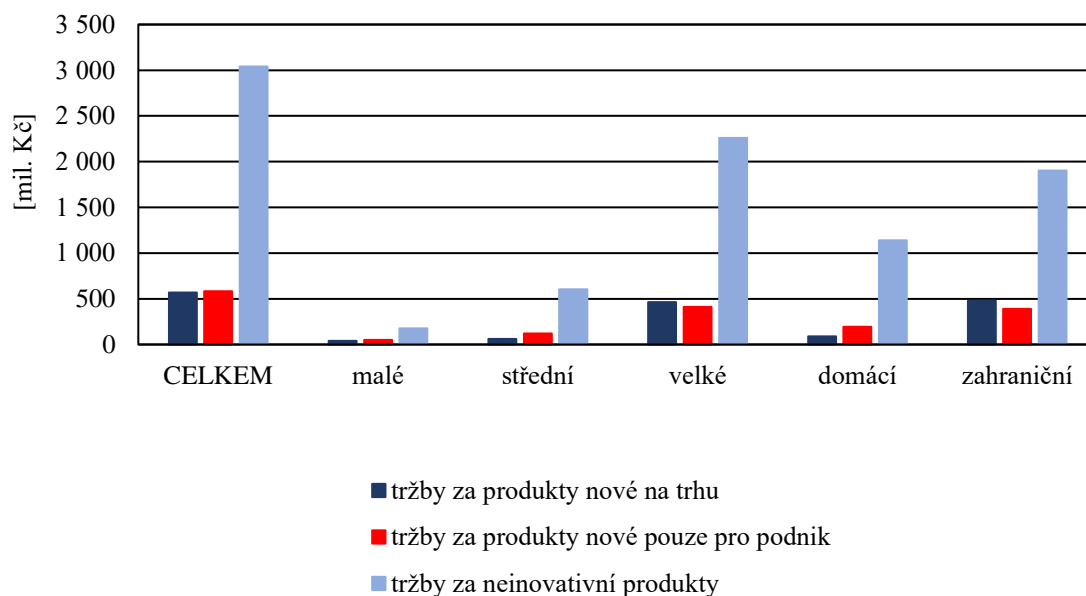
dotace 17,10 % všech inovujících podniků, mezi lety 2014–2016 to bylo už 35,40 % (Český statistický úřad, 2018b). V tomto sledovaném období měla pro firmy největší význam podpora z Evropské unie, jak ukazuje Tabulka 3 (Český statistický úřad, 2018b).

Tabulka 3: České firmy čerpající veřejnou podporu jako procento inovujících firem

	2006–2008	2008–2010	2010–2012	2012–2014	2014–2016
Podíl podniků s veřejnou podporou inovací	17,10 %	24,00 %	24,80 %	33,60 %	35,40 %
Podpora od místní/regionální samosprávy	4,20 %	2,90 %	2,80 %	6,20 %	4,10 %
Podpora od vlády ČR (státní rozpočet)	8,90 %	12,70 %	13,00 %	23,50 %	19,20 %
Podpora z Evropských fondů	8,00 %	16,40 %	17,10 %	19,30 %	22,90 %

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2018b)

Graf 9 nám říká, že významnou většinu tržeb inovativních firem stále zajišťuje prodej neinovovaných výrobků (Český statistický úřad, 2018b). Podíl nových či inovovaných produktů je větší u zahraničních a velkých firem (Český statistický úřad, 2018b).

Graf 9: Tržby českých podniků za prodej nových produktů

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2018c)

Z průzkumu Českého statistického úřadu (2018b) vyplynulo devět hlavních důvodů, které nejvíce bránily českým firmám inovovat. Patřil sem nedostatek nápadů k inovacím v podniku, nedostatek kvalifikovaných pracovníků či finančních prostředků, nedostatečné rozhodovací pravomoci podniku, nízká informovanost o potřebách trhu, nízká či nejistá návratnost investic v důsledku malé kupní síly či velikosti trhu, nedostatek vhodných partnerů pro inovační spolupráci, obtíže při získávání veřejné podpory pro inovační aktivity a další (Český statistický úřad, 2018b).

Zajímavé je, že jak inovující, tak neinovující firmy uvedly, že největší překážkou v inovacích je pro ně nedostatek finančních prostředků (Český statistický úřad, 2018b). Naopak nejmenší dopad měla (opět souhlasně) nízká informovanost o potřebách trhu (Český statistický úřad, 2018b). Inovující firmy trpí více nedostatkem kvalifikovaných pracovníků, zatímco ty neinovující nedostatkem rozhodovacích pravomocí a nápadů (Český statistický úřad, 2018b). To může být považováno za negativní efekt působení firem v korporátních skupinách.

3.1.3 Vládní garnitura

Rozpočet samospráv v České republice za rok 2017 byl přebytkový o 0,8 % HDP, zatímco průměr rozpočtů samospráv zemí OECD činil deficit 0,5 % (OECD, 2019d). Můžeme tedy říci, že v tomto roce (vzhledem k příznivé makroekonomické situaci) samosprávy v zemi hospodařily zodpovědně. Pokud se zdržíme u problematiky státních financí, je na místě zmínit, že v porovnání s ostatními držela Česká republika do roku 2019 únosnou míru hrubého státního dluhu dosahující cca 40 % HDP. To je téměř třetina hodnoty, kterou vykazuje průměr států OECD, 110 % (OECD, 2019d).

Výdaje na investice činily v roce 2018 pouze přibližně 4 % HDP, celkové výdaje pak zhruba 40 % HDP. Státní rozpočet byl v roce 2018 v mírném přebytku 1 % HDP (OECD, 2019d). Ve vládních institucích obecně dominují muži, v parlamentu a v současné české vládě se poměr žen pohybuje kolem čtvrtiny všech zde činných lidí (OECD, 2019d). V zemi není implementován koncept „*gender rozpočtování*“, který prosazuje rovné zastoupení pohlaví ve funkcích podporované finanční motivací (OECD, 2019d).

Z pohledu procesu tvorby zákonů předčila Česká republika průměr zemí OECD při posuzování dopadů jednotlivých nařízení na prosazovaný vládní program, naopak nedosahuje tohoto průměru při snaze o zapojení zainteresovaných stran či při zpětném

hodnocení již prosazených nařízení (OECD, 2019d). Náklady na veřejné zakázky dosahují téměř 32 % celkových nákladů vlády a jsou jednou z oblastí, jež zatím nedosahují míry ideální transparentnosti (OECD, 2019d). Vláda nezveřejňuje rámec pro hodnocení střetu zájmů pověřených úředníků a ti tudíž nejsou vyřazeni z procesu zadávání veřejných zakázek (OECD, 2019d).

Co se týče dostupnosti dat související s jejich otevřeností, užitečností a možností dalšího zpracování, Česká republika v roce 2019 nabývala indexu 0,6 (kdy 0 je minimum a 1 maximum) (OECD, 2019d). Zhruba 38 % obyvatel v tomto období věřilo, že má přímý dopad na činy vlády (OECD, 2019d).

Česká republika v roce 2019 zaznamenala meziroční nárůst počtu zaměstnanců veřejného sektoru zhruba o 3 % (OECD, 2019b). Teoreticky to může být přičítáno vládní strategii dlouhodobého zvyšování platů učitelů, které mělo za cíl vést k rozšíření řad vyučujících. Otázkou je, zda tento jev nelze očekávat v delším časovém horizontu – pokud někdo započal pedagogické studium na základě vládní finanční motivace, ještě pravděpodobně studuje.

3.1.4 Kvalita života

Z dat o kvalitě života v jednotlivých státech (OECD, 2020c) vyplývá, že Češi zaznamenávají poměrně malé rozdíly ve výši příjmů. Česká republika se také může pyšnit velmi vysokou mírou zaměstnanosti. Z hlediska budoucí kvality života patří země mezi třetinu nejvyspělejších v oblasti nízkého indexu ohrožených druhů, ale také značných dovedností mladých dospělých nabitých studiem, slušné čisté finanční hodnoty vlády, nízkého dluhu domácností a vysokého využití pracovní síly (OECD, 2020c).

Naopak ke třetině států s nejhoršími výsledky patří v oblasti vyváženého zastoupení pohlaví v politice, důvěry v druhé, předčasné úmrtnosti a emisí skleníkových plynů (OECD, 2020c). Jednou z příčin posledního zmíněného faktoru může podle autorky práce být poloha země, díky níž je často využívána pro tranzit zboží napříč Evropou, a to především pomocí kamionů tyto plyny produkujících.

Z hlediska deprivace zde 6 % populace hlásí relativní příjmovou chudobu a nízkou spokojenost se svým životem (OECD, 2020c). 8 % obyvatel uvedlo, že nemá na koho se obrátit v případě nouze a 16 % není spokojeno s tím, jak využívá svůj čas (OECD, 2020c).

Zatímco muži se v České republice cítí bezpečněji, mají vyšší příjmy, více věří v osobní dopad na činy vlády a jsou zaměstnání spíše než ženy, ty se oproti mužům dožívají vyššího věku, méně podléhají pracovní zátěži a pracují méně přesčas (OECD, 2020c). U lidí s vysokoškolským vzděláním lze očekávat lepší zdravotní stav, větší pocit bezpečí, vyšší příjmy a spokojenost se životem než u občanů se středoškolským vzděláním (OECD, 2020c). Ti však méně pracují přesčas (OECD, 2020c).

Přestože zde platí poměrně malé rozdíly mezi příjmy nejbohatších a nejchudších domácností, průměrný příjem je stále nižší než ve většině států OECD (OECD, 2020c). Náklady na bydlení, rozdíl mezi mzdami mužů a žen či dlouhé hodiny trávené v zaměstnání překonaly ve sledovaném roce průměr OECD (OECD, 2020c). Předpokládaná délka života je v České republice o více než rok kratší než v 50 % zemí OECD – předpokládá se, že se zde novorozenec dožije 79,1 let (OECD, 2020c). Zásadní je faktor expozice populace znečištění vzduchu – Česká republika je jednou z nejvíce znečištěných zemí OECD (OECD, 2020c).

3.2 Kanada

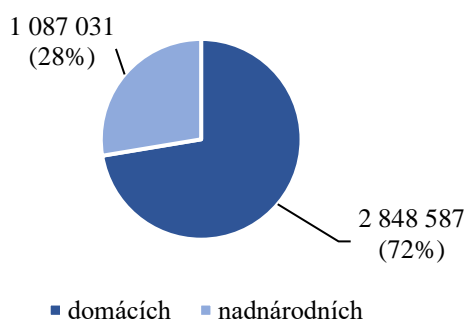
Autorka práce si stanovila za cíl porovnat stav inovací v České republice se stavy v zemích na začátku, a naopak na konci seznamu podle inovativnosti firem na jejich území (OECD, 2019a). Zemí ze špičky seznamu, kterou lze označit za inovačního lídra a která zde bude analyzována, je Kanada. Napřed se alespoň v krátkosti zaměříme na obecný kontext jejich skvělých inovačních výsledků.

3.2.1 Makroekonomická situace

„Kanada má jedenáctou největší ekonomiku na světě, vzhledem k nominálnímu hrubému domácímu produktu“ (Edunovas, 2021). Je zemí považovanou za dlouhodobě ekonomicky stabilní, ačkoli vliv největšího partnera, Spojených států amerických, je nepopíratelný (Edunovas, 2021). Jako většina vyspělých makroekonomik závisí i ta kanadská na sektoru služeb (Edunovas, 2021). Mimo to má však svá specifická odvětví, daná především geografickými podmínkami. Jedná se například o rybolov nebo těžbu plynu a ropy (Edunovas, 2021).

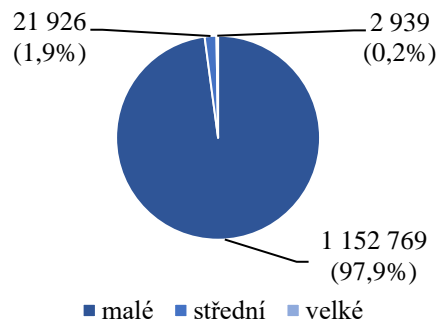
Kromě poměru inovujících i neinovujících podniků, diametrálně odlišného od České republiky (OECD, 2019a), Graf 10 na první pohled zdůrazňuje rozdíl mezi tržbami podniků domácích a nadnárodních (Statistics Canada, 2019c). V případě České republiky nám Graf 8 ukazoval, že počet malých firem výrazně převyšuje počet velkých, při porovnání tržeb tomu však bylo naopak (OECD, 2019a).

Kanada se v tomto liší – zaprvé je zde poměr nadnárodních firem méně významný a zadruhé se neslučuje s poměrem podniků pod zahraniční kontrolou, který byl posuzován u České republiky. Mezi nadnárodní firmy patří dle kanadského statistického úřadu jak firmy zahraniční s přesahem v Kanadě, tak firmy kanadské s přesahem do zahraničí (Schaffter, 2019). Poměr firem pod zahraniční kontrolou (který je jen zlomkem tohoto procenta) je proto ještě zanedbatelnější. Malé firmy jsou i zde nejpočetnější (Statistics Canada, 2019d).

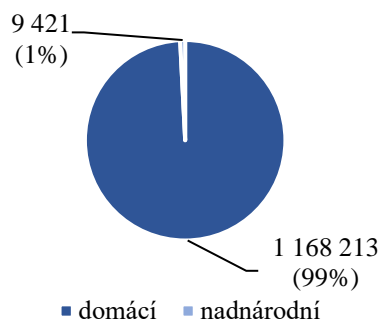
Graf 10: Tržby kanadských podniků v mil. CAD

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistics Canada, 2019c)

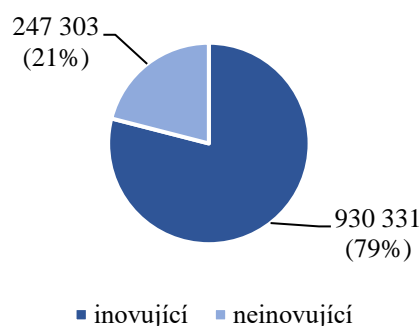
Graf 11: Velikost kanadských podniků

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistics Canada, 2019d)

Graf 12: Vlastnictví kanadských podniků

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Schaffter, 2019)

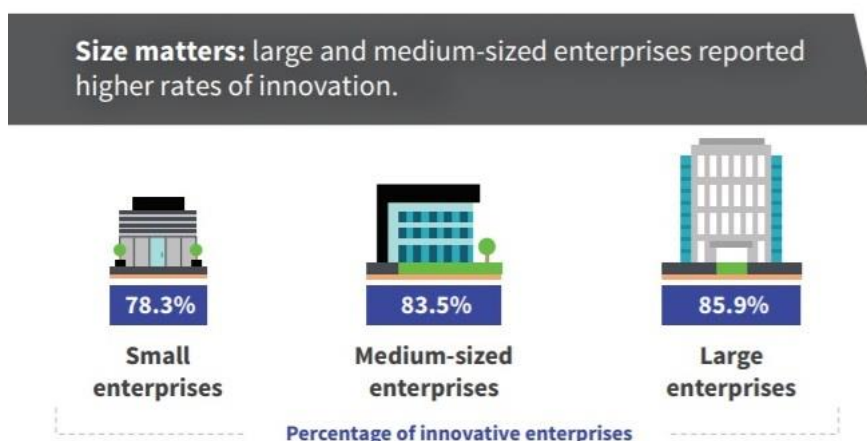

Graf 13: Kanadské podniky

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

3.2.2 Inovace

Obrázek 4, zpracovaný kanadským statistickým úřadem na základě výstupů ze *Survey of Innovation and Business Strategy* (Statistics Canada, 2019b), potvrzuje domněnku vyřčenou v podkapitole 3.1.1, že navzdory logickým předpokladům jsou hlavními iniciátory inovací velké společnosti. Kanada zde nezaznamenává tak markantní rozdíl mezi procentem inovativních malých a velkých firem jako Česká republika či dokonce Polsko, ale přesto jisté odchylky pozorujeme (Statistics Canada, 2020).

Obrázek 4: Inovace kanadských firem dle velikosti jako procento všech kanadských firem

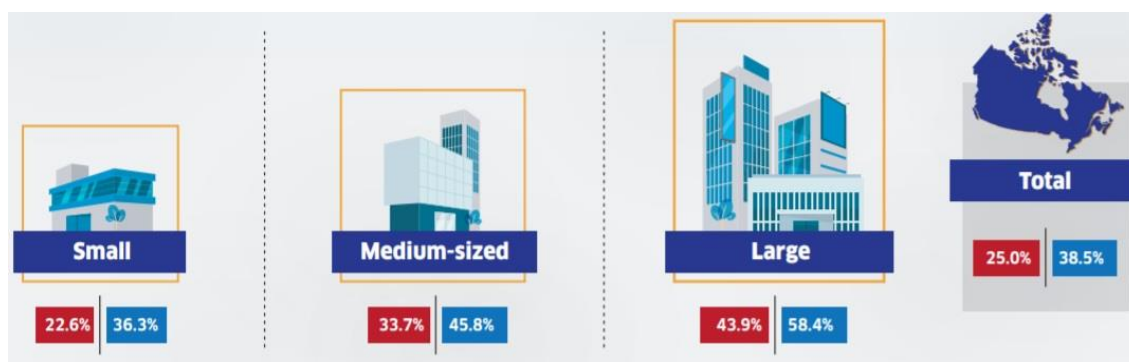
(Zdroj: Statistics Canada, 2020)

Při analýze velikosti kanadských podniků si všimněme zastoupení jednotlivých velikostních kategorií na mezinárodních trzích, které ukazuje Obrázek 5. Z výsledků inovačního šetření v letech 2015–2017 vyplynulo, že „*velké podniky jsou častěji zastoupeny na mezinárodních trzích*“ (Statistics Canada, 2017a, s. 1).

Obrázek 5 značí v červeném poli procento firem v rámci dané velikosti, které v roce 2017 exportovaly, v modrém poli procento podniků, které importovaly. Vidíme, že Kanada měla ve sledovaném období záporné saldo (import přesáhl export). Za největší překážku v exportování označily tamní firmy přepravní poplatky, ale významnou roli hrála také nejistota v zahraničních standardech a v identifikaci zahraničních zákazníků (Statistics Canada, 2017a). Mezi hlavní důvody importu uvedly podniky nejčastěji neexistenci místních dodavatelů, lepší kvalitu zahraničních výrobků a služeb nebo snahu snížit náklady (Statistics Canada, 2017a).

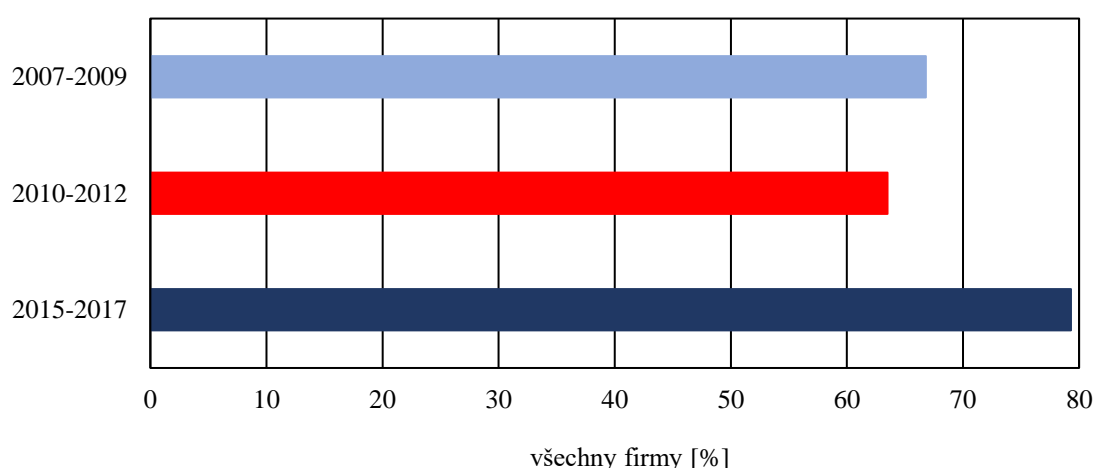
„Procento inovativních firem vzrostlo o 12,5 procentních bodů na 79,3 % v letech 2015–2017, z 66,8 % v letech 2007–2009 a 63,5 % v letech 2010–2012. Tato větší tendence kanadských podniků inovovat může reflektovat dostupibilitu cenově dostupných a dosažitelných technologických řešení“ (Statistics Canada, 2018a, s. 1). Je na místě klást si otázku, proč tato řešení nejsou dostupná, popřípadě využívaná také v České republice, kde je míra inovací dlouhodobě pod průměrem zemí OECD.

Obrázek 5: Kanadské firmy na mezinárodních trzích jako procento všech kanadských firem

(Zdroj: Statistics Canada, 2017a)

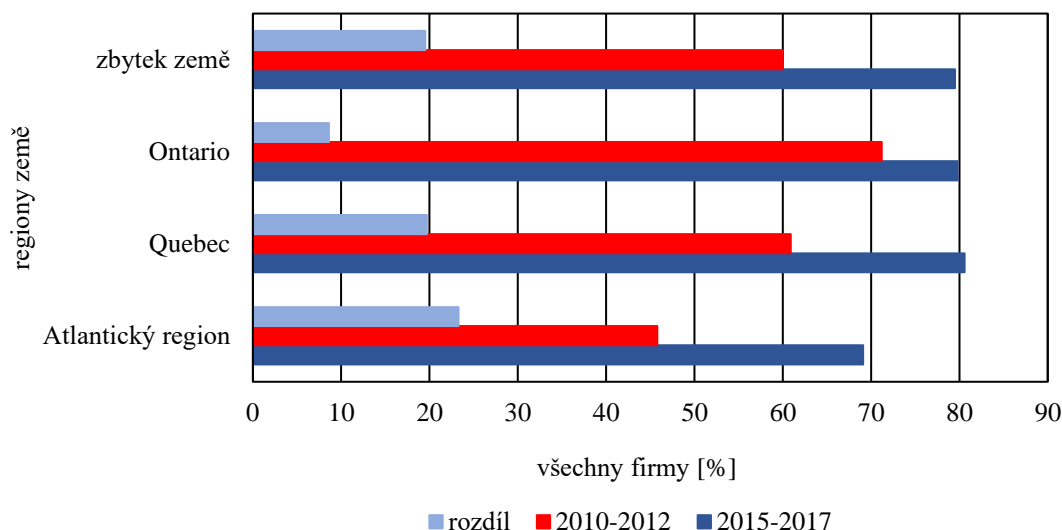
Jak ukazuje Graf 14, v období mezi lety 2010 a 2012 došlo k mírnému propadu v procentu inovativních firem (Statistics Canada, 2018a). Vliv na míru inovací mohla mít hospodářská krize, která se vyznačovala úsporami výdajů a škrty rizikových investic. Nejvýznamnější posun v období 2015–2017 je patrný u středně velkých kanadských podniků (Statistics Canada, 2018a). Procentuálně narostlo zastoupení inovativních firem mezi nimi o 23,4 % (Statistics Canada, 2018a).

Graf 14: Kanadské inovativní firmy v průběhu sledovaných období

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistics Canada, 2018a)

Napříč odvětvími zaznamenaly největší míru inovací kultura, vědní a technické služby, ale také bankovníctví a pojišťovnictví (Statistics Canada, 2018a). Pozorujeme, že kanadská státní správa drží krok se soukromým sektorem (Statistics Canada, 2018a), o čemž například v České republice nemůže být řeč. Odvětvím s nejmenší mírou inovací byl management firem (Statistics Canada, 2018a).

Graf 15: Inovace podle regionů země

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistics Canada, 2018b)

Kanada jakožto druhá největší země světa použila během analýz inovací členění státu na čtyři části, mezi nimiž panují rozdíly: Atlantický region (s ostrovy jako New Foundland), Quebec (s městem Montreal), Ontario (s vévodícím Torontem) a zbytek země – oblast na západ od předchozích (Statistics Canada, 2018b).

Jak je patrné z Graf 15, největší nárůst inovačních aktivit firem zaznamenal Atlantický region (nejzaostalejší část), nejmenší naopak Ontario (dlouhodobě nejvyvinutější region země) (Statistics Canada, 2018b). Z toho lze vyvodit, že rozdíly mezi jednotlivými oblastmi se v rámci období 2015–2017 zmenšily, Atlantický region se značným skokem přiblížil ostatním oblastem, avšak ani ony nezůstaly pozadu. Quebec dokonce o několik desetín procenta předstihl Ontario (Statistics Canada, 2018b).

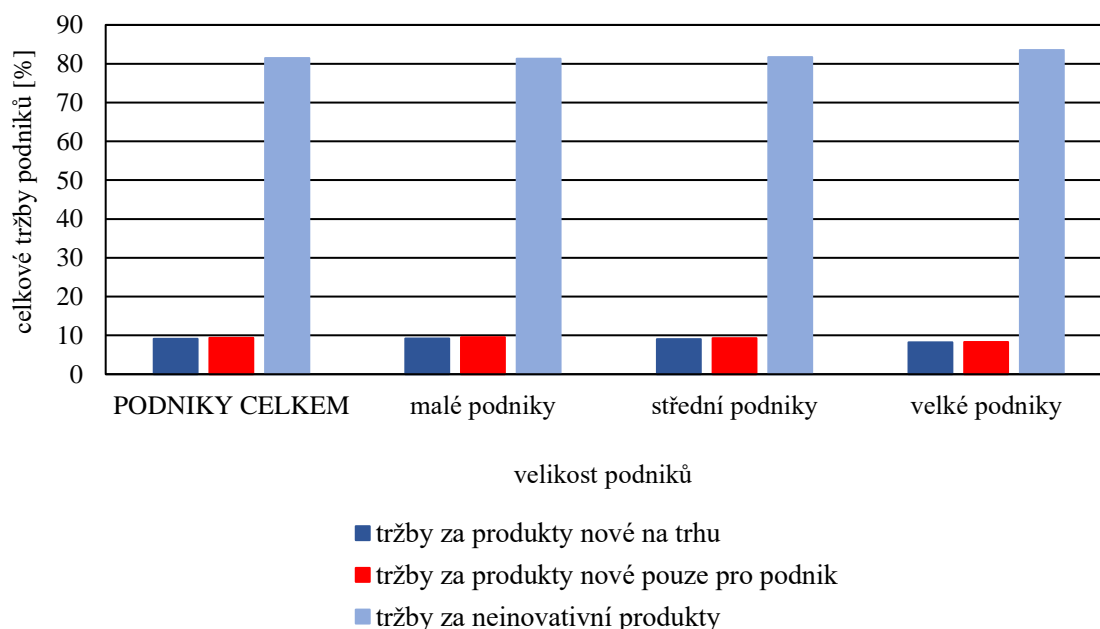
Největší nárůst byl zaznamenán v kategorii inovací procesů, naopak nejmenší v oblasti inovací výrobků. „*Při inovování mohou organizace využít kooperačních partnerství – aktivní spolupráce ve společných inovačních projektech s jinými organizacemi – ty jim zpřístupní své znalosti a technologie*“ (Statistics Canada, 2018a).

Z výzkumu vyplynulo, že nejvíce těchto partnerství využívají velké firmy nad 250 zaměstnanců, které jsou situované ve středu země – v Ontariu či Quebecu (Statistics Canada, 2018a).

Kanadské firmy, podobně jako ty české, využívaly ke svým inovacím hojně veřejné podpory. V případě Kanady se jedná o státní podporu prostřednictvím daňových podnětů a kreditních programů, náborových a tréninkových programů, vládních grantů a příspěvků a zadávání veřejných zakázek (Statistics Canada, 2018a).

Největší podíl na vývozu měly velké firmy se sídlem v Ontariu. „*Větší podíl exportujících společností v Ontariu může reflektovat fakt, že výroba má relativně velký podíl na ekonomice této provincie a že právě výrobci exportovali nejvíce (64,8 %) ze všech sektorů*“ (Statistics Canada, 2019a).

Export přitom v některých odvětvích dosahuje podílu vysoko přes 90 %. „*Výrobci zdravotnických a kontrolních přístrojů (98.3 %), semi-řídících a ostatních elektronických výrobních komponentů (94.2 %) a výrobci leteckých produktů (93.1 %) prodali své výrobky či služby v zahraničí v roce 2017*“ (Statistics Canada, 2019a). Na exportu se z logických důvodů jiná odvětví (například realitní a leasingové služby) podílela jen marginálně (Statistics Canada, 2019a).

Graf 16: Tržby kanadských podniků s produktovou inovací

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistics Canada, 2017b)

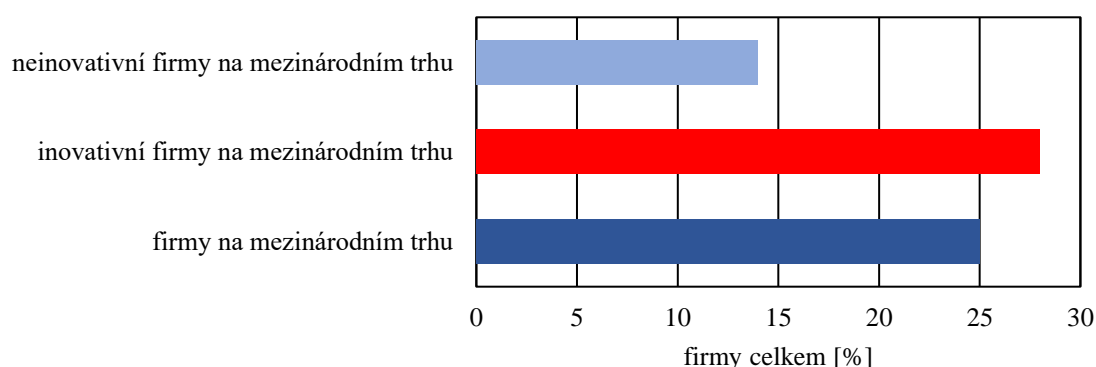
Na Graf 16 pozorujeme, že také kanadské inovující podniky realizují většinu svých tržeb díky prodeji nezměněných produktů – tržby za inovované produkty jsou totožné s těmi českými (Statistics Canada, 2017b).

Jak bylo zmíněno v podkapitole 2.1.6, Kanada čerpá veřejnou podporu na inovace v podobných objemech jako státy Evropské unie (OECD, 2019a). Dotace využívá v zemi 25 % všech firem, především pak těch velkých (37 %) (OECD, 2019a). Výrazně více na podporu dosáhnou společnosti s vlastním výzkumem a vývojem (56 %) oproti těm bez vlastního výzkumu (15 %) (OECD, 2019a). Z hlediska hospodářských odvětví dostává výroba dotace více než dvojnásobně častěji (44 %) než služby (21 %) (OECD, 2019a).

Při studování materiálů kanadského statistického úřadu si nelze nevšimnout, že jsou data orientována i na jiné aspekty než v českém případě. Sledují například podíl inovativních produktů, které přinesly výhody pro životní prostředí, případně podíl ženami vedených inovativních firem (Statistics Canada, 2019b).

Kanadské firmy na mezinárodní trh vstupují v mnohem menší kvantitě než země Evropské unie, protože nedisponují volným pohybem kapitálu, osob, služeb a produktů a čelí větším bariérám v podobě cel atd. (OECD, 2019a). Proto ačkoli realizují celou řadu inovací, většinou se orientují na národní trh (OECD, 2019a).

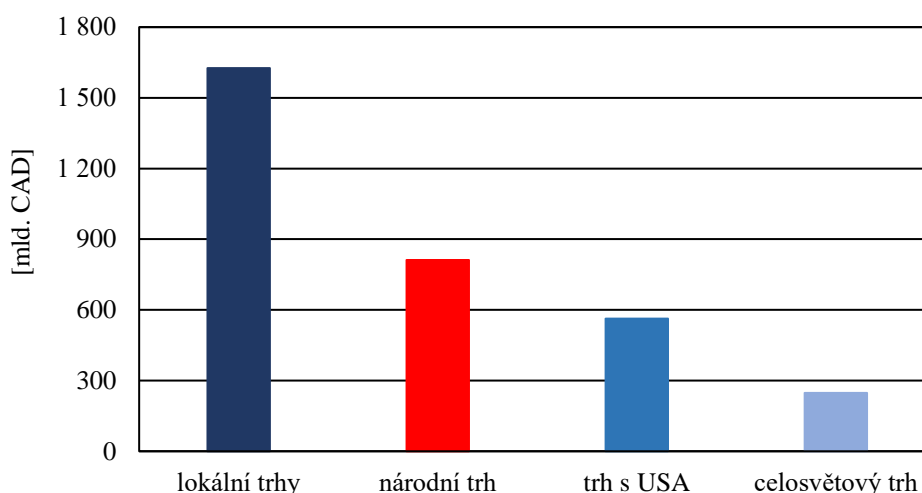
Přesto sledujeme křivku, kterou lze ověřit u Polska a jež dokazuje, že inovativní firmy pronikají na mezinárodní trh (v případě Kanady dokonce dvojnásobně) častěji než firmy neinovativní (OECD, 2019a). Řádově jsou nicméně hodnoty odlišné – zatímco v Kanadě exportuje 25 % všech firem, v Polsku je to 52 % všech firem (jak uvidíme níže) a v Česku dokonce 62 % (OECD, 2019a).

Graf 17: Kanadské firmy na mezinárodním trhu

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

Na Graf 18 vidíme vyčísleny celkové tržby kanadských podniků na jednotlivých trzích. Lokální trhy v rámci čtyř kanadských regionů zde jasně vévodí, celosvětový trh je naopak nejméně významný (Statistics Canada, 2017c).

Graf 18: Objem celkových tržeb kanadských podniků na jednotlivých trzích

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Statistics Canada, 2017c)

3.2.3 Vládní garnitura

„V roce 2017 vzrostl kanadský fiskální deficit na úroveň druhého největšího deficitu federálních států OECD“ (OECD, 2019e, s. 1). V roce 2018 dosáhl kanadský deficit hodnoty 1,1 % HDP (OECD, 2019e). V zapojení zainteresovaných stran do tvorby legislativy, stejně jako v několika dalších parametrech, byla Kanada na předních místech žebříčku států OECD (OECD, 2019e). Investice i celkové výdaje státu dosahují srovnatelných hodnot, jaké jsme viděli v případě České republiky (OECD, 2019e).

Překvapivý může být podíl úředníků na celkovém objemu státních zaměstnanců, který v Kanadě dosahuje 98,1 % (OECD, 2019e). Mějme ovšem na paměti, že je řeč o značně kapitalistickém státě, jenž pravděpodobně outsourcuje řadu veřejných služeb, které jsou jinde považovány za státní (vzdělávání, záchranářství, zdravotnictví, policie apod.). Zastoupení žen ve veřejném sektoru je podporováno „shora“. Zatímco na ministerských pozicích pozorujeme rovné zastoupení obou pohlaví, běžně v parlamentu v roce 2017 pracovalo pouze 26,9 % žen (OECD, 2019e).

Země předčila všechny průměrné hodnoty států OECD stran parametrů tvorby zákonů a nařízení (začlenění zainteresovaných stran, analýzy dopadů právního předpisu

a zpětného zhodnocení jeho fungování) (OECD, 2019e). Co se týče veřejných zakázek, je zde Kanada otevřenější než Česká republika. Publikuje rámec pro hodnocení střetu zájmů úředníků, kteří se na zadávání podílejí, i deklaraci jejich soukromých zájmů a má stanovené hraniční limity umožňující úředníkům i politikům se zadávání účastnit (OECD, 2019e).

Pokud hovoříme o dostupnosti kanadských státních dat, jejich otevřenost, užitečnost a možnost dalších zpracování byla v roce 2019 nad průměrem zemí OECD, a to s indexem 0,73 (kdy 0 je minimum a 1 maximum) (OECD, 2019e).

3.2.4 Kvalita života

Z dat OECD o kvalitě života vyplývá, že Kanadané jsou nadprůměrně spokojeni se svým životem (OECD, 2020d). Rozdíl v odpracovaných hodinách mezi pohlavími je minimální, stejně jako expozice populace znečištění vzduchu (OECD, 2020d). Je zde téměř zanedbatelné procento studentů s podprůměrnými dovednostmi a jejich vědní znalosti jsou vysoké (OECD, 2020d). Také rozdíl očekávané délky života dle dosaženého vzdělání je minimální (OECD, 2020d). Kanada patří mezi třetinu zemí OECD, kde mladí dospělí dosahují nejvyššího vzdělání a důvěra vládě je vysoká (OECD, 2020d). Naopak dluh domácností, materiálová stopa či emise skleníkových plynů jsou na hodnotách nejhorší třetiny zemí OECD (2020d).

Část populace (12 %) hlásí relativní příjmovou chudobu a 33 % by se pohybovalo na hranici chudoby v případě, že by muselo postoupit tři měsíční příjmy (OECD, 2020d). Procento lidí, kteří se nemají v případě potřeby na koho obrátit, je podobné jako v České republice (7 %) (OECD, 2020d). Naopak obyvatel vykazujících nízkou spokojenost se životem je v Kanadě v relativním porovnání jen polovina (3 %) (OECD, 2020d).

V oblasti rovnosti pohlaví pozorujeme, že v porovnání s Českou republikou mají Kanadané více faktorů v rovnováze (OECD, 2020d). Mezi ně patří počet hodin strávených (placenou i neplacenou) prací či dovednosti studentů ve vědních oborech (OECD, 2020d). Ve větším počtu indikátorů mají navrch ženy před muži, což je opět rozdíl oproti České republice (OECD, 2020d). Například více věří v osobní dopad na činy vládních institucí, případně mají menší pravděpodobnost dlouhodobé nezaměstnanosti (OECD, 2020d). Tento faktor může být důsledkem tzv. „*gender rozpočtování*“, tedy rozpočtového zvýhodnění žen.

Příjmy kanadských domácností jsou nad průměrem OECD, stejně jako míra zaměstnanosti, očekávaná délka života nebo bohatství domácností (OECD, 2020d). Naopak podprůměrné hodnoty vykazuje dostupnost bydlení nebo rovnost v odměňování jednotlivých pohlaví (OECD, 2020d). Podobně jako Česká republika je i Kanada zemí, kde lidé pocítují méně negativních stavů než průměrně v zemích OECD (2020d).

3.3 Polsko

Polsko je poslední zemí sledovanou v této bakalářské práci v detailu. Zaměření na něj je omezeno autorčinou jazykovou bariérou, která jí brání čerpat data z polského statistického úřadu v takové míře, aby byla schopna obsáhnout širší analýzy předchozích států. Přesto by mělo toto pozorování přinést důležité podklady k ověření hypotéz o kauzalitách vytvořených v předchozím rozboru Kanady a České republiky.

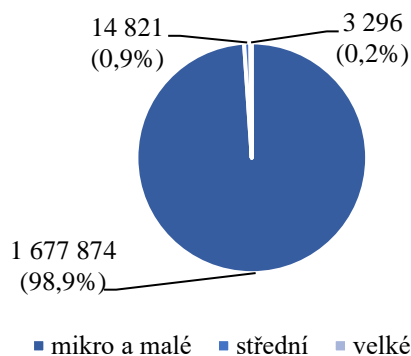
3.3.1 Makroekonomická situace

Polsko, podobně jako Česká republika, dosahovalo v minulých letech velmi nízké míry nezaměstnanosti. V posledním čtvrtletí roku 2020 se jednalo o 3,3 % aktivní populace od 15 do 74 let, což je hodnota pod průměrem Evropské unie, který se ve stejném období pohyboval kolem 7,6 % (Eurostat, 2021a).

Osvojilo si částečně pozměněné členění podniků dle velikosti. Za mikro firmy chápe podniky s maximálně devíti zaměstnanci, za firmy malé pak podniky do 49 zaměstnanců (Eurostat, 2018). Sleduje nejen zastoupení těchto firem, ale také jejich přidanou hodnotu, vyčíslenou v miliardách euro (Eurostat, 2018).

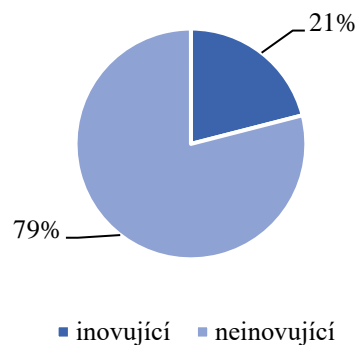
Polsko je šestou největší ekonomikou Evropské unie, což láká zahraniční investory, kteří mají expanzi do této země možnost proniknout nejen na polský 38milionový trh, ale i na celý trh EU čítající 500 milionů potenciálních zákazníků (U.S. Embassies, 2019).

Na koláčových grafech pozorujeme, že v Polsku je poměr mezi malými (a mikro) a velkými podniky ještě markantnější než v České republice, kde malé podniky tvořily 74 % všech firem (Český statistický úřad, 2018b). Velké množství z těchto firem v případě Polska tvoří podniky mikro (do 9 zaměstnanců). Zásadní roli u malých firem hraje domácí kapitál, zatímco u firem velkých dominuje kapitál zahraniční (Walkowska, 2020).

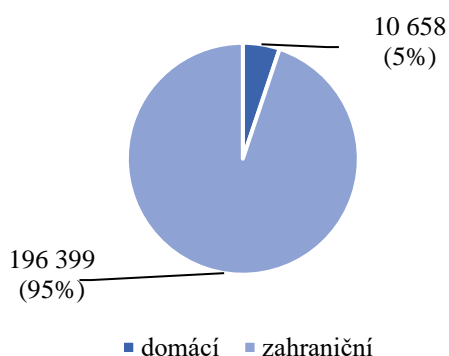
Graf 19: Velikost polských podniků

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, 2018)

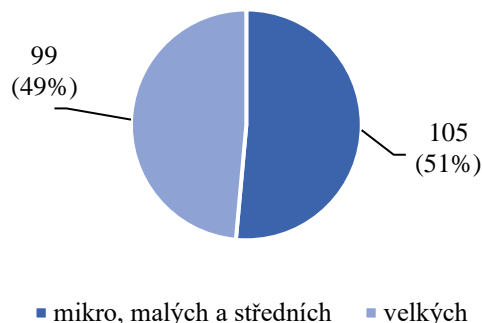
Graf 20: Polské podniky

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

Graf 21: Kapitál polských podniků za rok 2018 v mil. PLN

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Walkowska, 2020)

Graf 22: Přidaná hodnota polských podniků v mld. EUR

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Eurostat, 2018)

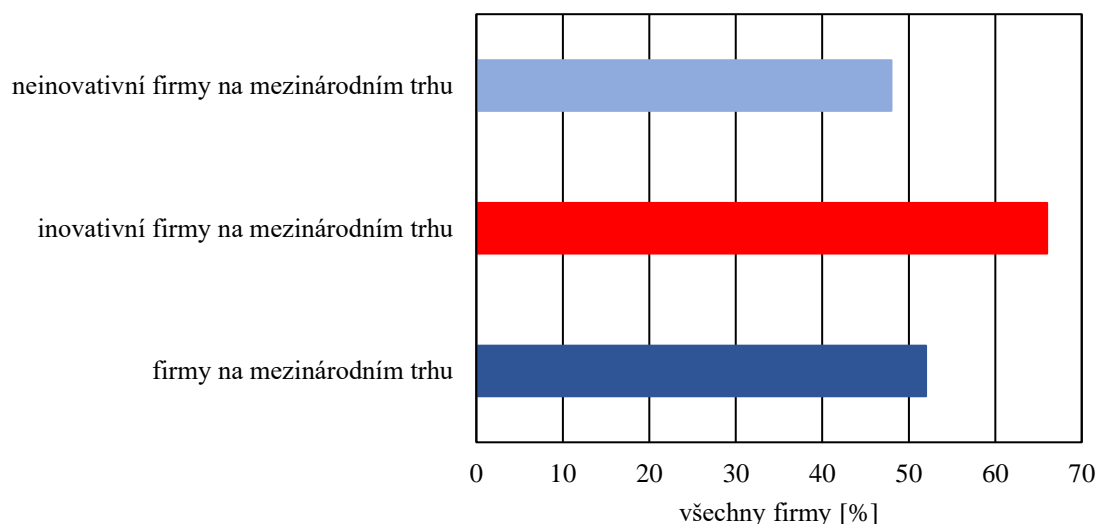
Zajímavé je, že převaha malých firem je smazána v okamžiku poměrování přidané hodnoty podniků (Eurostat, 2018). Vidíme, že zde se bilance vyrovnává. Pod přidanou hodnotou chápeme rozdíl mezi čistým provozním ziskem a kapitálovými náklady (Dlabač, 2017). Podíl zahraničních podniků je v Polsku oproti ostatním sledovaným zemím znatelně vyšší, což potvrzuje atraktivitu státního trhu v očích zahraničních investorů (Walkowska, 2020).

Je s podivem, že země, v níž je zahraniční kapitál tak notně zastoupen, vykazuje tak nízké procento inovací (OECD, 2019a). Důvodem by mohlo být využití poměrně levné pracovní síly, díky níž nejsou firmy nuceny automatizovat manuální práci tak rapidně jako ve vyspělejších zemích se znatelně vyššími mzdovými náklady.

3.3.2 Inovace

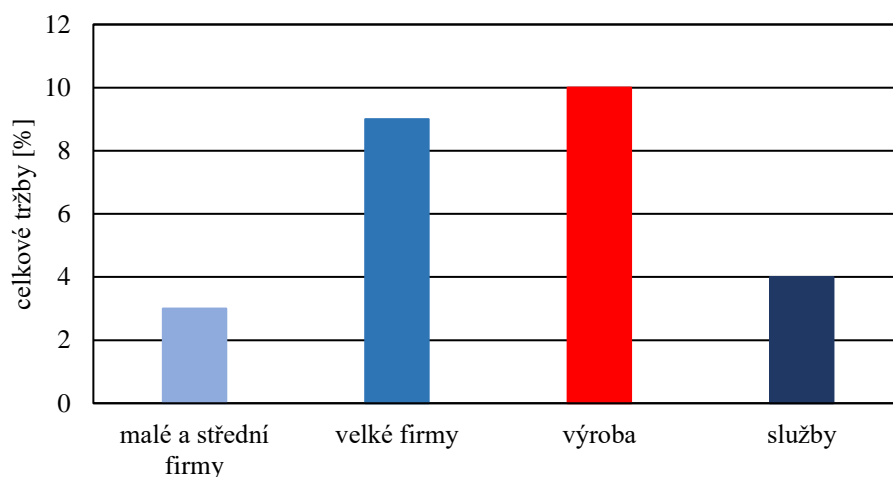
Co se týče veřejné podpory inovací, je vyrovnaná a jak mezi malými a středními, tak mezi velkými firmami se pohybuje mezi 21 a 22 % všech inovujících firem (OECD, 2019a). Četnější je ve výrobě než ve službách (24 % oproti 18 %) a dosáhne na ni více firem s vlastním výzkumem a vývojem než bez něj (OECD, 2019a).

Graf 23: Polské firmy na mezinárodním trhu

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

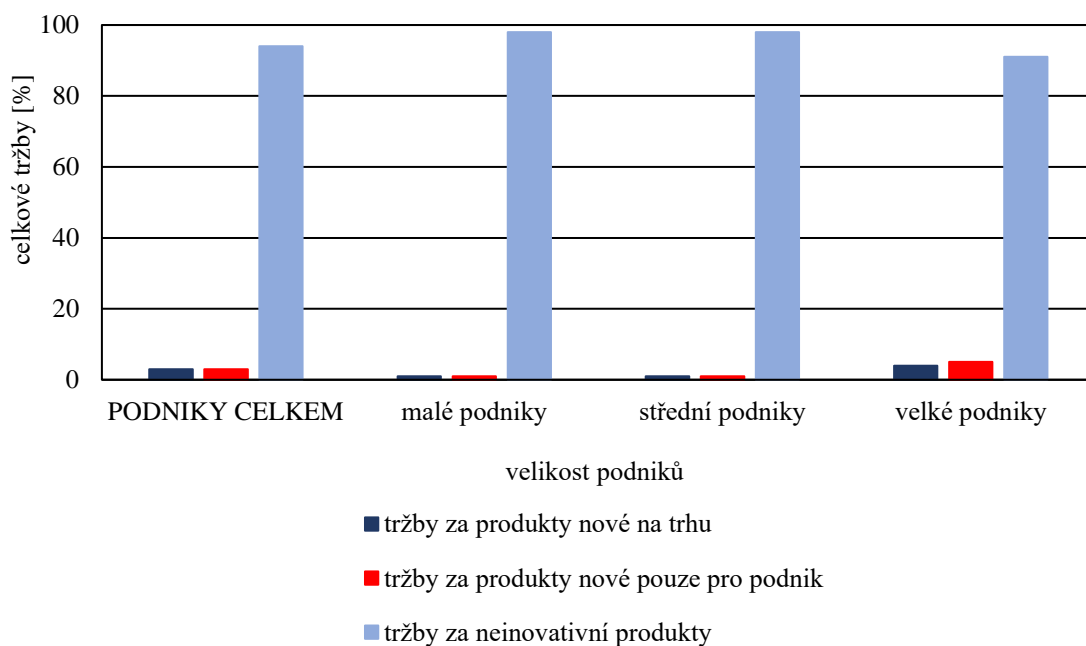
Graf 23 opisuje trend grafů totožného zaměření u států sledovaných v předchozích podkapitolách. Jak je vidět, i polské firmy mají větší pravděpodobnost expanze za hranice, pokud jsou inovativní. Polsko je součástí EU a stejně jako Česká republika je orientováno proexportně. V roce 2016 mělo kladné saldo 0,4 % (FocusEconomics, 2020). Proto je relativní podíl všech polských firem působících na mezinárodním trhu srovnatelný s podílem firem českých a přesahuje v desítkách procent podíl firem kanadských (OECD, 2019a). Tržby za nový či inovovaný produkt či službu nejsou ani v Polsku vysoké, jak ukazuje Graf 24 (OECD, 2019a).

Graf 24: Tržby polských podniků za nový/inovovaný produkt/službu

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

Zaměstnanost v inovativních firmách v Polsku (kterých je v zemi pouze 21 %) dosahuje 51 % (OECD, 2019a). Tato hodnota je nižší než v případě ostatních detailně analyzovaných států, což lze zdůvodnit nižším procentem inovativních podniků v zemi. Rozdíl však není zásadní (OECD, 2019a).

Graf 25: Tržby polských podniků s produktovou inovací

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2019a)

Na Graf 25 vidíme, že nejvyšší tržby z inovovaných produktů inkasovaly velké podniky, a to v celkové míře 9 % (OECD, 2019a), což je nižší hodnota než u předchozích států.

V Polsku neinovativní firmy jako nejzávažnější faktory omezující provádění inovačních aktivit uvádějí nedostatek dobrých nápadů a vysoké náklady (Eurostat, 2019a). Přiznávají ale, že i nedostatek interních finančních prostředků je značně limitující (Eurostat, 2019a). Za nejméně podstatný faktor označily firmy nedostatek partnerů pro spolupráci (Eurostat, 2019a). Faktorům omezujícím firmy inovativní jednoznačně vévodí vysoké náklady (Eurostat, 2019b). Dále jsou však tyto firmy odrazovány nedostatkem interních finančních prostředků a stejně tak potížemi se získáváním veřejné podpory (Eurostat, 2019b).

Nelze si nevšimnout, že stejně jako v případě Polska, i v ostatních státech se v mnohých důvodech brzdících inovační aktivity firmy neinovativní a inovativní shodují. Je nutné klást si otázku, zda je tato shoda založená na reálném stavu, či zda je způsobena malým rozpětím taxativního výčtu faktorů, které dotazníky státních statistických úřadů nabízejí. Pokud bychom tyto domněnky ověřili, můžeme na základě faktorů uvedených firmami vyvodit úzká místa, na něž by se stát měl zaměřit, aby zvýšil inovační aktivitu podniků (např. zjednodušit žádosti o granty).

3.3.3 Vládní garnitura

Na rozdíl od většiny států OECD zaznamenalo Polsko významné změny v počtu zaměstnanců veřejného sektoru (OECD, 2019f). Zatímco v letech 2007–2009 jejich počty rostly, v období 2016–2017 naopak klesaly (OECD, 2019f). Polská vláda nepublikuje rámec řízení fiskálních rizik ani zprávu o fiskálních rizicích za dané období (OECD, 2019f). Důvěra vládě mezi občany v roce 2018 sice vzrostla, stále se však pohybuje pod průměrem států OECD (kolem 43 % obyvatel) (OECD, 2019f).

Z dat OECD o vládních institucích vyplývá, že ne všichni obyvatelé země souzní s vývojem jejího politického směřování (OECD, 2019f). Zde narážíme na pověst, již vzbuzuje současná polská vláda, která se dle mnohých expertů a politiků snaží ovlivňovat soudy a jejich řízení více než je vhodné ve svobodné demokratické zemi. Známe také mnoho kontroverzních návrhů zákonů současné polské vlády jako je zákaz potratů či zákaz přístupu novinářů na zasedání parlamentu (The Independent, 2021).

Investice i celkové výdaje vlády jsou srovnatelné s hodnotami již deklarovanými u předchozích států, nicméně u investic (4,7 %) jsme pozorovali v roce 2018 minimálně půlprocentní rozdíl oproti České republice (OECD, 2019f). Naopak hrubý státní dluh dosahuje 66,1 % HDP, což je více než český dluh, ale významně méně než dluh Kanady.

Ve veřejném sektoru pracuje 100 % úředníků. Tady si všímáme již u Kanady zmíněné strategie, kdy mezi zaměstnance státu patří pouze administrativa (OECD, 2019f). Podivuhodné je, že Polsko má ze všech tří států nejnižší náklady na outsourcing, přestože ho tolik využívá (OECD, 2019b). Zastoupení žen v polském parlamentu a vládě je o něco vyšší než v českých institucích veřejné moci a v roce 2019 bylo těsně pod 30 % (OECD, 2019f).

„*Gender rozpočtování*“ země nezavedla, nicméně na rozdíl od České republiky je úspěšnější v zapojování zainteresovaných stran do tvorby zákonů (OECD, 2019f). Slabší je v hodnocení dopadů právních předpisů (OECD, 2019f). Ač se může zdát, že k mnoha zmíněným parametrům polská vláda nepublikuje informace, z hlediska otevřenosti dat se nachází nad průměrem OECD s hodnotou indikátoru 0,63 (kdy 0 je minimum a 1 maximum) (OECD, 2019f).

Zhruba třetina Poláků věří, že může ovlivnit činy vlády – hodnota se neliší od výsledků v dříve analyzovaných zemích (OECD, 2019f). Zároveň je Polsko druhou zemí OECD s nejvyšší kumulací bohatství a příjmů ve vrchních 10 % domácností (OECD, 2019b).

3.3.4 Kvalita života

Polsko má podobně jako Kanada a Česká republika malý počet studentů vykazujících slabé znalosti (OECD, 2020e). Patří mezi třetinu států OECD s nízkým dluhem domácností a nízkým podílem nevyužité pracovní síly (OECD, 2020e).

Část Poláků (11 % populace) uvedla, že se v případě nouze nemá na koho obrátit (OECD, 2020e). Tento podíl je nejvyšší ze tří blíže analyzovaných států. 52 % populace by se ocitlo na hranici chudoby, kdyby muselo postoupit tři měsíční příjmy (OECD, 2020e). Opět se jedná o hodnotu ve srovnání s Kanadou (33 %) vysokou. Z pohledu rovnosti pohlaví je Polsko jedinou z blíže analyzovaných zemí, v níž jsou schopnosti dospělých obyvatel v oblasti matematické gramotnosti vyrovnané mezi muži

i ženami (OECD, 2020e). Ostatní parametry zůstávají velmi podobné Kanadě i České republice (OECD, 2020e).

V zemi pozorujeme větší pocit bezpečí, spokojenosti s vlastním životem, využitím času a osobními vztahy, méně pracovní zátěže a odpracovaných hodin u mladší generace oproti generaci středního věku (OECD, 2020e). Parametry, z nichž lépe vycházejí mladí lidé, jsou zde četnější v porovnání s Kanadou a Českou republikou (OECD, 2020e).

Příjmy i bohatství polských domácností se nacházejí pod průměrem OECD (2020e). Mnoho domácností žije v přelidněných oblastech (OECD, 2020e), což je podivuhodné, zejména když vezmeme v potaz rozlohu státu. Očekávaná délka života je v Polsku 77,9 let, tedy téměř o tři roky kratší než průměrně v zemích OECD (2020e). Rovnost v odměňování žen a mužů naopak průměr OECD překonává (2020e). Poměr zaměstnanců věnujících se práci více než 50 hodin týdně je v Polsku nižší než v OECD průměrně (OECD, 2020e).

Polsko, stejně jako Česká republika, vystavuje své občany nebezpečným hodnotám znečištění vzduchu (OECD, 2020e). Poláci mají k dispozici méně času mimo práci (pouze 14,7 hodin denně) než má průměrný občan států OECD (15 hodin) (OECD, 2020e). Hodnoty znečištění vzduchu mohou mít opodstatnění jak v Polsku, tak v České republice, jako důsledek velkého průmyslového provozu. Další příčinou tohoto znečištění může být malá propagace elektrických automobilů (např. pomocí slev na dani), a tudíž jejich malé užívání v obou zemích.

4 VLASTNÍ DOPORUČENÍ A JEJICH PŘÍNOS

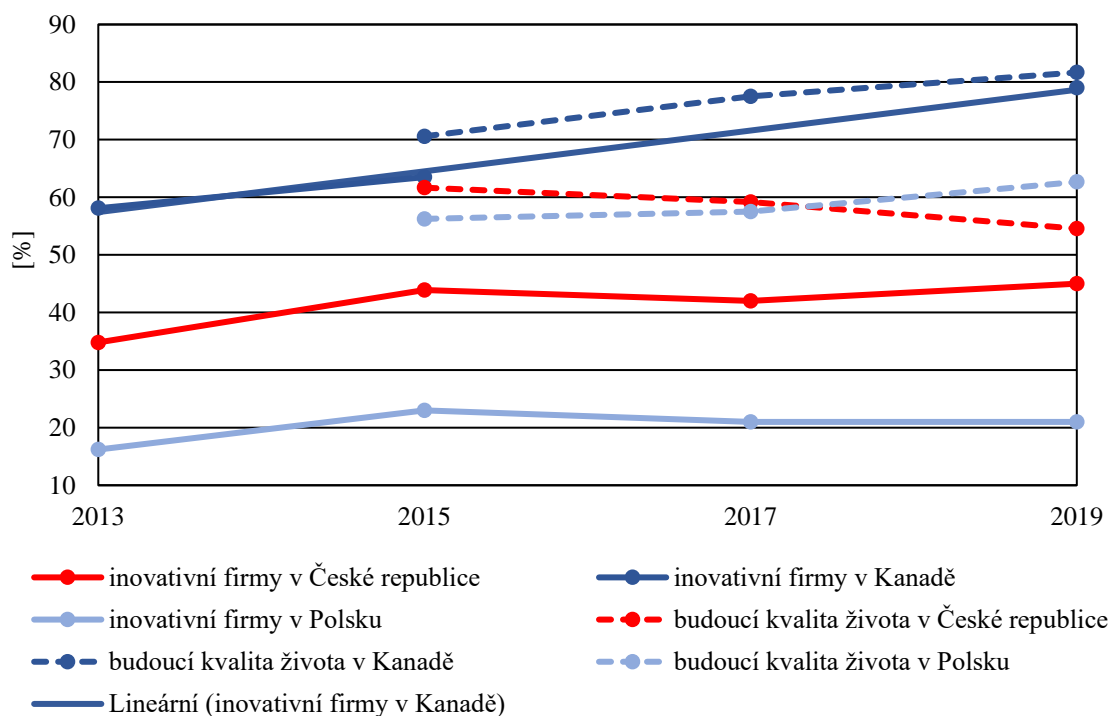
Návrhová část bakalářské práce je zaměřena na statistické ověření souvislostí naznačených v analytické části pomocí komparativních technik. Dále se autorka věnuje výhledu do dalších období v českém kontextu (u nichž je zmíněna také současná situace) a doporučením, pomocí kterých lze dosáhnout zvýšení kvality a četnosti inovací českých firem.

4.1 Souvislost analyzovaných problémů

Pokud otevřeme debatu o budoucím stavu inovativnosti firem, je v ní nezbytné pamatovat na budoucí kvalitu života, bez níž nelze zajišťovat inovace, ale i mnohé jiné funkce podniků i státu. Na Graf 26 pozorujeme nekonzistentnost vstupních dat zapříčiněnou nejednotností jednotlivých vydání dokumentu OECD *How's Life*, jenž mění strukturu indikátorů v rámci let. Ze statistického hlediska lze využít funkcí trendů (tedy predikce vývoje datových řad i navzdory chybějícím informacím, čehož je v práci využito při odhadu růstu podílu kanadských inovativních firem). Při tom však logicky klesá míra relevantnosti výstupů.

Je také třeba zmínit, že letopočty užití k poměrování odkazují na roky vydání jednotlivých dokumentů OECD (nikoli na roky skutečného sběru dat, které jsou vyhodnocovány se zhruba tříletou prodlevou). Je tedy nutno brát v potaz, že například hodnoty z roku 2019 nezobrazují skutečný stav v zemích v tomto roce, ale v roce 2016.

Jak bylo řečeno v kapitole 3, Polsko i Česká republika patří mezi země zabývající se budoucí kvalitou života v podobné míře jako současnou kvalitou života. Avšak zatímco polské hodnoty budoucí kvality života rostly, v České republice tomu ve stejném sledovaném období (v letech 2015–2019) bylo právě naopak (OECD, 2013a, 2015a, 2017a, 2020b). Zároveň nevykazují křivky podílu inovativních firem a míry budoucí kvality života korelační tendenci (na rozdíl od inovací podniků nepozorujeme u budoucí kvality života pokles v roce 2017 a následný růst v roce 2019), tudíž nelze tvrdit, že spolu tyto dva jevy přímo souvisejí.

Graf 26: Závislost míry inovativnosti firem na budoucí kvalitě života

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2013a, 2013b, 2015a, 2015b, 2017a, 2017b, 2019a, 2020b)

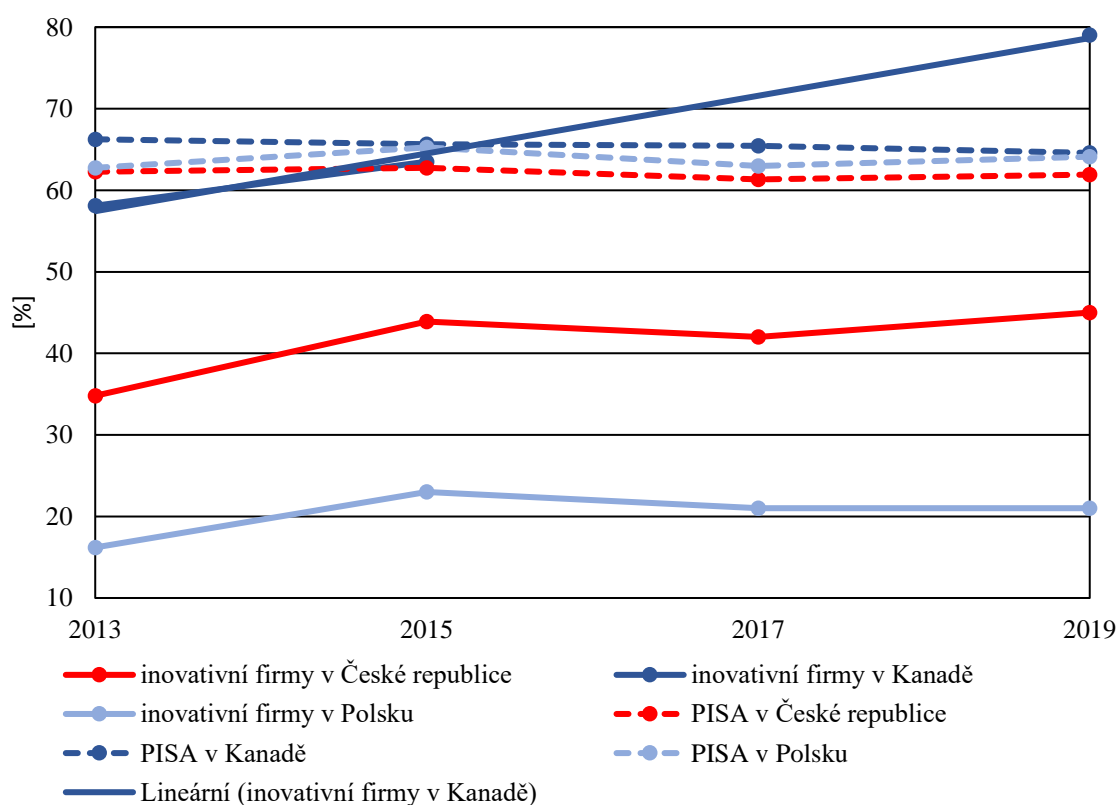
Hodnota podílu inovativních podniků v jednotlivých obdobích byla získána z několika vydání dokumentů *Innovation Indicators*, konkrétně z let 2013 (OECD, 2013b), 2015 (OECD, 2015b), 2017 (OECD, 2017b) a 2019 (OECD, 2019a).

Budoucí kvalita života byla autorkou práce vypočítána jako suma všech jejích dílčích indikátorů – tedy přírodního, sociálního, lidského a ekonomického kapitálu, jejichž hodnoty byly uvedeny v *How's Life?* vydání z let 2013 (OECD, 2013a), 2015 (OECD, 2015a) a 2020 (OECD, 2020b). Z nich byl následně stanoven prostý průměr, který je zde použit. Výjimkou byl dokument *How's Life? 2017* (OECD, 2017a), kde tuto průměrovanou hodnotu poskytla přímo OECD.

Graf 27 znázorňuje předpokládanou korelaci mezi inovativností firem a dovednostmi a schopnostmi studentů ve věku 15 let testovaných v 72 státech světa v oblastech jazyka, matematiky a vědy. Přestože maximální počet získaných bodů není ve zmíněných testech definován, pro účely porovnatelnosti zkoumaných dat se autorka práce rozhodla označit 800 PISA bodů za 100% výsledek, což je hodnota, již ročně dosáhnou jen jednotky studentů ze všech zapojených zemí dohromady (Schleicher, 2019).

Jak pozorujeme na Graf 27, testy dopadly ve sledovaných obdobích napříč analyzovanými státy velmi podobně. Nicméně zatímco v Polsku a v České republice jsme sledovali mezi lety 2017 (Schleicher, 2018) a 2019 (Schleicher, 2019) v podstatě identický růst, v Kanadě ve stejném období docházelo k poklesu hodnot výsledků (ačkoli jen o jednotku procenta). V Polsku a České republice křivka výsledků testů opisuje křivku podílu inovativních podniků (ačkoli ta zaznamenala znatelnější výkyvy). V Kanadě tuto tendenci potvrdit nelze, což je způsobeno chybějícími daty podílu inovativních firem za rok 2017 (máme k dispozici jen lineární trend, jenž nepredikuje odchylky).

Na základě podobného průběhu funkcí nelze prohlásit dva jevy za vzájemně provázané – na řadu přichází úvaha, zda je pravděpodobné, že se skutečně ovlivňují. Rostoucí míra inovací firem může být spojena s inovacemi ve veřejném sektoru – například ve školství – a tím, novými a efektivnějšími metodami vyučování, vést k lepším výsledkům studentů v testech PISA. Otázkou zůstává, zda k takovým změnám ve školství skutečně docházelo. Faktor nicméně lze považovat za relevantní v kontextu následujících návrhů.

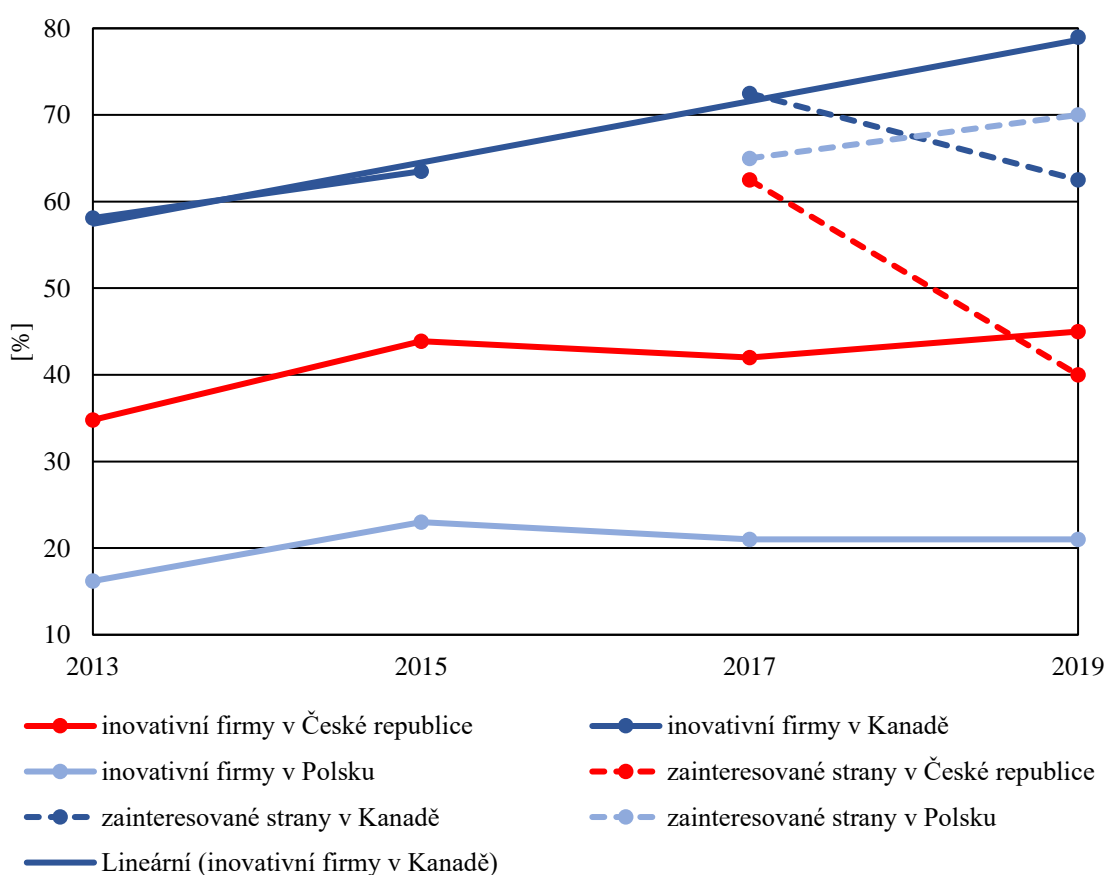
Graf 27: Závislost míry inovativnosti firem na znalostech studentů

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2013b, 2015b, 2017b, 2019a; Schleicher, 2018, 2019)

Dalším faktorem souvisejícím s inovativností firem může být zapojení zainteresovaných stran do tvorby legislativy. Pokud instituce naslouchají připomínkám firem a veřejnosti a na jejich základě tvoří zákony, jsou tyto zákony lépe uchopitelné. Snižují pak administrativní zátěž vynaloženou na jejich porozumění podnikům, které mohou alokovat své finanční zdroje na jiné (například inovační) aktivity.

Jak si lze všimnout na Graf 28, jedná se v rámci států o průběhy funkcí naprosto odlišné, s výraznými změnami mezi obdobími. Vysvětlením změn může být střídání vládních garnitur s odlišnými politickými programy (jako důsledek výsledků voleb), což problém může ovlivnit (ať už kladně či záporně). Míra zapojení zainteresovaných stran do procesu tvorby legislativy vzrostla pouze v Polsku, zatímco v ostatních státech klesala. Polsko však nevykazovalo srovnatelný růst podílu inovativních firem (ten mezi lety 2017 a 2019 stagnoval), proto jak v jeho případě, tak v případě Kanady a České republiky nelze považovat tento faktor za prokazatelně korelující s inovačním faktorem.

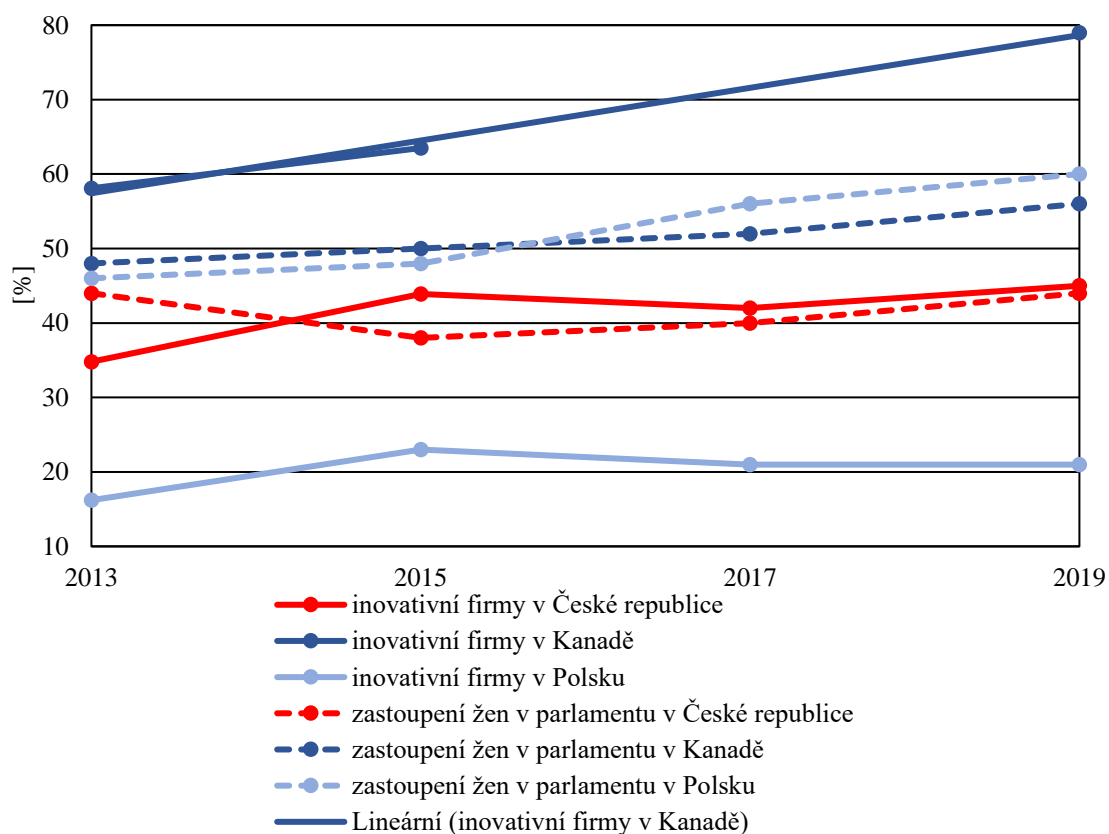

Graf 28: Závislost míry inovativnosti firem na podílu zainteresovaných stran

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2013b, 2015b, 2017b, 2017c, 2019a, 2019b)

Pozastavme se nad dalším aspektem, který může ovlivňovat míru inovací, a to zastoupením žen v parlamentu. Jak bylo řečeno v podkapitole 2.2.1, dosazování žen do různých funkcí veřejné sféry je součástí inkluze nezbytné k zobektivnění výstupů pracovních kolektivů. Veřejný sektor by ve směru zastoupení žen měl jít příkladem sektoru soukromému, a to zejména ve sféře, jež je nejvíce na očích – parlamentu. Z důvodu názornosti se autorka práce rozhodla označit 50% zastoupení žen za žádoucí (100%) cíl, proto například 28% zastoupení žen je do grafu promítáno jako 56% naplnění cíle. Hodnoty v Graf 29 čerpala autorka z vydání *Government at a Glance* 2013 (OECD, 2013c), 2015 (OECD, 2015c), 2017 (OECD, 2017c) a 2019 (OECD, 2019b).

Připomeňme, že Kanada je jediným ze států aplikujících „gender rozpočtování“. Z Graf 29 je patrné, že křivky zastoupení žen v parlamentu opisují ve všech zemích trend podílu inovativních firem pouze mezi obdobími 2017 a 2019. Je třeba říci, že složení parlamentu je měněno v důsledku voleb, tedy tradičně jednou za čtyři roky. Proto dvouletá období, v nichž sledujeme inovace, nemusí být v tomto smyslu směrodatná. Dalším omezujícím faktem je, že volební období nezačínají ve všech státech stejně.

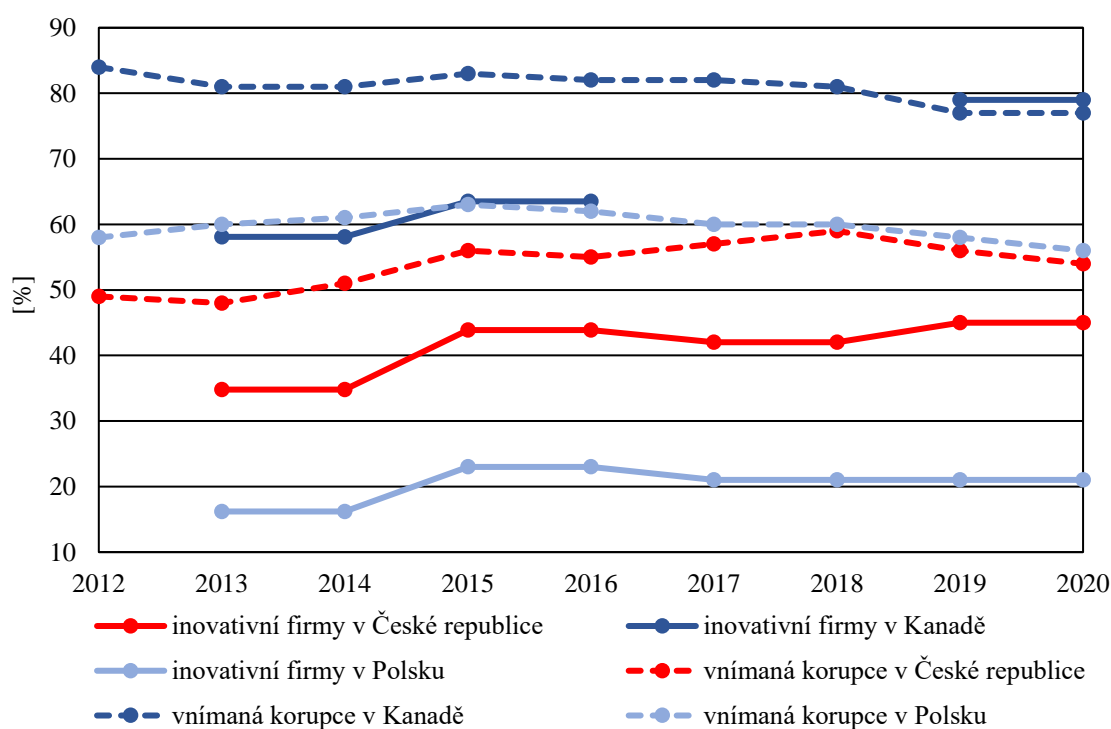
Graf 29: Závislost míry inovativnosti firem na poměru zastoupení žen v parlamentu

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2013b, 2013c, 2015b, 2015c, 2017b, 2017c, 2019a, 2019b)

Posledním faktorem, na nějž se práce zaměřila, je míra korupce vnímaná občany. Tato hodnota je vyjádřena tak, že čím vyšší je procento vnímané korupce, tím více respondentů je přesvědčeno o nezkorumpovatelnosti veřejné moci – proto čím vyšší hodnota země, tím lepší vizitka pro danou vládu (Transparency International, 2021).

Jak vidíme na Graf 30, tuto podmínku splňuje pouze období 2013–2015, kde jsou průběhy funkcí skutečně podobné. V pozdějších letech pozorujeme především u České republiky opačný trend (s klesající mírou vnímané korupce roste podíl inovativních firem), což naznačuje, že vybrané jevy spolu nekorelují.

Korupce státní správy souvisí s její transparentností – ve zcela transparentním prostředí není pro korupci prostor. Transparentnost odráží zapojení zainteresovaných stran do procesů vládních institucí. V obou parametrech má Česká republika nejhorší výsledky z vybraných zemí, což se projevuje nejnižší mírou vnímané korupce. Transparentnost a zapojení zainteresovaných stran podporuje informovanost soukromých subjektů například v oblasti státní podpory inovací.

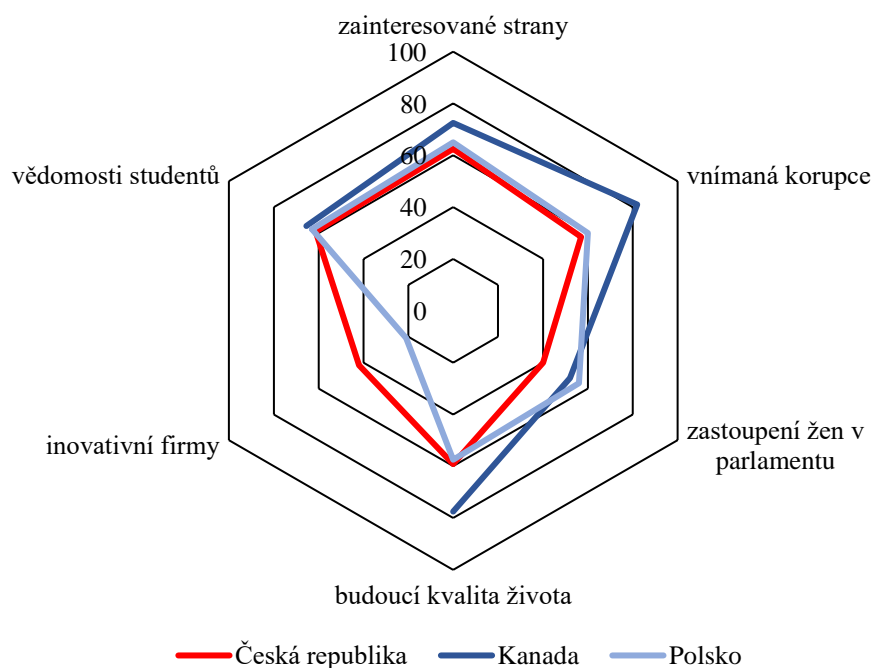
Graf 30: Závislost míry inovativnosti firem na vnímané korupci¹

(Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD, 2013b, 2015b, 2017b, 2019a; Transparency International, 2021)

¹ V případě Kanady tentokrát nebylo možné využít funkce trendu kvůli vysoké míře zkreslení. Pro názornost byla data o inovacích propsána do ročních období.

Zaměříme se nyní na problematiku vybraných faktorů z pohledu jednotlivých let (vezmeme v potaz pouze roky s nejkomplexnějším datovým souborem, tedy 2017 a 2019). Paprskový graf nám umožňuje ve stejný okamžik posoudit všech šest indikátorů a pozorovat, jak se navzájem ovlivňují. Díky posouzení v rámci dvou časových období budeme schopni hypotézu vyřčenou u prvního grafu ověřit pomocí grafu následujícího. Kromě chybějících údajů o kanadských inovativních firmách kvůli proluce v šetření kanadského statistického úřadu jsme schopni v roce 2017 sledovat všechny faktory.

Největší rozdíl napříč vybranými státy pozorujeme u vnímané korupce, naopak velmi podobné jsou schopnosti studentů. Další významný rozdíl vzniká v případě zajišťování budoucí kvality života. Všechny blíže analyzované státy prokazují v Graf 31 nekonzistentnost výstupů svých vlád, na něž se dá vztáhnout každý sledovaný faktor. Stejně jako o Kanadě není možné tvrdit, že vyniká ve všech směrech, nelze pravý opak říci o Polsku (rozhodujícím faktorem je zastoupení žen v parlamentu, které bylo v Polsku v daném období vyšší než v Kanadě).

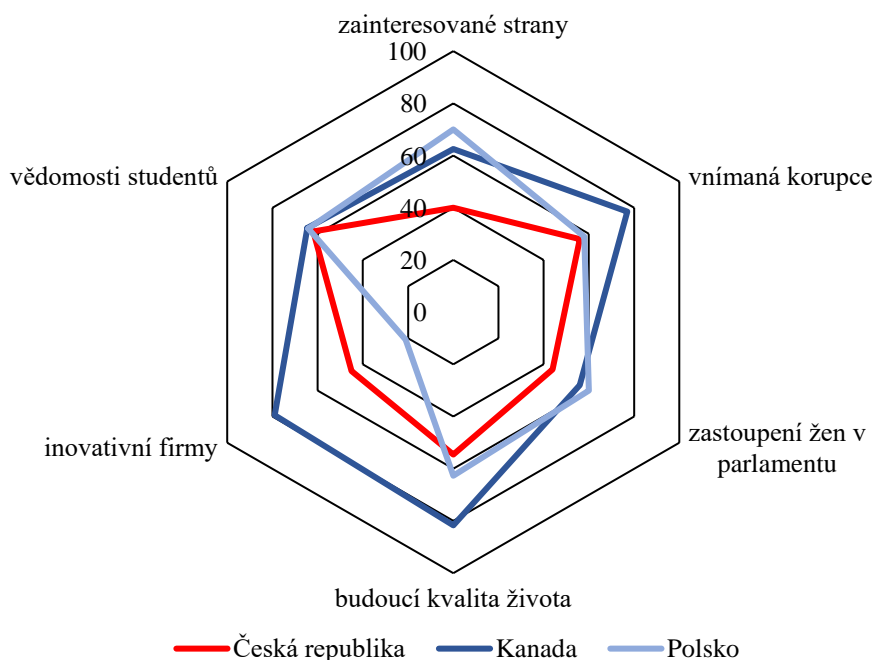
Graf 31: Závislost definovaných faktorů v roce 2017²

Zdroj: Vlastní zpracování na základě hodnot v grafech 26–30

² Křivku Kanady nebylo v tomto období možné zakončit z důvodu neprobíhajícího průzkumu inovativnosti firem v daném období.

Pokud se závěry vyvozené z Graf 31 rozhodneme ověřit na Graf 32 znázorňujícím rok 2019, kde máme již k dispozici i údaje o kanadských inovativních firmách, pozorujeme jisté vyrovnaní sledovaných států v dalším faktoru, a to zapojení zainteresovaných stran při tvorbě legislativy, v němž se Polsko a Česká republika značně přiblížily Kanadě.

Lze tedy tvrdit, že rozdíly v definovaných parametrech se mezi lety 2017 a 2019 snížily. Zároveň Polsko předstihlo Kanadu v dalším hledisku (překonalo její dosaženou hodnotu zapojení zainteresovaných stran). Nekonzistentnost výstupů vlád jednotlivých států tu tak přetrvává, především v Polsku, které se posunulo v mnoha ohledech, ovšem s výjimkou míry inovativních firem, jež stagnovala.

Graf 32: Závislost definovaných faktorů v roce 2019

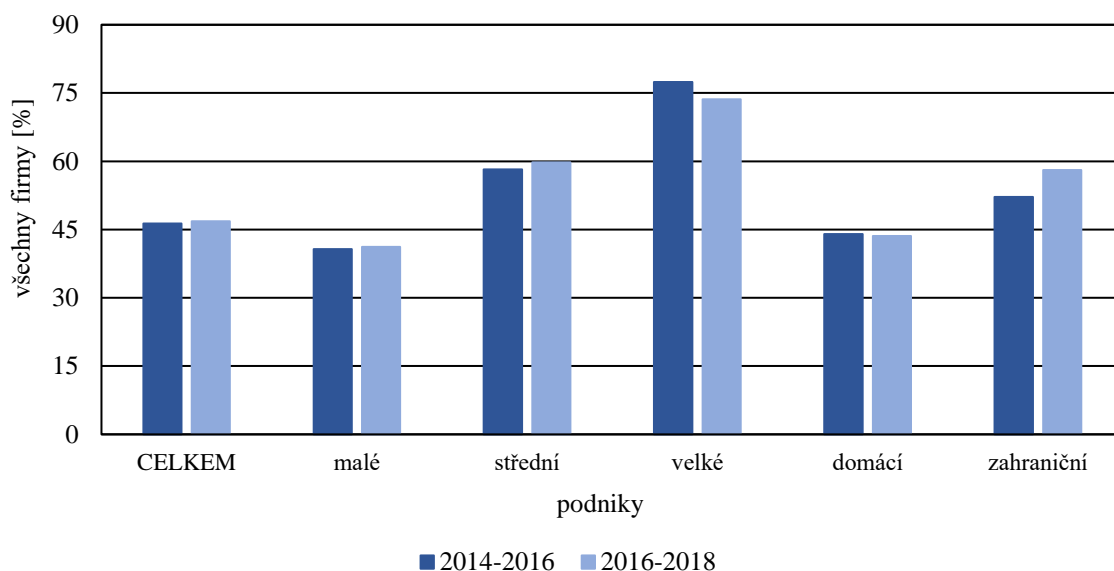
Zdroj: Vlastní zpracování na základě hodnot v grafech 26–30

4.2 Výhled z dat za období 2016–2018

Vzhledem k cíli bakalářské práce se od tohoto momentu orientujeme pouze na českou realitu (vztahenou ke zjištěným skutečnostem v zahraničí). Vývoj inovací v České republice lze predikovat na základě dat sledovaného období 2016–2018 (navazujícího na období 2014–2016 analyzované výše), která publikoval Český statistický úřad.

Makroekonomická situace byla v období 2016–2018 velice příznivá. Hospodářský cyklus s trhem nenasyceným po hluboké krizi překonal vrcholy předchozích období a pokračoval v robustním růstu. Od politiků i ekonomů se často ozývala zvučná prohlášení, že česká ekonomika roste nejrychleji a má nejnižší nezaměstnanost v celé Evropské unii. Zároveň s tím však zaměstnavatelé pocítili rostoucí napětí na trhu práce s přetrvávajícím nedostatkem kvalifikovaných zájemců o zaměstnání. Snaha o udržení kompetentních pracovníků znamenala pro řadu firem zvýšení mzdových nákladů.

Ačkoli celkový podíl inovativních firem odpovídá hodnotě minulého období (47 % firem) (Český statistický úřad, 2020), proběhla změna ve struktuře podniků, které inovují. Oproti předchozímu období na inovace vsadilo větší množství malých podniků, zatímco podíl velkých inovativních firem poklesl (Český statistický úřad, 2020). Na Graf 33 také vidíme, že vzrostl podíl zahraničních podniků (Český statistický úřad, 2020).

Graf 33: Podíl českých inovujících podniků na celkovém počtu českých podniků

(Zdroj: Český statistický úřad, 2020)

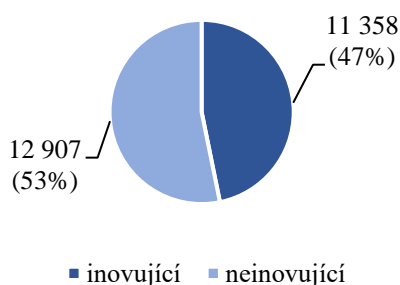
Nejvíce oproti Evropské unii stále zaostávají malé domácí podniky. Náklady na inovační aktivity vzrostly především velkým a středním firmám, největší část z nich jde na pořízení strojů, zařízení, softwaru a budov – na výzkum a vývoj putuje jen asi 24,8 % všech inovačních nákladů podniků (Český statistický úřad, 2020).

Data z tohoto období můžeme porovnat s daty z let předchozích. Pozitivně lze vnímat nárůst počtu malých inovujících firem na celosvětovém trhu (z 2 % na téměř 4 %) oproti

1 % malých neinovujících podniků (Český statistický úřad, 2020). Jakoukoli formu veřejné podpory inovačních aktivit využilo 28 % všech inovujících firem (Český statistický úřad, 2020).

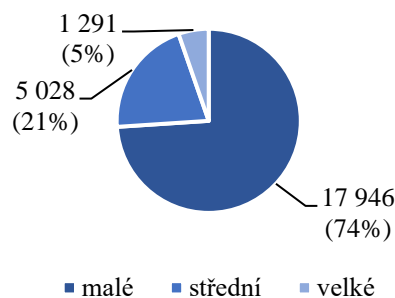
Inovující firmy i nadále trpí nedostatkem vlastních finančních prostředků, kvalifikovaných pracovníků a nízkou či nejistou návratností inovačních investic v důsledku malé kupní síly či velikosti trhu (Český statistický úřad, 2020). Tyto důvody nejvíce ovlivňují rozhodování domácích malých podniků (Český statistický úřad, 2020).

„V podnicích s 10 a více zaměstnanci ve sledovaných odvětvích vzrostl mezi roky 2016 a 2018 jak počet jejich zaměstnanců, tak především jejich tržby. Tento nárůst byl v průměru vyšší u inovujících podniků než u podniků neinovujících“ (Český statistický úřad, 2020, s. 1).

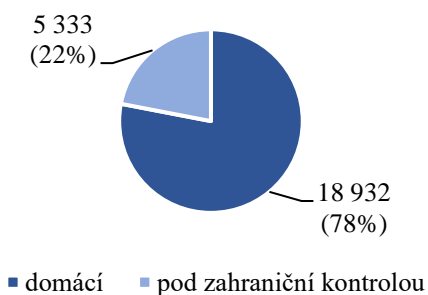
Graf 34: České podniky v dalším období

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2020)

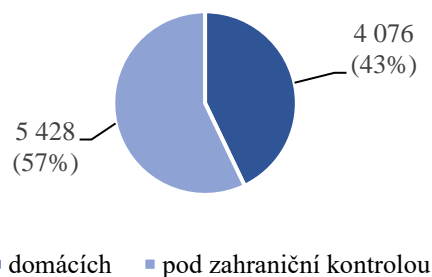
Graf 35: Velikost českých podniků v dalším období

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2020)

Graf 36: Vlastnictví českých podniků v dalším období

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2020)

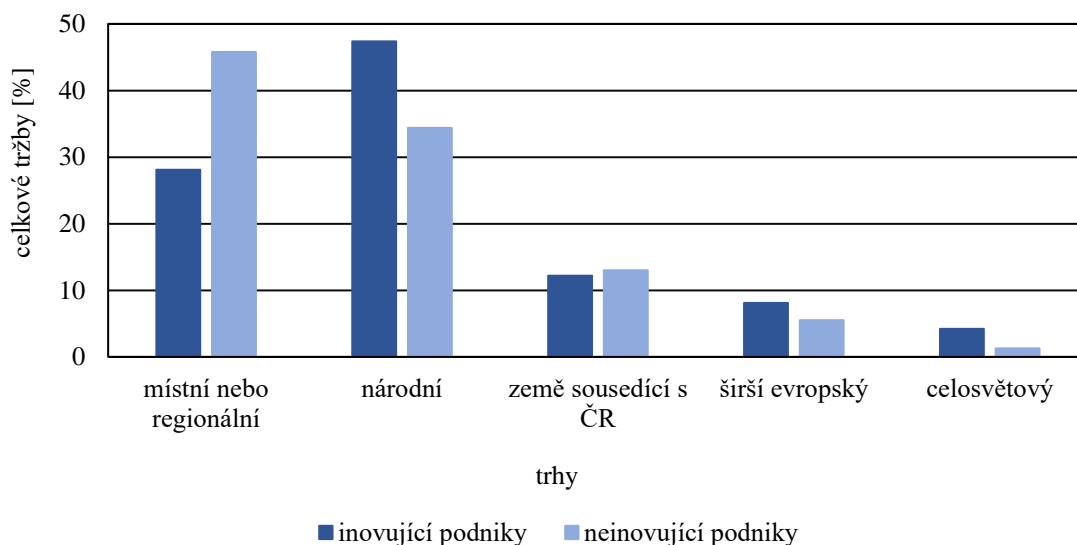

Graf 37: Tržby českých podniků v mld. Kč v dalším období

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2020)

Na koláčových grafech srovnatelných s těmi v kapitole 3 lze pozorovat, že tržby domácích podniků vzrostly oproti tržbám zahraničních firem o 4 % (Český statistický

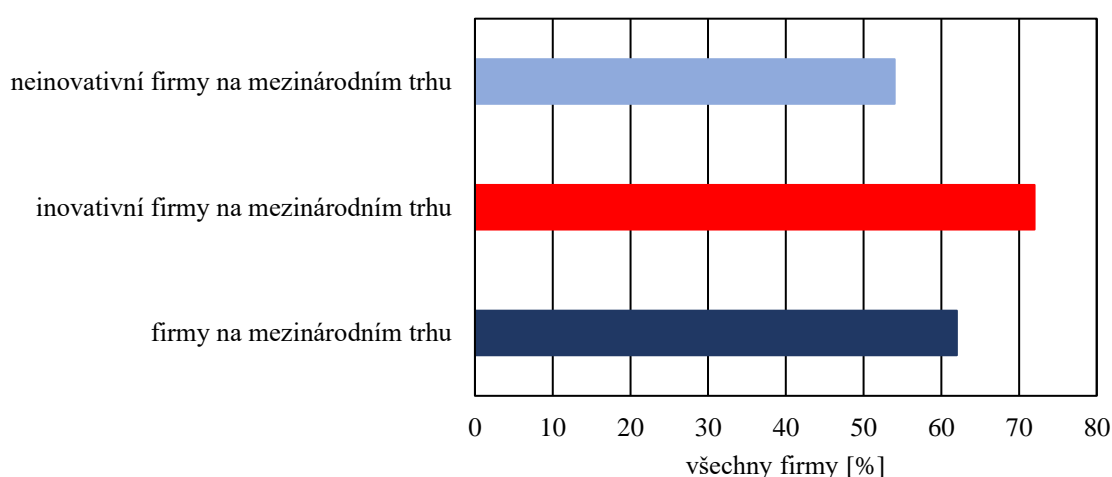
úřad, 2020). Ostatní sledované ukazatele zůstaly bez zásadnějších změn (Český statistický úřad, 2020).

Graf 38: Nej důležitější trhy českých inovujících a neinovujících firem

(Zdroj: Český statistický úřad, 2020)

Graf 38 ukazuje zřetelně větší zastoupení inovujících podniků na národním, širším evropském a celosvětovém trhu (Český statistický úřad, 2020). Trend je mírně narušen na trhu zemí sousedících s Českou republikou, kde mají převahu neinovující podniky (Český statistický úřad, 2020). Jedná se však o marginální rozdíl necelého jednoho procenta. Graf 39 zdůrazňuje výhodnou pozici inovativních firem na mezinárodním trhu. Jsou zde zastoupeny ze 72 % (oproti 54 % neinovatívních) (Český statistický úřad, 2020).

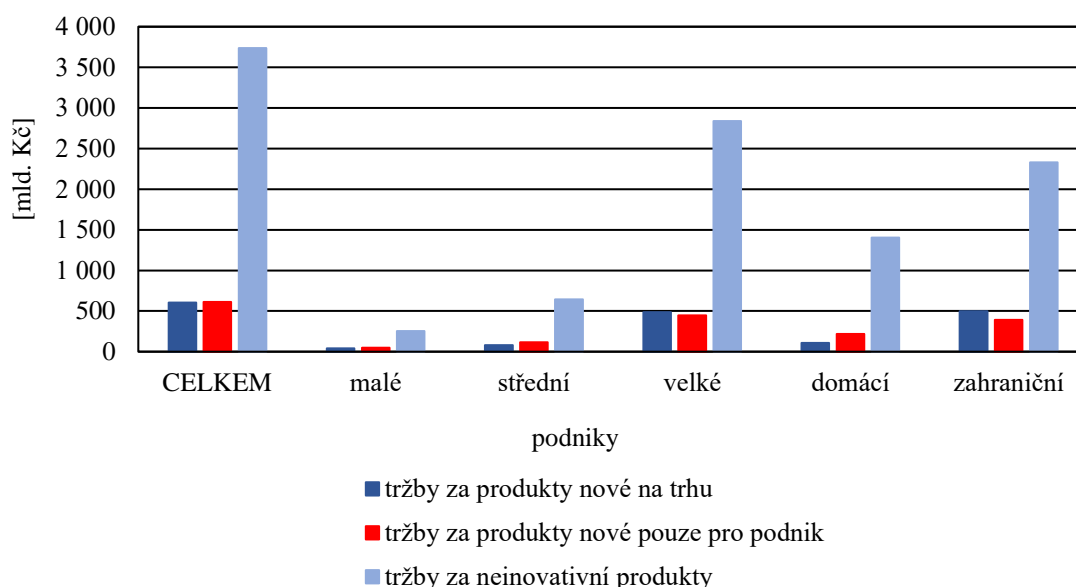

Graf 39: České firmy na mezinárodním trhu

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2020)

Většina tržeb podniků s novými produkty byla i v tomto období realizována díky prodeji produktů modifikovaných nevýznamně či vůbec (Český statistický úřad, 2020). Jedná se o další faktor, který může podniky od inovačních investic odrazovat. Připomeňme si však setrvačnost zmíněnou v podkapitole 2.1.8, s níž lze předpokládat, že inovované výrobky proniknou na trhy ve větší míře až po uplynutí sledovaného období.

Graf 40: Tržby českých inovativních a neinovativních podniků

(Zdroj: Vlastní zpracování dle Český statistický úřad, 2020)

Není překvapivé, že podniky s inovačními aktivitami využívají zhruba dvakrát častěji technologie spojené s průmyslem 4.0 (jako například sběr dat pomocí digitálních senzorů, 3D tisk, průmyslové a servisní roboty a zařízení s konektivitou pro internet věcí) než podniky bez inovačních aktivit (Český statistický úřad, 2020). „*Nejdůležitější jsou uvedené technologie pro zpracovatelský průmysl*“ (Český statistický úřad, 2020, s. 34).

Typickým představitelem implementace inovací je průmyslová výroba – ve službách je četnost inovací nižší (Český statistický úřad, 2020). V českém kontextu se jedná především o průmysl zpracovatelský (Český statistický úřad, 2020).

„*Pokud bychom do mezinárodního srovnání vnesli i časové hledisko, tak vidíme, že v Česku podíl inovujících podniků byl nejvyšší v období 2006–2008, kdy přesahoval hodnotu padesáti procent (konkrétně 56 %). Následně podíl klesal, až dosáhl svého dna na úrovni 42 % v období 2012–2014*“ (Český statistický úřad, 2020, s. 37). Věřme, že nadcházející období budou přát novým maximům.

4.3 Současná situace

Současnou situaci zásadně ovlivňuje pandemie COVID-19, která pronikla z Čínské lidové republiky před více než rokem do celého světa. Jedná se o ukázkový příklad tzv. „černé labutě“, tedy nepředvídatelného jevu, který má závažné následky na své nejširší okolí (Taleb, 2011). Tato pandemie zásadně zasáhla soukromý a veřejný sektor i jednotlivce a měla dopad na kvalitu života populace, stav vládních institucí a kondici firem spojenou s jejich inovačními aktivitami.

V různých státech pozorujeme odlišné přístupy ke zvládání pandemie. Hlavní roli hrají centrální vlády, které vydávají nařízení týkající se celého území dané země. Mluvíme o rostoucí státní moci, jejímž důsledkem je pokles osobních svobod občanů jako jednotlivců – je omezován volný pohyb obyvatel a setkávání známých, byly vydány zákazy omezující práci a každodenní život mnoha lidí (Gebrekidan, 2020).

S turbulentním prostředím, měnícím se během pandemie COVID-19 ještě rychleji než dříve, jednají vlády nejen operativně (z hodiny na hodinu), ale také často nekontrolovaně. Netransparentnost je přisuzována nedostatku času či jiných prostředků (ať už technologických či lidských zdrojů).

Zmiňovaným je i ekologický dopad pandemie COVID-19. Od jejího počátku bylo očekáváno snížení znečištění ovzduší jako důsledek omezení mobility osob a množství dopravních spojů. Na druhé straně lze předpovídat problémy spojené s odpadem v podobě velkého objemu jednorázových ochranných prostředků, které jsou denně používány lidmi snad ve všech částech světa. Nastalá situace otevřela mnoha firmám nové obzory. Vnímají například potenciál, který víc než dříve skýtá cirkulární ekonomika s možnostmi využít odpad jako vstupní materiál pro výrobu nových produktů.

Na světových trzích vidíme, že ve stejný moment, v němž řada podniků upadla do insolvence, jiná skupina firem během pandemie prosperovala a rostla. Akcie jistých firem skokově vzrostly a není náhodou, že mezi ně patřily firmy digitalizované. To dokládá důležitost inovací nejen v době krize. Ekonom Tomáš Sedláček (2021) sází na digitální transformaci podniků jako na hlavní šanci na přežití v této situaci. Ukázkovým příkladem je přesun kamenných obchodů do e-commerce.

OECD (2020f) vyzorovala, že po uplynutí první vlny pandemie COVID-19 (během léta 2020) se výdaje domácností na zboží dlouhodobé spotřeby rychle vrátily na

úroveň před pandemií, což ovšem neplatilo pro služby. Ačkoli služby, restaurátérství a pohostinství momentálně skutečně trpí nejvíce, není pochyb, že budou odvětvím s největším obratem okamžitě po uvolnění opatření. Právě setkávání v těchto provozech bude totiž obyvatelům po pandemii chybět nejvíce. A tak zatímco tento sektor zažívá existenciální potíže, umožňuje zároveň v budoucnu vstup na trh mnoha novým subjektům, které budou jistě zákazníci vyhledávané.

Při bližším pohledu na situaci v České republice pozorujeme omezující faktory v podobě kapacit nemocnic a zdravotnického personálu na jedné straně a volebních preferencí na straně druhé. Důsledkem je klesající důvěra občanů v českou vládu, která dosáhla na přelomu let 2020 a 2021 na historické minimum. To lze sledovat na trendu preferencí voličů vládního hnutí ANO 2011 (Kantar CZ, 2021).

Andreas Papadopoulos (2021) kritizoval vládní pomoc českým firmám, která přichází zpětně. Dalším faktorem je přísnost vládních nařízení. Ta se v České republice uvolňovala po první vlně jako v jedné z prvních, a naopak zpříšňovala při nástupu druhé vlny jako v jedné z posledních zemí Evropy (University of Oxford, 2021).

Pandemie přinesla mnoho příležitostí, ale vyžádala si také mnohé oběti. Třetina české populace (v době sepisování bakalářské práce) již dle odhadů expertů prodělala nemoc COVID-19, což neprodlužuje pouze neutěšenou situaci v nemocnicích, ale ovlivňuje i trvalou zdravotní kondici nemocných, a tím způsobuje dlouhodobou zátěž zdravotního systému (Kubek, 2021).

Na špatný fyzický stav populace mají vliv také vládní restrikce. Z důvodu uzavření sportovišť lze v následujících letech předvídat nárůst obezity jako důsledku nedostatku pohybu v populaci. Spolu s deficitem sociální i kulturní seberealizace se jedná o předpoklady jednoznačně snižující kvalitu života českých občanů (Kubek, 2021).

Běžným symptomem dnešních domácností je frustrace (Höschl, 2021). Psychiatr Cyril Höschl (2021) se zmiňuje o rostoucím výskytu těžké deprese a sebevražedných tendencí u Čechů během pandemie COVID-19, a to třikrát oproti roku 2017, což je tak významný nárůst, že bude mít dopad na vývoj celé populace.

Dalším aspektem je odloučení obyvatel od rodin a přátel, ztráta blízkých, často bez možnosti posledního rozloučení, a ztráta zaměstnání. Následkem těchto událostí dochází k rozpadu sociálních norem a posunu morálky společnosti, jímž si jednotlivci

ospravedlňují porušování vyhlášených vládních opatření, která jim nedávají smysl (Jurajda, 2021).

Výsledky tzv. „distanční výuky“ nejsou u žáků do 17 let srovnatelné s výstupy klasické prezenční výuky, přerušené na rok, čímž Česká republika ztrácí budoucí přidanou hodnotu pracovní síly a její schopnosti a dovednosti, a to v dlouhodobém horizontu (Balík, 2021). Na tomto faktu lze však nalézt i pozitiva: dle autorky práce dojde právě v důsledku „home-office“ a distanční výuky k růstu informační gramotnosti populace napříč věkovými skupinami, což ji dlouhodobě zvýhodní.

Všechny tyto aspekty pochopitelně ovlivňují ekonomiku. Ekonomka Eva Zamrazilová (2021) tvrdí, že spolu s pandemií COVID-19 pozorujeme strukturální ekonomickou krizi, která zasáhla specifická odvětví hospodářství (typicky služby, restaurátérství a pohostinství), nikoli však ekonomiku jako celek. I výrobní podniky však zaznamenaly pokles poptávky (Středula, 2021).

Na českém trhu lze pozorovat úspěch mezinárodních řetězců, a naopak častý zánik malých, domácích podniků. Spolu s rostoucími nerovnostmi mezi obyvateli (Maláčová, 2021) dochází ke kumulaci bohatství a vzniku oligopolů jako důsledku ukončení činnosti mnoha menších subjektů. Investor Michael Poplar (2021) dává za příklad internetové prostředí, kde je stále markantnější převaha globálních korporací jako Facebook a Google.

Pozorujeme, že průmyslová výroba v České republice klesla v prosinci 2020 na -0,4 % (oproti předchozímu měsíci včetně sezónních změn), což je pokles větší než v průměru EU (0,7 %) (Eurostat, 2021b). Pokles HDP u nás nebyl tak zásadní, jak predikovali někteří odborníci a v roce 2020 se pohybovat v jednotkách procent (Eurostat, 2021b). Vládní dluh dosáhl v třetím kvartálu roku 2020 38,4 % HDP, což je hodnota významně nižší než unijní průměr (89,8 %) (Eurostat, 2021b).

4.4 Konkrétní doporučení

Z podkapitoly 4.3 je zřejmé, že jakákoli dlouhodobá predikce je v současné situaci zatížena velkou mírou nejistoty. I přesto se autorka práce na základě výstupů z vlastních analýz pokusí o sumarizaci několika doporučení, kterými je vhodné se řídit za účelem

dosažení vyššího podílu inovativních firem v této zemi, a to především mezi zástupci malých a středních soukromých subjektů.

Analýzy v první řadě prověřovaly vztah mezi mírou inovativních firem a budoucí kvalitou života ve státě. V České republice, která je orientována především na současnou kvalitu života, je nutno zvážit, zda se kroky vedoucí k jejímu zvýšení nevylučují s opatřeními zlepšujícími budoucí kvalitu života. Tím by docházelo k tvorbě mezigeneračních nerovností.

Jak bylo prokázáno v podkapitole 4.1, zajišťování budoucí kvality života nezávisí na hospodářském cyklu tak zásadně jako inovace ve firmách. Závisí však značně na prioritách aktuální vládní garnitury (jež jsou u dnešních politiků stále častěji ovlivňovány preferencemi veřejnosti, a je tudíž třeba udělat budoucí kvalitu života prioritou pro všechny občany).

Při kladení důrazu na budoucí kvalitu života je třeba mít na mysli úroveň životního prostředí jakožto obtížně obnovitelného zdroje, ale také další aspekty. Například pokud vezmeme v potaz, že vyšší kvality života dosahují lidé vysokoškolsky vzdělaní, je nutné dbát na investice do vzdělávacího systému, stejně tak jako dohlížet na dlouhodobou koncepci přípravy studentů na život v digitalizovaném světě. To je druhé doporučení autorky této práce.

Ačkoli jsou schopnosti studentů v České republice prokazatelně na vysoké úrovni, jistě je stále prostor ke zlepšení. Důležité je pamatovat na fakt, že vzdělávání nekončí školou a zaměřit se také na motivaci firem ve vzdělávání zaměstnanců. Je třeba iniciovat vzdělávací kurzy v podnicích nejen pro nové zaměstnance (kteří se během nich zaučují), ale také pro ty stávající. Právě prostřednictvím sdílení vědomostí s ostatními může docházet ke stěžejním brainstormingům, které mohou následně vyústit v úspěšnou inovaci firmy.

Třetím doporučením je digitální transformace státní správy. Reformy státní správy i celého systému státu jsou dlouhotrvajícím a drahým procesem, který se ve státním rozpočtu projeví na straně výdajů a až s odstupem let lze z pravidla pozorovat jeho přínosy.

Využití dat k posunu země vpřed je proces, v němž se stát může inspirovat u velkých firem na našem území, které s daty v reálném čase velmi dobře pracují (jedná se o firmy

poskytující internetové služby jako Google nebo Seznam, u nichž je digitalizace samozřejmostí, ale také firmy výrobní jako ABB, Siemens, Bosch nebo logistické jako Amazon či Zásilkovna).

Ke správné digitalizaci státní správy je logicky nezbytné mít přístup ke kvalitním, pravdivým a komplexním datovým souborům. Získaná data je nutné nejen zpracovat, ale také sdílet s veřejností. Transparentnost by měla automaticky zvýšit míru vnímané korupce v zemi, která v posledních letech klesla (přitom mějme na paměti, že 0 značí vysoce zkorumpovaný a 100 velmi korektní stát).

Je také důležité zaměstnat experty, kteří s těmito daty jsou schopni pracovat. Je třeba zamyslet se nad tím, jakými prostředky práci ve veřejném sektoru zatraktivnit. Lze uvažovat nejen o zvýšení platů u těchto pozic, ale také o nabídce zajímavých pracovních benefitů.

Čtvrtým doporučením je větší zapojení různých zájmových skupin do tvorby legislativy. V okamžiku, kdy mají podniky i jednotlivci přístup k podkladům, které obsahují všechny potřebné informace, jsou schopni vyjádřit svůj vlastní postoj. Pokud navíc vláda tyto postoje při tvorbě legislativy bere v potaz, zjednoduší následnou praktickou stránku dodržování právních předpisů i život jednotlivců i vedení podniků. Tvorbou pochopitelných předpisů ulehčí administrativě firem, která se může věnovat jiným věcem (například inovacím).

Pátým doporučením je inkluze. Stejně jako v digitalizaci, také v inkluzi by měl stát udávat směr, kterým je pro firmy výhodné se ubírat, dbát na rovnost zastoupení pohlaví, věkových, sociálních i etnických skupin. Jak bylo ověřeno v případě Kanady, „*gender rozpočtování*“ („*Gender Budgeting*“) se nejvíce jeví jako efektivní prostředek k dosažení tohoto cíle. Ani kvóty na rovné zastoupení pohlaví zde z pohledu autorky práce nejsou cestou, neboť není vhodné vybírat fixní počet žen do určených pozic za každou cenu. Může tím utrpět jak výběr skutečně kvalifikovaných žen, tak výstupy celého útvaru, což v dlouhodobém hledisku ženám spíše uškodí.

Efektivnější může být motivace žen samotných do veřejných funkcí na všech úrovních vstupovat. Jak víme, ženy se angažují v občanském životě a zajímají se o společenský život. Hlavním problémem se zdá být neplacená práce, která v domácím prostředí zabírá velké množství času žen. Zde narážíme na tradiční role jednotlivých

pohlaví, které v České republice přetrvávají (primárně ženy stále čerpají rodičovskou dovolenou, starají se o domácnost atd.).

Proto je třeba prosazovat rovnoprávnost pohlaví z pohledu čerpání rodičovské dovolené, mezd, odchodu do důchodu apod. Jen touto cestou lze nerovnosti mezi pohlavími z pohledu autorky narovnat. Pokud stát dostatečně motivuje ženy k výkonu vysokých veřejných funkcí, také soukromý sektor bude otevřenější k jejich dosazování do vedení firem, což povede k podpoře diverzního, a tedy kreativního myšlení pracovníků.

Všechna uvedená doporučení mají za cíl zvýšit inovativnost českých firem. Z dosažení tohoto cíle lze (jak bylo zjištěno v kapitole 3) vyvodit další faktory pro pozitivní vývoj České republiky. Jedná se primárně o zvýšení exportu (jak víme, inovativní firmy expandují na mezinárodní trh častěji).

Tím vzroste povědomí o České republice v zahraničí (díky většímu počtu výrobků označených „*Made in the Czech Republic*“), což pravděpodobně vyvolá zvýšený zájem zahraničních investorů, který může pomoci malým a středním firmám uskutečnit finančně náročné (například inovační) projekty. Každopádně vyvolá přísun investic, což zvýší HDP země a umožní její vzestup na žebříčku důležitých ekonomik.

ZÁVĚR

Předložená bakalářská práce doložila reálný dopad inovací na prosperitu podniků a dokázala, že inovativní firmy častěji pronikají na mezinárodní trh. Inovace jsou také dlouhodobou konkurenční výhodou firem. Projevují se prakticky ve všech odvětvích hospodářství a jsou často doménou velkých podniků, které disponují v dnešním podnikatelském prostředí větší odolností vůči riziku. Výsledky analýz v této práci prokázaly, že míra inovativnosti firem se odvíjí od fází hospodářského cyklu – v ekonomické krizi šetří nejen stát, ale také firmy.

Práce zanalyzovala inovativnost firem a související indikátory napříč významnými ekonomikami světa. Z provedených globálních analýz vzešlo srovnání indikátorů mezi Českou republikou, Kanadou a Polskem, které vyústilo v konkrétní doporučení pro zvýšení inovativnosti českých firem.

Stát ovlivňuje inovace firem přímo (poskytováním dotací) a nepřímo (odpočty z daní a dalšími faktory). Pro podnikatelské prostředí je podstatná důvěra ve vrcholové zástupce státu. Proto byla v práci zkoumána závislost mezi inovativností firem a korupcí vnímanou občany jako prvním z ovlivňujících faktorů. Ta však dle výstupů ovlivňuje inovace jen nepřímo (přímá korelace jevů nebyla prokázána).

V druhé řadě je pro soukromý sektor podstatné, aby stát naplňoval jeho potřeby a vyslyšel jeho požadavky. Od toho se odvíjí další vztah sledovaný v návrhové části, a to zapojení různých zájmových skupin do tvorby legislativy. Tento faktor úzce souvisí s dostupností informací podstatných pro veřejnost. (Bez informací není nikdo schopen utvořit si vlastní uvědomělý názor na jakoukoli problematiku.) Proto navrhuje autorka práce zapojit do legislativního procesu zástupce různých zájmových skupin v co největší míře, to znamená do fáze námětů, přípravy i zpětného hodnocení.

Například při dotazování občanů by tak státní instituce měly jít příkladem soukromému sektoru a využít inovací k digitalizaci. Tu by však bylo možné aplikovat i v mnoha jiných oblastech, zejména ve školství, které by mělo připravovat studenty na reálný život v turbulentním prostředí.

Z výsledků analýz této práce souhrnem vyšlo najevo, že by se prioritou měla stát transparentnost a digitalizace státní správy prostřednictvím zaměstnání datových a dalších expertů, budování větší důvěry občanů ve stát, zapojení všech zájmových skupin

do tvorby legislativy a inkluze různých sociálních skupin do pracovních kolektivů státní správy. Poslední zmiňovaný krok podpoří diverzitu nápadů, která může vyústit v inovace.

V rámci výsledků analýz strategií veřejné moci byl vyvrácen efekt tzv. „*gender rozpočtování*“ a naopak doporučen přístup rovného čerpání rodičovské dovolené, mezd, odchodu do důchodu apod.

Čtvrtým faktorem, který autorka práce srovnává s mírou inovací firem, jsou schopnosti a dovednosti studentů jakožto budoucí pracovní síly. Tato okolnost nevykázala přímou závislost na míře inovací firem, ale ze strategického hlediska by i tak měla být prioritou vládní garnitury. U faktoru vzdělávání neopomínejme také rozvíjení znalostí lidí v produktivním věku, což by mělo být v gesci zaměstnavatelů. Příležitosti neleží jen v digitalizaci poskytovaných služeb a produktů, ale také v informační gramotnosti zaměstnanců. Autorka proto doporučuje mimo jiné investovat do vzdělávacích programů pro zaměstnance.

Směrování jednotlivých států v následujících obdobích určuje také poslední faktor použitý pro komparaci, jímž je budoucí kvalita života. Ta sestává z mnoha podružných indikátorů, které naznačují, jak se bude vyvíjet život dalších generací občanů napříč světem. Tento indikátor, spolu s úrovní vzdělání studentů, ukazuje možnou inovativnost firem v horizontu následujících desetiletí. Na současnou míru inovací sice nemá přímý vliv, přesto je třeba udělat z budoucí kvality života prioritu pro všechny občany a zabránit tak vzniku mezigeneračních nerovností.

V potaz byla vzata také současná komplikovaná situace. Jakkoli je dnes složité cokoli předvídat, doporučuje autorka práce firmám nadále investovat do inovací. Zákazník je stále velmi náročný a možná informovanější než kdykoli dříve. Proniknutí do online prostoru, dnes více vyhledávaného zákazníky než v minulosti, je pro firmy nejen zárukou zvýšení inovací, ale i konkurenceschopnosti.

Autorka se při práci zaměřila na široké spektrum faktorů ve snaze poskytnout co nejobjektivnější výstupy, což způsobilo nadměrný rozsah práce. Přesto věří, že tento fakt je předností, nikoli nevýhodou, a to především pro případné pokračovatele. Je nutno zmínit, že analýzy zde provedené je třeba provádět periodicky (jelikož data, z nichž vycházejí, se v rámci let mění a každý rok jsou organizovány nové průzkumy, z nichž je možné čerpat). Také aktuálnost výstupů práce s časem bude klesat.

Dá se tudíž tvrdit, že i práce zaměřující se na stejné indikátory by měla s odstupem přibližně tří let (vzhledem k setrvačnosti prodlevy mezi sběrem dat a jejich publikací) značnou hodnotu. Dále je možné na tuto práci navázat rozšířením již analyzovaných faktorů o faktory další a k inovacím, kvalitě života a vládním institucím vztáhnout například do hloubky zkoumanou úroveň vzdělávání, vývoj populace nebo strukturu hospodářství v jednotlivých zemích.

Další osud této práce nelze předesílat, ovšem je možné doufat, že na ni naváže rozšiřující akademická práce a inspirují se jí zástupci firem i veřejné moci. Právě tak lze dosáhnout skutečné pozitivní změny v podobě zvýšené míry inovativnosti českých firem.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BALÍK, Martin, 2021. Zavirované zdravotnictví - 1. část. In: *Otázky Václava Moravce* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/221411030500124/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2018a. Metodika statistického šetření o inovačních aktivitách v podnicích. In: *Statistika inovačních aktivit podniků* [online]. Praha: Český statistický úřad, s. 4 [cit. 2021-03-26]. 213003-20. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/23195482/inov_metodika_ver2020_04_01.pdf/f0a50926-5dce-48ca-8471-f67efbf61d52?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2018b. Inovační aktivity podniků - 2014 až 2016: Tabulková část. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/inovacni-aktivity-podniku-2014-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2018c. Inovační aktivity podniků - 2014 až 2016: Analytická část. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/inovacni-aktivity-podniku-2014-2016>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2020. Inovační aktivity podniků - 2016 až 2018: Analytická část. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/inovacni-aktivity-podniku-20162018#>

ČT24, 2012. Kalousek chystá další utahování opasků. In: *Česká televize* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1162516-kalousek-chysta-dalsi-utahovani-opasku>

DLABAČ, Jaroslav, 2017. Přidejme hodnotu svým procesům. In: *API: Academy of Productivity and Innovation* [online]. Slaný: API - Akademie produktivity a inovací, s.r.o. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.e-api.cz/25878n-pridejme-hodnotu-svym-procesum>

EDUNOVAS, 2021. Canadian Economy & Political Stability. In: *EduNova: Canada's Education Destination* [online]. Nova Scotia: Edunovas [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://studynovascotia.ca/canadian-economy-political-stability/>

EUROSTAT, 2018. 2018 SBA Fact Sheet Poland. In: *2018 SBA Fact Sheet* [online]. Luxembourg: European Commission, s. 1-18 [cit. 2021-03-27]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/32581/attachments/22/translations/en/renditions/native>

EUROSTAT, 2019a. Non-innovative enterprises by barrier against innovation activities, level of importance of the barrier, NACE Rev. 2 activity and size class. In: *Eurostat* [online]. Luxembourg: European Commission [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/INN_CIS10_NOIN__custom_497805/default/table?lang=en

EUROSTAT, 2019b. Innovative enterprises by hampering factor for innovation activities, level of importance of the hampering factor, NACE Rev. 2 activity and size class. In: *Eurostat* [online]. Luxembourg: European Commission [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/inn_cis10_ham/default/table?lang=en

EUROSTAT, 2021a. Real gross domestic product. In: *Eurostat: Visualisations* [online]. Luxembourg: European Commission [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/euro-indicators/visualisations>

EUROSTAT, 2021b. European Statistical Recovery Dashboard. In: *Eurostat* [online]. Luxembourg: European Commission [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/recovery-dashboard/>

FOCUSECONOMICS, 2020. Poland Economic Outlook. In: *FocusEconomics: Economic Forecasts from the World's Leading Economists* [online]. Barcelona: FocusEconomics [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.focus-economics.com/countries/poland>

GEBREKIDAN, Selam, 2020. For Autocrats, And Others, Coronavirus Is a Chance to Grab Even More Power. In: *The New York Times* [online]. USA: The New York Times [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/03/30/world/europe/coronavirus-governments-power.html>

HEŘMAN, Jan, Olga HOROVÁ a Martina JAKL, 2008. *Průmyslové inovace*. 1. vyd. V Praze: Oeconomica, s. 14. ISBN 978-80-245-1445-1.

HÖSCHL, Cyril, 2021. Popírání covidu je obranný mechanismus. Společnost se začala drolit. In: *Dvacet minut Radiožurnálu* [online]. Praha: Český rozhlas Radiožurnál [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/popirani-covidu-je-obranny-mechanismus-spolecnost-se-zacala-drolit-soudi-8443929>

HUFF, Darrell, 2013. *Jak lhát se statistikou*. Vyd. 1. Praha: Brána. ISBN 978-80-7243-623-1.

CHESBROUGH, Henry, 2006. *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology*. 1st Ed. Boston, Massachusetts: Harvard Business School Press. ISBN 978-1422102831.

JÁČ, Ivan, Petra RYDVALOVÁ a Miroslav ŽIŽKA, 2005. *Inovace v malém a středním podnikání*. 1. vyd. Brno: Computer Press. Business books (Computer Press). ISBN 80-251-0853-8.

JURAJDA, Štěpán, 2021. Čím víc máme lékařů, tím víc máme mrtvých, selhala celá společnost, Česko už není bezpečné. In: *Prostor X* [online]. Praha: Reflex [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/105877/jurajda-cim-vic-mame-lekaru-tim-vic-mame-mrtvych-selhala-cela-spolecnost-cesko-uz-neni-bezpecne.html>

KANTAR CZ, 2021. Trendy Česka. In: *Kantar - Česká republika* [online]. Česká republika: Kantar CZ [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://cz.kantar.com/trendyceska/>

KOCAKÜLÂH, Mehmet, Jason BROWN a Joshua THOMSON, 2008. LEAN MANUFACTURING PRINCIPLES AND THEIR APPLICATION. In: *Cost Management* [online]. Boston: Thomson Reuters (Tax & Accounting) Inc, s. 16-27 [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/209697489/>

KOŠTURIÁK, Ján a Ján CHAL, 2008. *Inovace: vaše konkurenční výhoda!*. 1. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1929-7.

KUBEK, Milan, 2021. Zavirované zdravotnictví - 1. část. In: *Otázky Václava Moravce* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/221411030500124/>

MALÁČOVÁ, Jana, 2021. Lakovali jsme situaci na růžovo, možná bude třeba zpřísnit. Z Česka může být brzy rozvojová země. In: *Prostor X* [online]. Praha: Reflex [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/105840/malacova-lakovali-jsume-situaci-na-ruzovo-mozna-bude-treba-zprisnit-z-ceska-muze-byt-brzy-rozvojova-zeme.html>

Mezinárodní výzkum dospělých: Dovednosti pro život v propojeném světě, 2011. *PIAAC* [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://piaac.cz/>

MUŠKA, Milan, Jiří KRÁLÍK a Vítězslav HÁLEK, 2009. *Otevřená inovace: Přístup překračující známé meze*. 1. vyd. Bratislava: DonauMedia, s.r.o. ISBN 978-80-89364-08-4.

OECD, 2013a. How's Life? 2013: Measuring Well-being. In: *Better Life Initiative* [online]. 2nd Edition. Paris: OECD Publishing, s. 15-200 [cit. 2021-03-22]. ISBN 978-92-64-20139-2. ISSN 2308-9679. Dostupné z: <http://www.oecd.org/sdd/3013071e.pdf>

OECD, 2013b. *Innovation Indicators 2013*. 1st Ed. Paris/Eurostat, Luxembourg: OECD Publishing.

OECD, 2013c. Government at a Glance 2013. In: *Government at a Glance* [online]. 3rd Edition. Paris: OECD Publishing, s. 15-168 [cit. 2021-03-22]. ISBN 978-92-64-20133-0. ISSN 2221-4399. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/gov_glance-2013-en.pdf?expires=1616441677&id=id&accname=guest&checksum=57EB65D0B9AA7C968407715F20BEEA5E

OECD, 2015a. How's Life? 2015: Measuring Well-being. In: *Better Life Initiative* [online]. 3rd Edition. Paris: OECD Publishing, s. 17-137 [cit. 2021-03-22]. ISBN 978-92-64-23817-6. ISSN 2308-9679. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/oecd_how-is-life-2015.pdf

OECD, 2015b. *Innovation Indicators 2015*. 1st Ed. Paris/Eurostat, Luxembourg: OECD Publishing.

OECD, 2015c. Government at a Glance 2015. In: *Government at a Glance* [online]. 4th Edition. Paris: OECD Publishing, s. 11-190 [cit. 2021-03-22]. ISBN 978-92-64-23347-8.

ISSN 2221-4399. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/gov_glance-2015-en.pdf?expires=1616864881&id=id&accname=guest&checksum=49C4A0043F361272ED93283940735228

OECD, 2015d. *Survey on Open Government Co-ordination and Citizen Participation in the Policy Cycle*. 1st Ed. Paris/Eurostat, Luxembourg: OECD Publishing.

OECD, 2017a. How's Life? 2017: Measuring Well-being. In: *Better Life Initiative* [online]. 4th Edition. Paris: OECD Publishing, s. 19-285 [cit. 2021-03-22]. ISBN 978-92-64-28390-9. ISSN 2308-9679. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/economics/how-s-life-2017_how_life-2017-en

OECD, 2017b. *Innovation Indicators 2017*. 1st Ed. Paris/Eurostat, Luxembourg: OECD Publishing.

OECD, 2017c. Government at a Glance 2017. In: *Government at a Glance* [online]. 5th Edition. Paris: OECD Publishing, s. 17-252 [cit. 2021-03-22]. ISBN 978-92-64-26873-9. ISSN 2221-4399. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/gov_glance-2017-en.pdf?expires=1616441438&id=id&accname=guest&checksum=2473E0CD5267BE8B2162B35A93BEB38E

OECD, 2018. Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. In: *The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities* [online]. 4th Edition. Paris/Eurostat, Luxembourg: OECD Publishing, s. 3-237 [cit. 2021-03-26]. ISBN 978-92-64-30460-4. ISSN 2413-2764. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oslo-manual-2018_9789264304604-en

OECD, 2019a. *Innovation Indicators 2019*. 1st Ed. Paris/Eurostat, Luxembourg: OECD Publishing.

OECD, 2019b. Government at a Glance 2019. In: *Government at a Glance* [online]. 6th Edition. Paris: OECD Publishing, s. 19-195 [cit. 2021-03-26]. ISBN 978-92-64-60081-2. ISSN 2221-4399. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/8ccf5c38-en/index.html?itemId=/content/publication/8ccf5c38-en>

OECD, 2019c. Innovation survey metadata: Wave 2014-2016. In: *OECD Directorate for Science, Technology and Innovation* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 16-41 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/sti/inno/innovation-survey-metadata-2014-2016-wave.pdf>

OECD, 2019d. Government at a Glance 2019: Czech Republic. In: *Government at a Glance* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-4 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/gov/gov-at-a-glance-2019-czech-republic.pdf>

OECD, 2019e. Government at a Glance 2019: Canada. In: *Government at a Glance* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-4 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/gov/gov-at-a-glance-2019-canada.pdf>

OECD, 2019f. Government at a Glance 2019: Poland. In: *Government at a Glance* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-4 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/gov/gov-at-a-glance-2019-poland.pdf>

OECD, 2019g. Business innovation statistics and indicators: Innovation activity intensity across industries, selected economies. In: *OECD Directorate for Science, Technology and Innovation* [online]. Paris: OECD Publishing, 1 str. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/sti/inno-stats.htm#indicators>

OECD, 2020a. Highlights from OECD Innovation Indicators 2019. In: *OECD Directorate for Science, Technology and Innovation* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-2 [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/sti/inno/innovation-indicators-2019-highlights.pdf>

OECD, 2020b. How's Life? 2020: Measuring Well-being. In: *Better Life Initiative* [online]. 5th Edition. Paris: OECD Publishing, s. 3-241 [cit. 2021-03-26]. ISBN 978-92-64-72844-8. ISSN 2308-9679. Dostupné z: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/9870c393-en/index.html?itemId=/content/publication/9870c393-en>

OECD, 2020c. How's Life in the Czech Republic?. In: *Better Life Initiative* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-8 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/czech/Better-Life-Initiative-country-note-Czech%20Republic.pdf>

OECD, 2020d. How's Life in Canada?. In: *Better Life Initiative* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-8 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/canada/Better-Life-Initiative-country-note-Canada.pdf>

- OECD, 2020e. How's Life in Poland?. In: *Better Life Initiative* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 1-8 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/poland/Better-Life-Initiative-country-note-Poland.pdf>
- OECD, 2020f. Coronavirus (COVID-19): Living with uncertainty. In: *OECD Economic Outlook* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 3 [cit. 2021-03-23]. ISBN 978-926-440840-1. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1787/34ffc900-en](https://doi.org/10.1787/34ffc900-en)
- PAPADOPULOS, Andreas, 2021. Rok covidu – rána pro ekonomiku. In: *90' ČT24* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/221411058130315/video/826951>
- POPLAR, Michael, 2021. Rok covidu – rána pro ekonomiku. In: *90' ČT24* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/221411058130315/video/826951>
- SEDLÁČEK, Tomáš, 2021. Rok covidu – rána pro ekonomiku. In: *90' ČT24* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/221411058130315/video/826951>
- SCHAFFTER, Claire a Alexandre FORTIER-LABONTE, 2019. Multinational Entreprises in Canada. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/pub/11-621-m/11-621-m2019001-eng.htm>
- SCHLEICHER, Andreas, 2018. PISA 2015: Results in Focus. In: *OECD* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 3-29 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>
- SCHLEICHER, Andreas, 2019. PISA 2018: Insights and Interpretations. In: *OECD* [online]. Paris: OECD Publishing, s. 3-54 [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/pisa/PISA%202018%20Insights%20and%20Interpretations%20FINAL%20PDF.pdf>
- SCHUMPETER, Joseph, 1942. *Capitalism, Socialism and Democracy*. First Edition. New York: Harper & Brothers. Harper torchbooks. ISBN 0061330086.

SLINTÁK, Karel, 2013. *Inovace managementu*. Pardubice. Odborný článek. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky, Ústav podnikové ekonomiky.

STATISTICS CANADA, 2017a. Dynamics of global transactions for Canadian businesses. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada, s. 1 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/en/pub/11-627-m/11-627-m2019009-eng.pdf?st=08PRjP-o>

STATISTICS CANADA, 2017b. Sales distribution by novelty of products (goods or services), by industry and enterprise size. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=3310018001&pickMembers%5B0%5D=1.1&pickMembers%5B1%5D=3.4>

STATISTICS CANADA, 2017c. Sales distributed by geographical market, by industry and enterprise size. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=3310017201>

STATISTICS CANADA, 2018a. Survey of Innovation and Business Strategy, 2015 to 2017. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/181030/dq181030a-eng.htm>

STATISTICS CANADA, 2018b. Innovative enterprises in Canada, by region. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/181030/cg-a002-eng.htm>

STATISTICS CANADA, 2019a. Survey of Innovation and Business Strategy, 2017. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/daily-quotidien/190213/dq190213a-eng.htm>

STATISTICS CANADA, 2019b. Survey of Innovation and Business Strategy. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www23.statcan.gc.ca/imdb/p2SV.pl?Function=getSurvey&Id=1234227>

STATISTICS CANADA, 2019c. Foreign-controlled enterprises in Canada, by financial characteristics and industry. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of

Canada [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=3310003301>

STATISTICS CANADA, 2019d. Key Small Business Statistics. In: *Statistics Canada* [online]. Canada: Government of Canada [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: https://www.ic.gc.ca/eic/site/061.nsf/eng/h_03090.html#point1-1

STATISTICS CANADA, 2020. How innovative are Canadian enterprises?. In: *Statistics Canada* [online]. Kanada: Government of Canada, s. 1 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www150.statcan.gc.ca/n1/en/pub/11-627-m/11-627-m2018034-eng.pdf?st=slaAa9z9>

STŘEDULA, Josef, 2021. Dopady vládních omezení na rozvoj ekonomiky. In: *Otázky Václava Moravce* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/221411030510307-otazky-vaclava-moravce-2-cast/>

TALEB, Nassim, 2011. *Černá labuť: následky vysoce nepravděpodobných událostí*. Vyd. 1. Praha: Paseka. ISBN 978-80-7432-128-3.

THE INDEPENDENT, 2021. Poles plan more protests over abortion law after detentions. In: *The Independent* [online]. Independent Digital News & Media Ltd [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/poles-plan-more-protests-over-abortion-law-after-detentions-protesters-abortion-law-abortion-ban-police-custody-warsaw-b1794869.html>

THEODOR, Michal, 2008. *Podněty pro inovace v českých podnicích*. Praha. Odborný článek. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská, katedra managementu.

TIDD, Joseph, J. BESSANT a Keith PAVITT, 2007. *Řízení inovací: zavádění technologických, tržních a organizačních změn*. 1. vyd. Brno: Computer Press. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-1466-7.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL, 2021. Corruption Perception Index 2018. In: *Transparency International: The Global Coalition Against Corruption* [online]. Berlin: Transparency International [cit. 2021-03-22]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/cpi/2018/table/dnk>

U.S. EMBASSIES, 2019. Poland - Market Overview. In: *Export.gov* [online]. USA: International Trade Administration, United States of America Department of Commerce [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: https://www.export.gov/article?series=a0pt0000000PAuiAAG&type=Country_Commercial__kav

UNIVERSITY OF OXFORD, 2021. Policy Responses to the Coronavirus Pandemic. In: *Our World in Data* [online]. United Kingdom: University of Oxford [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://ourworldindata.org/policy-responses-covid>

URBANCOVÁ, Hana, Martina KONIGOVÁ, Jiří URBANEC a Jiří FEJFAR, 2012. *The influence of new management disciplines on the innovation in organizations*. Brno. Odborný článek. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská.

WALKOWSKA, Katarzyna, 2020. Economic activity of enterprises with foreign capital in 2019. In: *Activity of enterprises. Activity of companies* [online]. 14th Edition. Warszawa: Statistics Poland, Enterprises Department, s. 16-88 [cit. 2021-03-27]. ISSN 1896-9844. Dostupné z: https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/en/defaultaktualnosci/3317/2/14/1/economic_activity_of_enterprises_with_foreign_capital_in_2019.pdf

ZAMRAZILOVÁ, Eva, 2021. Dlužím, dlužiš, dlužíme - 1. část. In: *Otázky Václava Moravce* [online]. Praha: ČT24 [cit. 2021-03-23]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/221411030500117/>

SEZNAM ZKRATEK

3D – trojrozměrný (three-dimensional)

CAD – kanadský dolar (Canadian Dollar)

COVID-19 – koronavirové onemocnění 2019 (coronavirus disease 2019)

EU28 – zkratka Evropské unie sdružující 28 států

EUR – Euro (měna eurozóny)

HDP – hrubý domácí produkt (ekonomický ukazatel)

ICT – informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)

mil. – milion (množstevní jednotka)

mld. – miliarda (množstevní jednotka)

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)

PIAAC – Program pro mezinárodní hodnocení kompetencí dospělých (Program for the International Assessment of Adult Competencies)

PISA – program pro mezinárodní hodnocení schopností a dovedností studentů (Programme for International Student Assessment)

PLN – zlotý (polská měna)

U.S. – Spojené státy (United States)

USD – americký dolar (United States Dollar)

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Inovativní firmy.....	23
Graf 2: Firmy čerpající veřejnou podporu pro inovace	25
Graf 3: Zavádění inovací napříč hospodářstvím.....	27
Graf 4: Čistá hodnota vládních garnitur států OECD	42
Graf 5: Vlastnictví českých podniků	49
Graf 6: České podniky	49
Graf 7: Tržby českých podniků v mil. Kč	49
Graf 8: Velikost českých podniků	49
Graf 9: Tržby českých podniků za prodej nových produktů	51
Graf 10: Tržby kanadských podniků v mil. CAD.....	55
Graf 11: Velikost kanadských podniků	55
Graf 12: Vlastnictví kanadských podniků	55
Graf 13: Kanadské podniky	55
Graf 14: Kanadské inovativní firmy v průběhu sledovaných období.....	57
Graf 15: Inovace podle regionů země.....	58
Graf 16: Tržby kanadských podniků s produktovou inovací.....	59
Graf 17: Kanadské firmy na mezinárodním trhu	60
Graf 18: Objem celkových tržeb kanadských podniků na jednotlivých trzích.....	61
Graf 19: Velikost polských podniků.....	64
Graf 20: Polské podniky	64
Graf 21: Kapitál polských podniků za rok 2018 v mil. PLN.....	64
Graf 22: Přidaná hodnota polských podniků v mld. EUR	64
Graf 23: Polské firmy na mezinárodním trhu	65
Graf 24: Tržby polských podniků za nový/inovovaný produkt/službu	66
Graf 25: Tržby polských podniků s produktovou inovací	66
Graf 26: Závislost míry inovativnosti firem na budoucí kvalitě života.....	71
Graf 27: Závislost míry inovativnosti firem na znalostech studentů	72

Graf 28: Závislost míry inovativnosti firem na podílu zainteresovaných stran.....	73
Graf 29: Závislost míry inovativnosti firem na poměru zastoupení žen v parlamentu...	74
Graf 30: Závislost míry inovativnosti firem na vnímané korupci	75
Graf 31: Závislost definovaných faktorů v roce 2017	76
Graf 32: Závislost definovaných faktorů v roce 2019	77
Graf 33: Podíl českých inovujících podniků na celkovém počtu českých podniků	78
Graf 34: České podniky v dalším období	79
Graf 35: Velikost českých podniků v dalším období.....	79
Graf 36: Vlastnictví českých podniků v dalším období.....	79
Graf 37: Tržby českých podniků v mld. Kč v dalším období.....	79
Graf 38: Nejdůležitější trhy českých inovujících a neinovujících firem	80
Graf 39: České firmy na mezinárodním trhu	80
Graf 40: Tržby českých inovativních a neinovativních podniků.....	81

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Ukázka dělení firem	18
Obrázek 2: Klasifikace inovačních aktivit.....	20
Obrázek 3: Existence strategie otevřeného vládnutí ve státech OECD	32
Obrázek 4: Inovace kanadských firem dle velikosti jako procento všech kanadských firem	56
Obrázek 5: Kanadské firmy na mezinárodních trzích jako procento všech kanadských firem.....	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Rámec veřejných služeb	32
Tabulka 2: Srovnání inovačních indikátorů vybraných států	44
Tabulka 3: České firmy čerpající veřejnou podporu jako procento inovujících firem ...	51